రామేశ్వరమాహాత్మ్యము

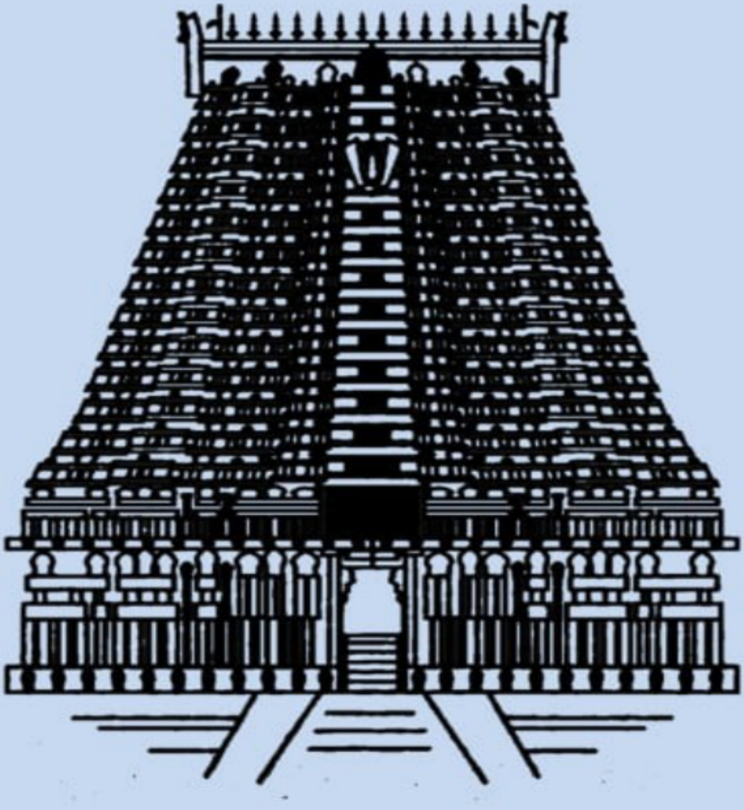

ఏనుగు లక్ష్మణ కవి

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము

ఇది

ఏనుగు లక్ష్మణకవి ప్రణీతము

అష్టావధాని

శ్రీరాజా మంత్రిప్రెగడ భుజంగరావు

బహద్దరు జమీందారుగారిచే

మంజువాణియందు ప్రచురింపఁబడినది

ఏలూరు

మంజువాణీముద్రాక్షరశాల

1903.

వెల 0-8-0 ఆణాలు

All rights Reserved.

శ్రీరస్తు

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము

ప్రథమాశ్వాసము

తుల్యాతటినీమహాజలధిసంశ్లేషస్థలోపాంతవి
ఖ్యాత శ్రీగురుజానపల్లిపురనిత్యావాసుఁ డబ్జాక్షకం
జాతప్రోద్భవసేవ్యుఁ డైందవకళాంచన్మౌళి మల్లేశ్వరుం
డాతారార్కముఁ బ్రోచుఁగావుత కృపాయత్తాత్ముల న్భక్తులన్. ॥ 1 ॥

ఉ. శ్రీరమణీమణిన్ హృదయసీమ వహించినజాణసుందరా
కారుల కగ్రగణ్యుఁడగు గాదిలిబిడ్డని గన్నతండ్రి యం
భోరుహసంభవాదిసురముఖ్యుల నేలినమేటిలోకర
క్షారతుఁ డైనవేల్పు విలసత్కృప భక్తులఁ బ్రోచుఁ గావుతన్. ॥ 2 ॥

చ. సనకసనందనాదిమునిచంద్రులు నింద్రముఖాఖిలామరుల్
తనచరణాంబుజద్వయము దద్దయు భక్తి భజింపఁగా జగ
జ్జనని సరస్వతిం గలసి సాంద్రమరందకణార్ద్రభాసురా
సనమున నుండు బద్మజుఁ డొసంగుఁ జిరాయువు సజ్జనాళికిన్. ॥ 3 ॥

ఉ. శ్రీగిరిజాకుమారు మదసింధురవక్త్రువిశాలలోచనున్
భోగికులేశహారు శశిభూషితమస్తకు వేదశాస్త్రవి
ద్యాగురుమూర్తి భక్తహృదయాభిమతార్థవిధానదక్షు స
ర్వాగమవేద్యు మత్కృతిసహాయు గణాధిపతి న్నుతించెదన్. ॥ 4 ॥

సీ. వసుమతీధరచక్రవర్తిముద్దులపట్టి,
విబుధులపాలిటి వేల్పుటావు
పతియర్ధదేహంబు పాలు గొన్న పురంధ్రి,
ముజ్జగంబులుగన్న ముద్దరాలు
వికచకల్హారపీఠిక నుండు జలజాక్షి,
క్రొన్నెలవిరిఁ దాల్చు కోమలాంగి
వేదాంతవీధుల విహరించు దైవంబు,
బాలార్కరుచి గల్గు పరమసాధ్వి

గీ. హస్తతలమునఁ బాశాంకుశాక్షవలయ
పుస్తకంబులు ధరియించు పువ్వుఁబోఁడి
పార్వతీదేవి నామన:పంకజమున
నింపు దళుకొత్తఁగా వసియించుఁగాత. ‖ 5 ‖

ఆ. మరునిఁ గన్నతల్లి మాధవు నిల్లాలు
పాలకడలిపట్టి పరమసాధ్వి
కలుము లిచ్చుచాన కమలాక్షి సజ్జన
మందిరముల నెపుడు-మలయుఁగాత. ‖ 6 ‖

లయగ్రాహి. వందన మొనర్తు నరవిందభవుసుందరికి
గుందశరదిందుఘనచందనసుధాపా
రందరమహీజశరబృందధవళాంగికి మ
రందమధురోక్తికి ముకుందశశిభృత్సం
క్రందనముఖత్రిదశవందితకు విద్వదళి
నందితగుణాంబుధికమందకరుణాని
ష్యందకుఁ గచాధరమిళిందకు సఖీకృతశి
వేందిరకు భక్తముఖమందిరకు భక్తిన్. ‖ 7 ‖

మ. అగదంకారవిభుంద్రిమూర్తిమయుఁ బద్మాప్తుం ద్రయీవిగ్రహున్
జగదానందకరున్ విభాకరుఁ దమస్సంహారు సర్వేశ్వరుం
ద్రిగుణాత్మున్వివిధాగమాంతవిదితున్వదివ్యాసురారాధితున్
భగవంతుం గరుణానిశాంతహృదయు న్భాస్వంతు సేవించెదన్. ‖ 8 ‖

క. వినుతింతు ననఘుఁ గవితా
జనకు రఘుస్వామి పుణ్యచరితాంబుధిఖే
లనపరుఁ బ్రాచేతసుహృ
ద్వనరుహసన్నిహితశివును వల్మీకభవున్. ‖ 9 ‖

క. పంచమవేదగ్రథ సవ
రించెను బ్రహ్మర్షిగణవరేణ్యుం ద్రిదశా
భ్యంచితునిశ్చలసత్కరు
ణాంచదపాంగునిఁ బరాశరాత్మజుఁ దలఁతున్. ‖ 10 ‖

చ. అనఘునిఁ గాళిదాసుని మహాకవిహర్షుని భట్టబాణు భా
సుని శివభద్రు భారవినిఁ జోరుమయూరుని మాఘుభట్టు దం
డిని భవభూతి వైభవపటిష్ఠుల బిల్హణ మల్హణాదులన్
ఘనులను బూర్వసత్కవుల-గౌరవ మొప్పఁదలంచి మ్రొక్కెదన్. ‖ 11 ‖

క. భారతముఁ దెలుఁగు జేసిన
ధీరాత్ము న్నన్నయార్యు దిక్కనమఖి నం
భోరుహభవనిభు నెఱ్ఱను
ధీరత్నము నాత్మలో నుతింతు న్భక్తిన్. ‖ 12 ‖

గీ. మహితచింతామణీదివ్యమంత్రసిద్ధి
నైషధాదిప్రబంధసందర్భనిపుణు
సకలవిద్యావిశారదు సత్కవిత్వ
పట్టభద్రుని శ్రీనాథుఁ బ్రస్తుతింతు. ‖ 13 ‖

క. భీమకవి రామభద్రుని

సోముని భాస్కరకవీంద్రు సూరనసుకవిన్
భూమీస్థలి నెన్నికగల
శ్రీమంతుల నాంధ్రకవివరేణ్యులఁ దలతున్. ॥ 14 ॥

మ. సరసప్రౌఢవచోవిలాసవిబుధాచార్యు న్సువర్ణాక్షమా
ధరధీరు న్వివిధప్రబంధరచనాదక్షు న్శివధ్యానత
త్పరచిత్తుం బ్రణమత్సమస్తధరణీపాల న్సుభద్రామనో
హరునిం గొల్చెద మత్పితామహు నిల చ్చామాత్యచూడామణిన్. ॥ 15 ॥

గీ. మద్గురుస్వామి నఖిలాగమస్వభూమి
సద్వినుతకీర్తి పాండిత్యచక్రవర్తి
భక్తి భజియింతు నాకరపల్లికులసు
ధాపయోనిధిసోము కోదండరాము. ॥ 16 ॥

గీ. అతిమధురకోకిలధ్వను లాలకించి
వాయసము లోర్వఁజాలక వనరుభంగి
సుకవిసూక్తుల కులికి యసూయఁ జెంది
కుకవుల రచినయంతన కొదువ గాదు. ॥ 17 ॥

ఆ. కవుల మనుచు లేనికాని పే రూరక
పూని తమ్ము దారు పొగడుకొనుచు
సిగ్గు విడిచి తిరుగు చెడుగులు సర్వజ్ఞ
నృపసభాస్థలమున నిలువఁగలరె. ॥ 18 ॥

వ. అని యిష్టదేవతానమస్కారంబును బురాతనాధునాతనసుకవిపురస్కారంబునుం
గుకవితిరస్కారంబునుం గావించి యొక్క మహాప్రబంధంబు సేయం దలంచియున్న
సమయంబున. ॥ 19 ॥

సీ. ఏవదాన్యుని కులదైవంబు గురుజాన
పల్లిమల్లేశుండు భవ్యమూర్తి
యేమంత్రి తాత భూమీశసంపద్గుణ్యా
మహిమోన్నతుఁడు చెన్నమల్లమంత్రి
యేమహాత్ముని తండ్రి యిందుచందనకుంద
బృందనిర్మలకీర్తి భీమమంత్రి
యేధన్యు తల్లి ధాత్రీధరాధిపసుతా
కలితసౌభాగ్యవిఖ్యాత సీత
గీ. యేమహాత్ముని సోదరుం డీశ్వరాంఘ్రి
పూజనాసక్తిమతి సింగరాజు శౌరి
యతఁడు శ్రీభద్రిరాజువంశాధికుండు
మహితగుణశాలి మల్లనమంత్రిశౌరి. ॥ 20 ॥

వ. ఒక్కనాడు వివిధవిద్వజ్జనపరివృతుండై నిజాస్థానభవనంబునం గొలువు దీర్చి
కూర్చుండి సప్తసంతానప్రముఖనిఖిలధర్మరహస్యసమాకర్ణనసముదీర్ణసకుతూ
హలాయత్తచిత్తంబున. ॥ 21 ॥

సీ. శోభితాపస్తంబసూత్రు వాధూలస
గోత్రు సమస్తసద్గుణసమేతు
నేనుఁగ లచ్చకవీంద్రునిపౌత్రుని
శ్రీమాచిరాజు నృసింహమంత్రి
దౌహిత్రుభూవరాస్థానపూజితుఁడు తి

మ్మనమంత్రికినిఏ బేరమకుఁ దనూజు
ధన్యు ననంతప్రధానసోదరు వీర
మంత్రి కగ్రజు రాజమాన్యచరితు
గీ. నన్ను మతిమంతు లక్ష్మణనామధేయు
నమరఁ బిలిపించి యుచితాసనమున నునిచి
కవితసత్కార మొప్పఁగ గారవించి
పలికె గంభీరభాషణప్రౌఢి మెరయ. ॥ 22 ॥

క. నిర్మలకీర్తివి సత్కృతి
నిర్మాణవిశారదుఁడవు నిర్మలఛందో
మర్మజ్ఞుఁడవు శివార్చన
ధర్మపరుండవు నుతింపఁ దరమే నిన్నున్. ॥ 23 ॥

వ. మదీయవిజ్ఞాపనం బవధరింపుము సపాదలక్షగ్రంధసంఖ్యాసమేతంబును పంచాశ
త్ఖండమండితంబును, బహుసంహితోసమాకీర్ణంబునునై యొప్పు స్కాందంబను
నాదిమపురాణంబునందు సేతుఖండంబు శ్రీరఘుపతి ప్రతిష్ఠిత రామేశ్వరస్వామి
మహాత్మ్యసమ్యుక్తం బగుటంజేసి రామేశ్వరపురాణం బనంబరగునది యాంధ్రదే
శభాషచేతం బ్రబంధంబు గావించి మదీయకులదైవతం బగు శ్రీగురుజానపల్లి మ
ల్లేశ్వరస్వామిపేర నంకితంబు సేయుము. దీనివలన మాకును మీకును శాశ్వ
తకీర్తియు సకలాభ్యుదయంబులు సిద్ధించునని బహుప్రకారంబులం బ్రార్థించె
నయ్యవసరంబున. ॥ 24 ॥

ఉ. రాజమహేంద్రదుర్గరుచిరంబుగ దేశమునం బ్రసిద్ధిచే
బ్రాజిలు గాకినాడ శలపాకమహాళ్ళకు రెంటికిన్ మహా
తేజ మెలర్ప నాస్థలపతిత్వముఁ గాంచినదిట్ట శాశ్వత
శ్రీజయశాలి వైరిగజసింహము నండురికామమంత్రియున్. ॥ 25 ॥

వ. నన్నుంజూచి లక్ష్మణకవీంద్రా మల్లనమంత్రి విన్నవించిన వచనంబు
లాదరించి ప్రబంధంబు రచింపుమని వినయపూర్వకంబుగా భా
షించిన నంగీకరించితి నంతట బహుమానంబుగాఁ గర్పూరతాం
బూల జాంబూనదాంబర మణిమయాభరణ హిరణ్యా ధరణ్యాది
మహాపదార్ధంబు లిచ్చి మల్లనమంత్రి నన్నుం బూజించి వీడుకొల్పి
నం జనుదెంచి విరించిముఖనిఖిలబృందారకబృంద మహనీయ హా
టకకోటీర ఘటిత మణిగుణ ప్రభాంకూర నీరాజిత చరణార
విందుం డగు శ్రీగురుజానపల్లి చెన్న
మల్లేశ్వరస్వామినిం గృతికి నధీ
శ్వరుం గావించి రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను మహాప్రబంధంబు ని
ర్మింపం దొడంగితి నమ్మహాదేవునకు. ॥ 26 ॥

షష్ఠ్యంతములు

క. శంభునకు గిరిసుతాకుచ
కుంభస్థలకలితలలితకుంకుమచర్చా
శుంభత్సౌరభవిభనవి
జృంభితవక్షునకు సవనజితదక్షునకున్ ॥ 1 ॥

క. కుండలికుండలమండిత
గండద్వితయునకుఁ బాండుకరడిండీరా
ఖండలవేదండశర

త్కాండదపాండురమనోజ్ఞగాత్రద్యుతికిన్. ॥ 2 ॥

క. ఇందీవరసందోహక
లిందసుతేందిందిరావళీసుందరరు
గ్బృందీకరణచణశ్రీ
తుందిలకంతున కకుంఠదోర్దండునకున్. ॥ 3 ॥

క. సురవర్ణితతుల్యాసా
గరసంగసమీపభూమి కమనీయగుణా
భరణ గురుజానపల్లీ
పురవిహరణశీలునకు విబుధపాలునకున్. ॥ 4 ॥

క. చరణానతశతమఖముఖ
సురపరివారునకు గోటిసూర్యవిభాధి
క్కరణప్రవీణతేజః
పరిపూర్ణాకారునకుఁ గృపాచారునకున్. ॥ 5 ॥

క. కరిచర్మాంబరునకు వర
సరసిజధృతశంబరునకు సజ్జనరక్షా
వరకరుణాపాంసునకు
న్నరకభయధ్వాంతభంజనపతంగునకున్. ॥ 6 ॥

క. సోమునకు భక్తనిహిత
ప్రేమునకున్ భద్రిరాజు భీమయసుత మ
ల్లామాత్య మానసాంబుజ
ధామునకును నిరుపమానతతధామునకున్. ॥ 7 ॥

క. ద్రుహిణాదివిబుధసుతునకు
దుహినాంశుకళావిభూషితునకున్ లక్ష్మీ
సహితగురుజానపల్లీ
మహితనివేశునకుఁ జెన్నమల్లేశునకున్. ॥ 8 ॥

వ. సభక్తిసమర్పితంబుగా నాయొనర్పం బూనిన రామేశ్వరమాహా
త్మ్యంబునకుఁ గథావిధం బెట్టిదనిన.

కథాప్రారంభము

శా. శ్రీమత్కాంచనగర్భసన్నిభమహర్షిస్తోమధామంబు సు
త్రామస్తుత్యవిచిత్రవైభవగుణాధారంబు సద్గోమతీ
నామద్వీపవతీసమంచిత మమందజ్ఞానలక్ష్మీమయ
క్షేమోద్దామము నైమిశంబన వనశ్రేష్ఠంబు వొల్చున్ ధరన్. ॥ 1 ॥

సీ. శాంతమానసముక్త జాతిమత్సరబద్ధ
సఖ్య నానాసత్త్వసంకులంబు
సంయమిదత్తఘాసగ్రాసమాంసల
చారుసారంగికిశోరకంబు
తాపసేశ్వరనిరంతరయాగహోమధూ
మస్తోమవృతనభోమండలంబు
మునిరాజకన్యకాజనకృతోద్వాహవై
భవసుశోభితలతాపాదపంబు

గీ. వేదశాస్త్రేతిహాసప్రవీణకీర
శారికాకేకికోకిలభూరివాద
నాదమేదురమూర్జితానందబోధ
కారణము వొల్చు నైమిశకాననంబు. ‖ 2 ‖

వ. అందు. ‖ 3 ‖

సీ. అష్టాంగయోగవిద్యాసమాసక్తులు
బ్రహ్మవిజ్ఞానతత్పరులు లోక
పావనుల్ నిశ్చలబ్రహ్మవాదులు మహా
త్ములు ముక్తికాములు దురితహరులు
ధర్మవేదులు సూనృతవ్రతు లనసూయు
లపగతక్రోధులు విపులమతులు
విజితేంద్రియులు జగద్వినుతశీలురు సర్వ
భూతదయాపరు ల్భువనహితులు
గీ. శౌనకాదిమునీశ్వరుల్ జలజనాభుఁ
బరమపురుషు సనాతను భక్తితోడఁ
బూజసేయుచు సలిపి రద్భుతతపంబు
పుణ్యతమమగు నైమిశారణ్యముననను. ‖ 4 ‖

ఆ. భావితాత్ముఁడైన బ్రహ్మర్షి కుంజరు
లిరువదాఱు వేవు రెంచిచూడ
వారిశిష్యజనుల వారిశిష్యులనెల్ల
సంఖ్యఁ జేసి పలుక శక్య మగునె. ‖ 5 ‖

క. వా రొక్కనాడుగ మియై
భూరిగతిన్ భోగమోక్షములకు నుపాయం
బారూఢి నెఱుఁగఁదలఁచి యు
దారకళాగోష్ఠి జేసి రన్యోన్యంబున్. ‖ 6 ‖

క. ఆసమయంబున వేద
వ్యాసునిశిష్యుండు మౌనివర్యుఁడుని త్యో
ల్లాసుఁడు సూతుఁడు కథికా
గ్రేసరుఁ డచ్చటికి వచ్చెఁ గీర్తితభంగిన్. ‖ 7 ‖

చ. అనలునిభంగిఁ దేజరిలు నమ్ముని నమ్మునినాథు లాదరం
బునఁ గని యర్ఘ్యపాద్యముల బూజనము ల్దగఁజేసి యున్నతా
సన మిడి చాలభక్తిని బ్రసన్నునిఁ జేసి జగద్ధితార్థ మిం
పెనయఁగ వార లిట్లడిగి రిమ్ముల నొక్కమహారహస్యమున్. ‖ 8 ‖

క. సూతా వింటివి సత్యవ
తీతనయునివలన సకలదివ్యపురాణ
వ్రాతంబులు జగదేక
ఖ్యాతగుణా నీకుఁ దెలియు నఖిలార్థములున్. ‖ 9 ‖

క. ఎయ్యవి పుణ్యక్షేత్రము
లెయ్యవి తీర్థోత్తమంబు లివ్వసుమతిలో
నెయ్యెడ లభించు మోక్షము
చయ్యన జనులకు భవోగ్రజలనిధివలనన్. ‖ 10 ‖

గీ. ఎవ్విధమున నుమేశరమేశభక్తి
గలుగు నరులకు నెద్దానివలన దొరకుఁ
ద్రివిధకర్మఫలం బిది తెలియఁబలుకు
మాదరంబున మాకు మహామునీంద్ర. ॥ 11 ॥

క. మునివరు లిట్లడిగిన వ్యా
సునకుం బ్రణమిల్లి పలికె సూతుండు తపో
ధనులార మంచిప్రశ్నం
బొనర్చితిరి లోకహితము యోజించి మదిన్. ॥ 12 ॥

ఆ. ఈరహస్యతత్త్వ మిపు డేను లెస్స వ
చింతు మీకు మునుపు చెప్పలేదు
చిత్తనిగ్రహంబుఁ జేసి నిశ్చలభక్తి
పూర్వకముగ వినుఁడు పుణ్యులార. ॥ 13 ॥

సీ. కడఁగి సేతువు జేరఁగానె ముక్తి లభించు,
భవకేశవులయందు భక్తి వుట్టుఁ
ద్రివిధకర్మంబు సిద్ధించు నచ్చోటన
నించుకంతయు సంశయించవలదు
మనుజుఁ డెవ్వఁడు జన్మమధ్యంబునను సేతు,
బంధంబుఁ బొడగాంచు భక్తితోడ
ధన్యత నతఁడు మాతాపితృవంశకో,
టిద్వయోపేతుఁడై ఠీవిమెఱయ
గీ. బ్రహ్మపదమున నొక్కకల్పము వసించు
ముక్తుఁ డగుఁ దారలు పరాగములు గణింప
శక్యమగు సేతుదర్శనజనితపుణ్య
మహిపతికినైన లెక్కింప నలవిగాదు. ॥ 14 ॥

వ. సేతుబంధంబు సకలదేవతాస్వరూపంబు గావున దానింజూచినవానిపుణ్యంబు
లెక్కింప నెవ్వనివశంబు సేతుదర్శనంబు జేసిన నరుండు సర్వయాగకరుండు,
సర్వతీర్థస్నాతయు, సర్వతపంబులుం జేసినవాఁడు సేతువునకుం జనుమని ప
లికిన పురుషుండు సేతువునకుం జనిన పుణ్యఫలంబు నొందు. ॥ 15 ॥

క. ధర సేతుస్నానముగల
గురుపుణ్యుఁడు సప్తకోటికులములతోడన్
హరిభవనంబునకుం జని
సురచిరగతి ముక్తిఁ బొందు సువ్రతులారా. ॥ 16 ॥

గీ. మానవుఁడు సేతువును గంధమాదనంబుఁ
బ్రీతి రామేశుఁ దలఁచుచుఁ బితృకులములు
లక్షకోటులు గూడి కల్పత్రయంబు
శంభుపదముననుండి మోక్షంబుఁ గాంచు. ॥ 17 ॥

వ. మఱియు మూపావస్థయు, వసాకూపంబును, వైతరణీనదియు, శ్వ
భక్షణంబును, మూత్రపానంబును, తప్తశూలంబును, తప్తశిలయు
ను, పురీషహ్రదంబును, శోణితకూపంబును, క్రిమిభోజనంబును,
స్వమాంసభక్షణంబును, వహ్నిజ్వాలాప్రవేశంబును, శిలావృష్టి
యు, కాలసూత్రంబును, క్షారోదకంబు, నుష్ణతోయంబునను న
రకంబులు సేతుస్నాతవిలోకింపండిది నిక్కంబు. ॥ 18 ॥

గీ. సేతువున నవగాహంబు సేయువాఁడు!
పంచపాతకముక్తుఁ డై పద్మనాభు!
వీటఁ బితృమాతృకులశతకోటితోడ
మూఁడుకల్పంబులు వసించి ముక్తిఁ గాంచు. ‖ 19 ‖

సీ. క్షారసేచనము పాషాణయంత్రము మరు,
త్పతనంబు కరపత్రధారణంబు
సంధిదాహంబును శస్త్రబేదనమును,
కాష్టనిర్మితయంత్రకర్షణంబు
పాశబంధంబు నానాశూలపీడనం
బాస్యవాసాలవణాంబుసేక
మంగారపుంజశయ్యాశ్రవణంబును,
దశనమర్దనమహిదంశనంబు
గీ. తప్తపాషాణభుక్తియుఁ దప్తసూచి
భక్షణముఁ దప్తతిలతైలపానధూమ
పానములు మొదలైన యపారనార
కములు చూడఁడు సేతువుఁ గాంచు నరుఁడు. ‖ 20 ‖

వ. మఱియు నధశ్శిరశ్శోషణంబును, గజదంతహననంబును, క్షారాం బుపానంబును, క్షారోదకబిలప్రవేశంబును, మేహభోజనంబు ను, స్నాయుచ్ఛేదనంబును, స్నాయుదాహంబును, నస్తిచ్ఛేద నంబును, శ్లేష్మాదనంబును, పిత్తపానంబును, మహాతిక్తనిషేవణం బును, నుష్ణసైకతాస్నానంబును, దష్టాయశ్శయనంబును, సంత స్తాంబుసేవసంబును, నేత్రనఖసంధిసూచీప్రక్షేపంబును, నండస హితశిశ్నంబున నయోభారబంధనంబును, వృక్షాగ్రంబువలనం గషోదకకూపంబునం బడంద్రోచుటయును, తీక్ష్ణఖడ్గధారాశ యనంబును, మొదలగు మహాఘోరనరకంబులు విలోకింపక సేతు స్నాత సుఖించు సేతుయాత్ర గావింతునని తలంచి యెవ్వండేని నూడడుగులు నడచు నతండు పంచమహాపాతకంబులు విడనాడి యీ చెప్పిననరకంబులు గనుంగొనక కైవల్యంబు నొందు. ‖ 21 ‖

గీ. మానవుఁడు సేతుసైకతమధ్యధూళి
పాళిఁ బొదలుచు నెవ్వాఁడు పవ్వళించు
నతని మెయి నెన్నిరేణువు లంటి నిలుచు
నన్నిద్విజహత్యలు నశించు నాక్షణంబ. ‖ 22 ‖

క. తీరమృదుసేతుమధ్యస
మీరాంకురసముదయములు మేనులపైనిం
పారఁగ సోకినజనుల క
పారమహాఘోరపంచపాపము లడఁగున్. ‖ 23 ‖

సీ. మార్గభేదియును బ్రాహ్మణదూషకుండును,
స్వార్థపాకియును నత్యాశనుండు
వేదవిక్రీతయు వీ రేవురును బ్రహ్మ
ఘాతకు ల్మఱి విప్రగణములకును
ధనముఖ్యవస్తువుల్ తగనిత్తునని పిల్చి
యంత లేదని పల్కునట్టివాఁడు
ధర్మరహస్యంబు తనకు బోధించిన
గురునితో వైరంబు గూర్చువాఁడు
గీ. చెరువునకు నీరు ద్రావంగఁ జేరునట్టి

గోగణంబుల మరలించు కుత్సితుండు
బ్రహ్మఘాతుకులని చెప్పఁబడినవీర
లనఘు లగుదురు సేతుమజ్జనమువలన. ॥ 24 ॥

క. సురఁ ద్రాగుమగువఁ గలసిన
పురుషుఁడు గణదేవలాన్నభోజియుఁ బతితా
న్నరతుఁడు గణకాన్నాశియుఁ
బరిహృతహోముఁడును మద్యపాయిసమానుల్. ॥ 25 ॥

క. ఫలకందమూలదుగ్ధం
బులు మృగమదచందనక్రముకకర్పూరం
బులు రుద్రాక్షములును మ్రు
చ్చిలువారు సువర్ణహరులు సిద్ధము దలఁపన్. ॥ 26 ॥

క. వీరికి మఱియుం దక్కిన
చోరులకును సేతుతీర్థసుస్నానమునన్
ఘోరాఘములు నశించువి
చారం బియ్యెడ వలదు సన్మునులారా. ॥ 27 ॥

ఆ. భ్రాతృభార్యఁ బుత్త్రభార్య రజస్వల
భగిని హీనవనితఁ బతివిహీనఁ
గల్గుఁ ద్రావు వెలఁదిఁ గలయువాఁ డిల గురు
తల్పగతసముండు తపసులార. ॥ 28 ॥

వ. వీరునుం దక్కినగురుతల్పగసమానులుం దత్సంయోగులును మహా
సేతునిమజ్జనులై ముక్తిం బొందుదురు. ॥ 29 ॥

సీ. యాగంబు సేయక నమరలోకాంగనా
సంగమసుఖవాంఛ సలుపువారు
జ్వలనార్కులను దేవతలను పాసింపక
కుశలంబు మదిలోనఁ గోరువారు
దిలమహీహేమతండులధాన్యదానంబు
సేయక స్వర్గేచ్ఛ సేయువారు
సతతోపవాసనిష్ఠల దాప మొందక
బలభేదిపురి నుండదలఁచువారు
గీ. సేతుతీరాభిషేకంబు సేయవలయు
సేతుమజ్జనమున నగుఁ జిత్తశుద్ధి
యనఘపతులార జపతపోయజ్ఞహోమ
దానములు సేతువున మోక్షదాయకములు. ॥ 30 ॥

క. పాతకవిమోచనార్థము
సేతువున మునింగి నరుఁడు జితపాపుఁ డగున్
భూతకి నై స్రుక్కినవాఁ
డాతతసామ్రాజ్యవైభవాన్వితుఁ డగున్. ॥ 31 ॥

చ. అమరవధూమణీపృథుకుచాగ్రతటీమకరీవిలేఖన
క్రమసువినోదవాంఛ మదిఁ గల్గి భోగులు భక్తియుక్తులై
యమలమనోజ్ఞసేతుసలిలాప్లుతదేహులు గావలెన్ జనా
భిమతము లెల్ల నొప్పుగ లభించును సేతునిమజ్జనంబునన్. ॥ 32 ॥

శా. కైవల్యంబు లభించుదోవమడఁగుం గన్పట్టు గళ్యాణముల్
ధీవిస్తారము సంభవించు నభివృద్ధిం బొందు ధర్మార్థముల్
శ్రీవైకుంఠకపర్దిలోకసుఖముల్ చేకూరు వేదాదివి
ద్యావైదుష్యము గల్గు సేతుసలిలాంతర్మగ్ను లౌవారికిన్. || 33 ||

క. ఆరోగ్యము రూపంబును
దారిద్ర్యవిమోచనంబు ధనవృద్ధియునుం
గోరి మది సేతుజలముల
నారూఢి మునుంగువారి కవి సిద్ధించున్. || 34 ||

గీ. శ్రద్ధచే నైన మనుజుఁ డశ్రద్ధ నైన
సేతుసలిలావగాహంబు సేయువాఁడు
ఘనత దీపింప నుభయలోకంబులందు
బాధ లెఱుఁగక సౌఖ్యసంపదలు గాంచు. || 35 ||

వ. సేతుస్నానంబున సర్వజనులకుం బాపసంచయంబు నశించు, ధర్మం
బు శుక్లపక్షశాంకుండునుంబోలె వృద్ధింబొంద, రత్నంబులు సా
గరంబునం బెఱుఁగుగైవడి పుణ్యంబు లంతకంతకుం బెఱుఁగు, కా
మధేనువు చంచంబునం, గల్పవృక్షంబు వడువున, చింతామణి తె
రంగున, సేతుస్నానంబు సకలపురుషమనోవాంఛితార్థంబు లొ
సంగు. లేమింజేసి సేతుయాత్రఁ గావించ సమర్థుండు గానివాఁడు,
శిష్టులగు విప్రుల ధనంబు యాచించునది వార లియ్యరేని క్షత్రి
యవైశ్యశూద్రులనైన యాచించి యెవ్విధంబుననైన ధనంబు వడసి సే
తుస్నానం బాచరింపవలయు ఎవ్వండేని సేతుయాత్రాపరునకు ధన
ధాన్యవస్త్రాదికంబులిచ్చి ప్రవర్తింపంజేయు నతనికి నశ్వమేధాది
యజ్ఞఫలంబునుం జతుర్వేదపారాయణపుణ్యఫలంబునుం, దులా
పురుషముఖ్యమహాదానఫలంబును సిద్ధించు బ్రహ్మహత్యాది పా
తకంబులు దొలంగు సర్వకామంబులు ఫలించు. పరిగ్రహించు
వాఁడునుం బ్రతిగ్రహదోషంబు లేక తత్తుల్యఫలంబు వడయును. || 36 ||

గీ. సేతుయాత్రార్థ మర్థ మార్జించి పిదప
జననిలోభికిఁ దత్సేతువునకు నేగు
వాని కి చ్చెదనని యియ్యలేనిలోభి
కరయ భూసురహత్యయౌ నండ్రు బుధులు. || 37 ||

క. ధనవంతుం డయ్యు దరి
ద్రునిగతి నెవ్వాఁడు వేఁడఁ దొడఁగున్ లోభం
బున సేతుయాత్రకొఱకు న
తనినిన్ ద్విజహంతయండ్రు తత్త్వవిధిజ్ఞుల్. || 38 ||

క. మానక నరుఁ డేవెరవుల
చేనైన న్సేతుయాత్ర సేయందగు ధా
త్రీనిర్జరున కశక్తు ల
నూనధనం బిచ్చి పంప నుచితము ధరణిన్. || 39 ||

ఉత్సాహము. కృతయుగమున ముక్తి దొరుకు నెరుకచే జనాళికిం
గ్రతువు లొసఁగు ముక్తి త్రేత కడమ రెండు యుగముల
న్వితతదానముల లభించు విమలసేతుతీర్థ మం
చితవిధమున ముక్తి గలుగఁజేయు నాల్గుయుగములన్. || 40 ||

వ. అని వివరించిన రౌమహర్షణితో శౌనకాదిమునీంద్రు లి ట్లనిరి. ‖ 41 ‖

గీ. సూత గంభీరజలధిపై సేతుబంధ
మెట్లు గావించె రఘుకులాధీశ్వరుండు
సేతుగతగంధమాదనక్షితిధరమున
నెన్నఁదగుపుణ్యతీర్థంబు లెన్ని గలవు. ‖ 42 ‖

గీ. కలితరామేశశంభులింగప్రతిష్ఠ
రాముఁ డొనరించె నేప్రకారమున మున్ను
తేటపడ మాకు నీకథ తెలియఁ బలికి
మముఁ గృతార్థులఁ జేయుము మౌనితిలక. ‖ 43 ‖

వ. అని ప్రార్థించి యడిగిన శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుం డిట్లని చెప్పం
దొడంగె. ‖ 44 ‖

చ. దశరథునాజ్ఞచేత గుణధాముఁడు రాముఁ డరణ్యభూమికిం
గుశల మతిఁబ్రియాంగనయుఁ గూరిమితమ్ముఁడుఁ దన్ను గొల్చిరా
వశజనమానసప్రియుఁడు వచ్చి చరింపుచు దండకాటవిన్
విశదగతి న్వసించె నతివిశ్రుతపంచవటీతటంబునన్. ‖ 45 ‖

గీ. అంత మారీచవిరచితవ్యాజయుక్తి
రాజసుతులను వంచించి రావణుండు
తపసివేషంబుఁ గైకొని ధర్మ మెడలి
జానకీదేవిని హరించె సాహసమున. ‖ 46 ‖

మ. అనఘుం డంతట రాఘవేశ్వరుఁ డరణ్యక్షోణులన్ మేదినీ
తనయాన్వేషణ మాచరించుచు సముద్యల్లీలఁ గాంచెన్ మహా
స్వనదంభోజవసద్ద్విరేఫబకహంసక్రౌంచవంద్యుక్తిగుం
భవశుంభజ్జలరాట్సభాభవనముం బంపాసరోరాజమున్. ‖ 47 ‖

వ. మఱియు నాసరోవరంబున రసభరితబిసఖండంబులు భుజించుతఱి
నెడనెడం బొడము పిపాసవలన శతపత్రపాత్రనిక్షిప్తమకరంద
పానీయంబులు గ్రోలుచు నుద్వేలానురాగంబునం దద్బిందుకణం
బులు వరటీసముదాయంబులకుఁ జంచచ్చంచూపుటంబుల నొసం
గిన నదియు వాత్సల్యంబునం గిశోరనికురంబ వదనంబులకు మంద
ప్రకారంబున నందించుచున్నం గనుంగొని పరమహర్షవికస్వర
కందంబులై కలకలనాదంబులు గావింపుచుం గాంచనచ్ఛాయాపం
చకగరుదంచలక్షేపంబు సేయుచు, మనోహరమందగమనంబులం
బుండరీకషండంబులం గ్రీడగావించు రాజహంసంబులవలనను,
కంఠదఘ్ననీరపూరంబున నపారకౌతుకంబున నోలలాడు చెంచు
గుబ్బెతల కవుంగిళ్ళ డాఁగిలిమూతలాడు బెడంగు సిబ్బెంపుగ
బ్బిగుబ్బలు గనుంగొని స్వబంధుచక్రమిథునంబులు వారిచేతం
బట్టుపడెనని తలంచి తమ్ముం బట్టుకొందురో యను శంక పుట్టి కోకిల
నికాయంబులతోడ నెగసి పెరచోటులకుం జని యచ్చట భయం
బు దక్కి చక్కెరవిలుకానికేళిం దేలుచుం దమబాంధవుండగు మా
ర్తాండునిం బొగడు పడుపున రుతంబులు సేయుచుఁ దోయంబుల
మునింగి తేలుచు నభిమతిగతుల వర్తించు చక్రవాకంబులవల
నను, నికటనిసితరుమూలకుశాసనాసీనమౌనిరాజులం జూచి నే
ర్చినయవియుంబోలె మునివృత్తి వహించి వనవాసులై స్వచ్ఛత
గలిగి ధ్యానపరాయణంబులై హతాన్నీరసముత్పతన్మత్తమీనం

బులు రభసంబువ నతిదీర్ఘత్రోటిపుటనికటంబుల వ్రాలిన వానిం బట్టి కబళించి యదృచ్ఛాలాభసంతుష్టాంతరంగంబుల సుఖించి మెలంగుచున్న బకంబులవలనను, పునఃపునఃకృతసురతసముదిత క్లమంబునం దిర్యగావర్తితకంఠంబులై శిరంబులు గరుత్పరంపర లం గప్పి యేకపాదస్థితిం జెంది తీరభూముల నిదురబోవుచున్న తఱిం గేళీరతసంయమికన్యకాజనంబులు ఫేనపుంజభ్రాంతిం దమ్ముం బట్టికొని చన నుద్యోగించునంతలోనం దదీయకరకమల సంస్పర్శంబునం బ్రబోధంబునొంది, బెదరి బెదరి చూచి యుల్లం ఘించి తొంటి తమ విహరణస్థలంబుల వ్రాలి జాలింబడు తమ చుట్టంబులంగలసి ప్రమదంబున సుఖక్రీడలం బొదలు బాతువుల వలనను, నభిరామంబై నీలకంఠకాళిమచ్ఛాయాదాయాదమేదుర దళ విసర విలసిత నవకువలయ సమాజసౌరభ్యసంభరితంబును, పథికజననాసాపుటస్ఫుటతరానందసంధాయక పరిమళమిళత్పరాగ పుంజమంజుల కంజాత సంజాత మధురమధూళిమాధుర్య రసికమ ధుకర నిరంకుశ ఝుంకార కోలాహలసంకులంబును, సరస సం గీత సమాకర్ణన సమ్మోదమాన జలదేవతాప్రసాదలబ్ధమధుకరాధీన తప్తకాంచన పాననషక తర్కోచిత కోకనద విరాజమానంబును, పాశపాణిపరివృఢ పర్యట త్పాండురాఖండ యశోమండల సం భావనాస్పద కుముదసముదయ ప్రభాపరిపూర్ణంబును, తీరభూర మణీయ కుసుమిత బతానికేతన మకరకేతన కేళీరసానుషక్త శబ రకాంతాపరిశ్రాంతిహరణ ప్రవీణ విమలజలశీకరకిర త్సరసిజరజ స్సుగంధిగంధవాహంబును, జలవిలోకత ప్రతిబింబ శాఖిశాఖా గ్ర ప్రత్యగ్రపల్లవగ్రహణార్థ పతిత పరిభ్రాంత పరభృత నిర్వా హక పంచబాణప్రేరిత మారుతప్రయుక్తనిశ్రేణీకృతకూలపాదప విశాలశాఖాదళచ్ఛన్నంబును, దావపావకదహ్యమాన కాలాగగు ధూమమాలికాళికకాళికాలోకనప్రహృష్యన్మదమయూరనట నానురూప భృంగాంగనాసంగీతభంగిసంగతి సముత్తుంగతరంగ మృదంగనాదగుంభనకరంభితంబును, మత్తవేదండశుండాదండ చుళికితప్రోజ్ఝిత పుష్కరచ్ఛటానిర్వాపిత వనవాతోద్ధూత నభ చ్చుంబినీ బిడాంబుజరాజి పరాగంబును, కోమలశ్యామల బాల తృణాంకుర చర్వణ సంజనిత పిపాసాపరవశ సమాయాత పీత విశ్రాంత వాతాయుయూధ సమాశ్రిత సవిధవివిధ పాదపచ్ఛా యాతలంబును, సుందరారవింద మందిరవిహారదిందిరాసత్కార కారి వనదేవతా విశ్రాణిత మహోపాయ నాస్తరణారాంకవపట శంకాకరజలోపరి పరిచ్యుతాను తటప్రరూఢకదంబమంజరీకుసు మకేసర విసరంబును, వరుణరాజానుచర మకరనికర మత్స్యక చ్ఛపకుళీర ప్రభుతి సకలజలజంతుసంతాన సంతతసంచార సంకు లంబును నగుచు, గగనంబుభంగి రాజహంసభరితంబై, విష్ణుజఠ రంబుగతి భువనపరిపూర్ణంబై, అలకానగరంబు తెఱంగున శంఖ మకరకచ్ఛప పద్మమండితంబై, క్షీరసాగరంబుమాడ్కి మధురా మృతస్థానంబై, ఛందశ్శాస్త్రంబువోలె విచిత్రనృత్తశోభితంబై, దీనార్థిక్రియలఘుజీవనంబై, సాధుజనచరితంబుకరణిపంకరహితం బై, రథంబువిధంబున చక్రసహితంబై, స్వర్గంబుభాతీవాసద స మృద్ధిసంపన్నంబై, సుందరీగళంబురీతి జలజభాసురంబై, ధనికభ వనంబు ప్రకారంబునం గమలాభిరామం బై రాజాస్థానంబుక్రైవడి కవివాగ్గుంభితంబై, సముద్రంబువోలెఁ గువలయాభరణంబై, కోణ పదిగ్భాంబులాగునం గుముదాశ్రితంబై, యొప్పుపంపాసరోవరంబు గనుంగొని తత్తీరంబున. ॥ 48 ॥

సీ. జానకీపతి యొక్కవానరుం గాంచె న
క్కపియును రాముని గాంచి మ్రొక్కి
యయ్య మీరెవ్వరం చడుగ వానికిఁ దన
వృత్తాంతమంతయు విస్తరించి
యనఘ నీ వెవ్వండ వనినఁ గౌసల్యాత్మ
జునకు ని ట్లనియె నవ్వనచరుండు
దేవర యేను సుగ్రీవుని సచివుఁడ
హనుమంతుఁడనువాఁడ ననిలసుతుఁడఁ
గీ. జెలిమి మీతోడ సేయంగఁ దలఁచి భాను
సుతుఁడు పుత్తెంచె నన్ను మీ రతనికడకు
వేగ విచ్చేయుఁ డనిన భూవిభుఁడు లెస్స
యనుచు సౌమిత్రియును దాను నచటి కరిగె. || 49 ||

క. ఇనపుత్త్రుని ముద మొప్పం
గనుఁగొని వెస నగ్నిసాక్షికంబుగ సఖ్యం
బొనరించి వాలిం జంపుదు
నని విభుఁడు ప్రతిజ్ఞఁ జేసె నర్కసుతుండున్. || 50 ||

వ. సీతాదేవిం దోడి తెచ్చెదనని ప్రతిజ్ఞ పలికె ని ట్లన్నరేశ్వర వానరేశ్వ
రులు సమయంబుఁ గావించి పరస్పరంబు విశ్వసించి నితాంతసం
తోషసమన్వితులై ఋష్యమూకగిరిశిఖరంబునఁ గూర్చుండి రంత. || 51 ||

క. గిరినిభదుందిభికాయము
బరువడి రాఘవుఁడు జిమ్మె బహుయోజనముల్
చరణాంగుష్ఠనఖంబున
హరిసూనుని మదికిఁ బ్రత్యయము పుట్టుటయున్. || 52 ||

గీ. మఱియు నతనికి నమ్మిక మది జనింపఁ
గడఁకతో వింట నొకతూఁపుఁ దొడిగి సప్త
సాలములు నేలఁగూలంగ లీల నేసె
రాఘవుఁ డమోఘతరబాణలాఘవుండు. || 53 ||

ఉ. ఆపటువిక్రమంబుఁ గని యద్భుత మంది దినేంద్రసూతి సీ
తాపతితోడ ని ట్లనియె దక్షుఁడ వీవు సఖుండ వౌటన
న్నాపురుహూతముఖ్యసురలైన జయింపఁగలేరు చిత్తసం
తాపము దీరెఁ బజ్కిముఖదైత్యునిఁ ద్రుంచెద సీతఁ దెచ్చెదన్. || 54 ||

క. అనవుడు రఘునాథుఁడు నె
మ్మనమున ముద ముప్పతిల్ల మార్తాండతనూ
జనిజానుజుసహితుండై
చనియెం గిష్కింధ కపుడు సరభసవృత్తిన్. || 55 ||

సీ. అంతఁ గిష్కంధాగుహాముఖంబున నిల్చి
రవిపుత్త్రుఁ డగ్రజురాకఁ గోరి
ప్రళయజీమూతంబుపగిది గర్జిల్లె నా
ధ్వని యాలకించి యవ్వాలి గినిసి
రయమున నంతఃపురంబు వెల్వడి వచ్చి
యనుజునితోడఁ గయ్యం బొనర్చ
బెట్టిదంబుగ వాలి పిడికిట సుగ్రీవుఁ
బొడిచినఁ గడునొప్పిబడి తొలంగి

గీ. చనియె దశరథరాజనందనునికడకు
నమ్మహీజాని సుగ్రీవునరుత నొక్క
సుమమాలిక గదియించి గుఱుతుచేసి
యపుడ పురికొల్పె వెండియు నాలమునకు. || 56 ||

వ. ఇట్లు పురికొల్పుటయు సుగ్రీవుండు కిష్కింధాద్వారంబుఁ జేరి
భూగర్జితంబున వాలిం బిల్చి యతనితోడ బాహుయుద్ధంబు సే
యుచుండె నంత. || 57 ||

క. చాపమున శరముఁ దొడగి మ
హీపతి నిండార దిగిచి హెచ్చిన వీర్యా
టోపమునఁ గూలనేసె భు
జాపటు విక్రమవినోదశాలిన్ వాలిన్. || 58 ||

ఆ. అట్లు వాలి నిహతుఁ డైన కిష్కింధకు
నరిగి సకలవానరాధిరాజ్య
పట్టబద్ధుఁ డగుచుఁ బద్మాప్తసూనుఁ డు
ద్వేలహర్షజలధి నోలలాడె. || 59 ||

శా. అంతన్ భాస్కరనందనుండు కపిసేనాన్వీతుఁడై రామభూ
కాంతాగ్రేసరుపాదసన్నిధికి వేడ్కన్ వచ్చి ధీరున్ హనూ
మంతుం బిల్చి ధరాత్మజ న్వెదుక సన్మానంబుతో బంపె న
త్యంతాటోపసమగ్రుఁడై యతఁడు శక్రాదుల్ నుతు ల్సేయఁగన్. || 60 ||

క. వనరాశి దాటి లంకకుఁ
జని సీతం జూచి పవనసంభవుఁ డరయం
బున మరలివచ్చె యాసతి
పనిచినమానికము రామభద్రున కిచ్చెన్. || 61 ||

వ. ఇట్లు హనుమంతుం డిచ్చిన యామాణిక్యంబుం గనుంగొని హర్ష
శోకపరవశుండై యప్పశుపతిచాపభంజనుండు సౌమిత్రిసుగ్రీవాం
జనేయనలనీలజాంబవత్ప్రముఖకపివీరులతోడంగూడి యభిజి
న్ముహూర్తంబునం బ్రయాణంబు వెడలి వివిధగిరిసరిదరణ్యంబులు
గడచి చని ముందట. || 62 ||

చ. కనియె రఘూద్వహుండు కటకస్థలగాఢచరత్కరీంద్రసం
జనితమదప్రవాహపరిసర్పదమందసుగంధసాంద్రమున్
ఘనమణిశృంగగానకలనారతదేవవధూనిషాదని
స్వనరచనాక్రమశ్రవణచండమృగేంద్రము నమ్మహేంద్రమున్. || 63 ||

గీ. అమ్మహేంద్రధరిత్రీధరమ్ము గడచి
చక్రతీర్థంబునకు నేగి జనవిభుండు
పొసఁగ నచట వసించె నప్పుడు దశాస్యు
ననుజుఁడైన విభీషణుఁ డటకు వచ్చె. || 64 ||

వ. నలుగురుమంత్రులతో నటకు వచ్చిన యమ్మహాత్మునిఁ జూచి సుగ్రీవు
నకు గూఢచారుండను శంక వొడమి రఘువీరుం డతని హితసము
చితచేష్ట లరసి దుష్టుండు గాఁడని తెలసి సంభావించి యవ్విభీషణు
నకు సకలరాజ్యపట్టాభిషేకంబు సేయించి రవిపుత్త్రు నట్ల మంత్రిప్ర
వరుం జేసి చక్రతీర్థంబు డాసి. || 65 ||

క. చింతింపుచు రామమహీ
కాంతుఁడు సుగ్రీవుఁడాదిగాఁ గలకపిసా
మంతులకు ననియె నీదు
ర్దాంతపయోరాశి యెట్లు దాఁటుద మింకన్. ॥ 66 ॥

క. జలనిధి దుస్తర మిక్కపి
బలములసంఖ్యమ్ము లేయుపాయుము మనకుం
గల దియ్యెడ మర్కటసే
నలతోడంగూడి యివ్వనధి దాఁటి చనన్. ॥ 67 ॥

మ. అతిగంభీరపయఃప్రపూరము సముద్యన్మత్స్యసంచార ము
ద్ధతనక్రగ్రహచక్రఘోరము మహాధావత్కుళీరంబనా
రతవాతాహృతనీలనీరధరవారం బియ్యకూపార మే
గతిచే నిప్పుడు దాఁటువారము వనౌకస్సైన్యముల్ గొల్వఁగాన్. ॥ 68 ॥

మ. ప్రళయాంభోధరగర్జితప్రతిభటప్రస్ఫీతనిర్ఘోషదో!
హలమై దుస్సహబాడబజ్వలనగాఢార్చిచ్ఛటాక్రాంతమై
విలుఠద్వీచిఘటాంటుప్రవారణోద్వృత్తాభమై యున్నయి
జ్జలధిం దాఁట నుపాయ మెద్ది దగు నీశాఖామృగశ్రేణికిన్. ॥ 69 ॥

క. శతయోజనవిస్తారం
బతిఘోరము తిమితిమింగిలాకర మంత
ర్గతనగ మగునీసరితాం
పతిఁ గడువఁగ వశమె మనకు మతిచే నైనన్. ॥ 70 ॥

గీ. తలఁచి చూడంగ విఘ్నముల్ తరుచు గలవు
పుడమికన్నియ నేరీతిఁ బడయువాఁడ
నధికసంకట మిచట సంప్రాప్తమయ్యెఁ
గార్యసిద్ధి కుపాయంబు గానరాదు. ॥ 71 ॥

గీ. అకట రాజ్యంబు గోల్పోయి యడవిఁ జేరి
తండ్రిపోకకు వగచి భూతనయఁ బాసి
యెంతయును గాసిఁబొందితి మంతకన్న
గడుఁబ్రయాసంబు మున్నీరుఁ గడచుతెరఁగు. ॥ 72 ॥

గీ. నీవు రావణు దెగటార్చి నిఖిలదోష
శాంతికై గంధమాదనశైలమునకు
నరుగుమని మున్ను గుంభజుం డానతిచ్చె
నమ్మహామునిభాషణం బనృత మగునె. ॥ 73 ॥

తరల. అని పురాంతకచాపభంజనుఁ డానతిచ్చినవాక్యముల్
విని కృతాంజలులై వలీముఖవీరు లర్కసుతాదు ల
య్యనఘశీలునితోడ నిట్లని రయ్య నావలు దెచ్చి సొం!
పెనయఁ దెప్పలుగట్టి దాఁటెద మిమ్మహాలవణాంబుధిన్. ॥ 74 ॥

వ. అప్పుడు కపిసేనలనడుమ నిలచి విభీషణుం డి ట్లనియె. ॥ 75 ॥

క. శరధిన్ దశరథసూనుఁడు
శరణొందుట సముచితంబు సగరకృతం బీ
కరుణాలయంబు తత్కుల!

పరిపాలకుఁ డగుటఁ దోడుపడు రామునకున్. ‖ 76 ‖

సీ. అనవుడు రఘురాముఁ డగచరవీరుల
నాదరింపుచుఁ బల్కె ననఘులార
తెప్పలచేఁ గపు లిప్పయోనిధి నూరు
యోజనంబులు తాఁటనోపువారె
పెక్కునావలు గల్గ విక్కపిసేనకు
వైశ్యులగతి మనవంటివారు
కలములచే నబ్ధి గడతురే గడచునో
నెడచేసి పగవార లిడుము సేతు
గీ. రట్లు గావున మీయుపాయంబు నాకు
సమ్మతము గాదు మఱి విభీషణునిపలుకు
మది నింపగుచున్నది మార్గసిద్ధి
కర్థితో నిప్పయోధి నుపాస్తి సేతు. ‖ 77 ‖

గీ. పెంపుతో నిట్లు త్రోవఁ జూపింపకున్న
ననలగంధవహత్యుజ్వలాస్మదీయ
భాసురామోఘదివ్యాస్త్రపటలమునకు
నిమ్మహోదధి గురి జేసె యే పడంతు. ‖ 78 ‖

క. అని పలికి సానుజుండై
జనకసుతావల్లభుండు శాస్త్రోక్తవిధిన్
వనధికి నెదురుగ నయ్యెడ
ఘనకుశతల్పమున నుచితగతి శయనించెన్. ‖ 79 ‖

క. మేదురదర్భాస్తీర్ణమ
హోదధితీరమున రాఘవోర్వీనాథుం
డాదరమున శయనించెన్
వేదిపయి న్వెలుఁగుజాతివేదుఁడుబోలెన్. ‖ 80 ‖

చ. సురచిరశేషభోగనిభశోభితసవ్యభుజోపధానుఁడై
నరపతి నవ్యదర్భశయనంబున నొప్పుగఁ బవ్వళించి త
త్పరమతితోడ సాగరు నుపాస్తి యొనర్చుచు నుండఁగా విభా
వరు లొకమూడు సూర్యకులవర్యునకుం గడిచెం గ్రమంబునన్. ‖ 81 ‖

వ. ఇట్లు త్రిరాత్రోషితుఁడై నయమార్గంబు వదలక మార్గలాభంబు గో
రి వారాశి నుపాసించిన నతండు మూఢభావంబునం బొడజూపకు
న్నం గోపరక్తాంతలోచనుండై రఘువీరుండు లక్ష్మణునితో ని ట్లనియె. ‖ 82 ‖

క. పాయక యమోఘతరమ
త్సాయకనిర్భిన్నమకరసముదయములచేఁ
దోయధి నిరుద్ధసలీలం
బైయుండఁగఁ జేతు నిప్పు డతివేగమునన్. ‖ 83 ‖

మ. అనుజా న న్నసమర్థుఁగాఁ దలఁచె నీయంభోనిధానంబు దు
ర్జనుచోట న్సహనంబు యుక్తమగునే సామంబుచే నాత్మద
ర్శన మీనోపఁడు సాగరుండు వెస న- స్మత్క్రూరబాణాగ్ని నీ
తని శోషింపఁగఁజేతుఁ గోతులకుఁ బాదన్యాసము ల్గల్గఁగాన్. ‖ 84 ‖

ఆ. మేర మీఱి నిక్కి మిన్నందితరగల

నెలమి యెల్లదిక్కు లాక్రమించి
మొనసియున్న యీసముద్రిని నడఁగింతు
బాణవహ్నిశిఖలపాలు జేసి. ॥ 85 ॥

క. భూభారకరసురారిగ
ణాభీలం బైనయీమహాంభోనిధి సం
క్షోభిత మొనరించెదఁ గీ
లాభీకరసాయకానలస్ఫురణమునన్. ॥ 86 ॥

వ. ఇట్లు పలికి కోదండపాణియుం గ్రోధపర్యాకులేక్షణుండునై ర
ఘుకులాధ్యక్షుండు త్రిపురసంహరణోద్యుక్తుండగు రుద్రుండువో
లెఁ గనుపట్టి చాపాకర్షణంబుఁ జేసి శరంబులు నిగుడించి జగంబు
లు గంపింప నతినిశితోగ్రవిశిఖంబులు మఱియును సముద్రంబునం
బ్రయోగించిన నవియును బ్రజ్వలింపుచు ఘోరంబులై దశదిశలు
వెలింగింపుచు మహాదానవసంకులంబగు సాగరంబు ప్రవేశించె నం
త సముద్రుండు భీతచిత్తుండై కంపింపుచు దిక్కులేక పాతాళంబు
వలన వెడలివచ్చి కృతాంజలియై రాఘవునిశరణంబుఁ జొచ్చి యి
ట్లని నుతించె. ॥ 87 ॥

క. సురబృందసేవ్యములు సుఖ
కరముల హల్యోగ్రశాపఖండనరేణూ
త్కరకలితములగు నీపద
సరసిజములు గొలుతు రామచంద్రమహాత్మా. ॥ 88 ॥

సీ. దండంబు తాటకాతనువిదారణ నీకు
ప్రణతి కౌశికయాగరక్ష నీకు
శంకరచాపభంజన నమస్కృతి నీకు
నభివాదనంబు మహాత్మ నీకు
జమదగ్నిసుతగర్వశమన జేజే నీకు
నంజలి దైత్యసంహార నీకు
కేలుమోడ్పు కృపాలవాలమానస నీకు
వందనంబు మునీంద్రవరద నీకు
గీ. రూఢఖరదూషణత్రిశిరోనిశాట
గహనదహనాయమానభీకరశరాస
ముక్తదివ్యాస్త్రసముదాయ మ్రొక్కు నీకు
శరణు రఘురామ నిఖిలదుర్జనవిరామ. ॥ 89 ॥

గీ. రఘుకులంబున దేవకార్యంబు సేయ
నవతరించినవారికి నారాయణునకుఁ
బుండరీకాక్షునకు జగన్మూలమునకు
భక్తిచే మ్రొక్కెదను రామభద్ర నీకు. ॥ 90 ॥

క. కోపంబు సంహరింపుము
నీపదకమలములు గొలిచి నిల్చిననన్నుం
జేపట్టుము మ్రొక్కెద నా
చాపలము సహింపు రామ సద్గుణధామా. ॥ 91 ॥

వ. దేవా మహానుభావా! భావజజనక, జనకసుతామనోహర,
హరవిరించి పురందరాది సురపూజిత, జితదానవ, నవజలధరనీల,
నీలకంఠచాపభంజన, జననాదివికారరహిత, హితమితసత్యమృదు

మధురభాషాధురంధర, ధరణీభారహరణార్థకృతావతార, తార
కబ్రహ్మస్వరూప, రూపలావణ్యవిలాసవినిర్జితకోటికందర్ప, ద
ర్పాంధబంధకంధసింధురమృగరాజ, రాజశేఖర, ఖరదూషణాది
రాక్షససంహార, హారకేయూరకిరీటకుండలకంకణాద్యలంకార
శోభతదివ్యమంగళవిగ్రహ, గ్రహరాజవంశాభిరామ, రామ,
నావిన్నపంబుఁ జిత్తగింపుము, నానేరములు సహింపుము. నాప్రా
ర్థనంబుఁ గైకొనుము, నన్ను రక్షింపుమని మఱియు నిట్లనియె. ‖ 92 ‖

క. చలువదొర వేయుమోములు
గలిగియు నీగుణము లెన్నఁగాలేఁ డనఁగాఁ
గలితభవద్గుణవర్ణన
మలవియె మావంటిజడుల కాదిమపురుషా. ‖ 93 ‖

గీ. భూజలాదిక మగుపంచభూతతతికి
నెద్ది నైజంబుగా రచియించె ధాత
యట్టికట్టడి విడువక ననియునిలుచు
మత్స్వభావ మగాధత్వమహిమసుమ్ము. ‖ 94 ‖

క. రాగమున లోభమున భయ
యోగంబున నైన నన్వయోచితధర్మ
త్యాగము కర్తవ్యము గుణ
సాగర యీభాషణంబు సత్యము గాదే. ‖ 95 ‖

క. వనచరసేనలు లంకకు
జనుటకు నే నాచరింతు సాహాయ్యము నీ
కని విన్నపంబుఁ జేసిన
జనపతి యిటు లానితిచ్చె జలనిధితోడన్. ‖ 96 ‖

సీ. తరుచరవాహినీపరివారములతోడ,
జనియెద లంక కశంకవృత్తి
నిప్పుడ జనపూర మింకించి తెరువిమ్ము,
నావు డి ట్లనియె నదీవిభుండు
సావధానుండవై యవధరింపుము దేవ,
విని సేయవలసిన పని యొనర్చు
మయ్య నీయాజ్ఞ ని ట్లావరించితినేని,
కార్ముకవిద్యాప్రగల్భులైన
గీ. ఘనులు నిటువలె నియమింపగలరు నన్ను
గానఁ దరణార్థ మొక్కటి గల దుపాయ
మది వచించెద విశ్వకర్మాత్మజుండు
వానరుఁ డిందు నలుండనువాఁడు గలఁడు. ‖ 97 ‖

గీ. శిల్పి సమ్మతుఁ డధికుఁ డనల్పబలుఁడు
హరికులశ్రేష్ఠుఁ డతఁడు నాయందు వైచు
తృణశిలాదారుబృంద మొద్దిక ధరింతు
నదియు దృఢముగ సేతువై యమరియుండు. ‖ 98 ‖

క. ఆసేతుమార్గమున సే
నాసహితుఁడవై నిశాటనాథునిపురి క
బ్జాసనవందిత చనుమని
యాసాగరుఁ డరిగె నంత నంతర్హితుఁడై. ‖ 99 ‖

ఉ. అంతట జానకీరమణుఁ డంచితబాహుబలున్ నలున్ దృఢ
స్వాంతునిఁ జూచి రమ్ము కపివర్య రచింపుము సేతుబంధ మ
త్యంతదృఢంబుగా జనకునంతటివాఁడవు శిల్పశక్తి న
శ్రాంతవినిర్మలోన్నతయశంబులు జేకురు నీకు నీక్రియన్. ‖ 100 ‖

చ. అన విని జానకీపతికిఁ బ్రాంజలియై పలికె న్నలుండు మ
జ్జనకుఁడు విశ్వకర్మ కడుఁజక్కనిమందిరశైలసీమ మ
జ్జననికి ముందు దా వర మొసంగెను మత్సమవీర్యుఁ డైననం
దనుఁడు జనించు నీ కనుచుఁ దామరసప్రియవంశదీపకా. ‖ 101 ‖

క. ధీరుఁ డగువిశ్వకర్మకు
నౌరసపుత్త్రుఁడను శక్తి నతనికి సముఁడన్
వారక నే నిర్మించెద
పారావారమున సేతుబంధన మధిపా. ‖ 102 ‖

సీ. అని విన్నవించిన విని యన్నరేంద్రుండు
శుభవాసరంబున శుభముహూర్త
సమయంబునందుఁ గుంజరరాజవదను లం
బోదరు హేరంబు వేదవేద్యు
నావాహనముఁ జేసి హారిమాణిక్యసిం
హాసనంబున నుంచి యర్ఘ్యపాద్య
పంచామృతస్నానభవ్యకృత్యము దీర్చి
గంధం బలంది యక్షతము లొసఁగి
గీ. లలితదూర్వాంకురంబులు నలినకుముద
చంపకాశోకపున్నాగజాతివకుల
పాటలాదిప్రసూనము ల్బత్తి నొసఁగి
ధూపముల దీపములను సంతుష్టి సలిపి. ‖ 103 ‖

వ అనంతరంబ జంబూ రంభా కపిత్థ ఖర్జూర పనస నారికేళ బదరీ
చూతఫల పుండ్రేక్షు గోక్షీర ద్రాక్షారసక్షౌద్రఘృతపాయసమోదు
కాపూప బహువిధభక్ష్యసమన్వితమహోపహారంబులు సమర్పిం
చి సకలోపచారంబుల సపర్య గావించి యనేకప్రకారంబులం
గైవారంబు లొనర్చి గణపతిం బ్రసన్నునిం జేసి. ‖ 104 ‖

గీ. అంత మిథిలేశకన్యకాప్రాణనాథుఁ
డచటనున్న మహాదేవినాదిశక్తి
మహిషదానవమర్దిని మహితచరిత
నధికభక్తినిఁ గొల్చి తదాజ్ఞ వడసి. ‖ 105 ‖

క. వాణీపతిముఖసురసం
త్రాణైకధురీణమైన తనహస్తమునన్
క్షోణీనాథుఁడు నవపా
షాణస్థాపనముఁ జేసె జలనిధిలోనన్. ‖ 106 ‖

క. ఈరీతి సేతుబంధ
ప్రారంభముఁ జేసి రామభద్రుఁడు దవ్వ
త్తీరంబునవల రచితమ
హారమ్యసుభద్రపీఠికాసీనుండై. ‖ 107 ‖

సీ. బలవంతు లైనట్టి ప్లవగవీరులఁ జూచి

సేతునిర్మాణంబు సేయుఁ డనిన
నట్ల వారును గరుడానిలవేగులై
నలుగడనున్న కానలకు నేఁగి
గిరులును దరులును గిరిశృంగములుఁ దరు,
శాఖలు దారుపాషాణతతులు
దృణభారములు సారె దెచ్చిన వానిని
గైకొని యల విశ్వకర్మసుతుఁడు
గీ. నలుఁడు మున్నీటిపైఁ జేర్చి నిలిపి శిల్ప
సమయపద్ధతి దశయోజనములు పరుపు
నెమ్మి శతయోజనంబులు నిడుపు నమర
సేతు వొనరించె నధికసుస్థిరము గాఁగ. || 108 ||

క. బుధులు నుతింపఁగ లవణాం
బుధిపైఁ గట్టించెఁ బదిలముగ రాఘవుఁ డి
వ్విధమున సేతువు లంకా
పథిగానలముఖ్యకీశవర్యులచేతన్. || 109 ||

గీ. ఇట్టి సేతువునకుఁ జని యెట్టిపాప
కర్ములును ముక్తదోషులై ధర్మయుక్తి
నఖిలవాంఛితభోగంబు లనుభవించి
ముక్తిఁ గాంతురు తాపసముఖ్యులార. || 110 ||

క. దానతపోవ్రతహోమవి
ధానంబులచేఁ బ్రసన్నతం జెందఁడు గౌ
రీనాయకుండు సేతు
స్నానంబునఁ జెందుకరణి సన్మునులారా. || 111 ||

క. భానునితేజముతోడ స
మానంబగు తేజమొకటి మఱి లేనిగతిన్
జ్ఞానప్రదమగు సేతు
స్నానమునకు సాటి పుణ్యచయ మున్నదియే. || 112 ||

గీ. రూఢి రఘుపతిచేత నారూఢమైన
నలవినిర్మితసింహాసనంబు గాంచి
మ్రొక్కు నెవ్వాఁడు పులకితమూర్తి యగుచు
నతనికి లభించు మోక్షసింహాసనంబు. || 113 ||

గీ. తనరుఁ బడమటికోణంబు దర్భశయ్య
తూర్పుకోణంబు మెఱుఁగుడు దుర్గపురము
సేతుమూలంబు లని రెండుఁబాతకార్తి
భంజనసమర్థములు మహాపావనములు. || 114 ||

క. సీతారామునిఁ బరమ
జ్యోతిర్మయు నాత్మ దలచుచు న్మున్నుగ వి
ఖ్యాతశుభహేతువునకున్
సేతువుకు నరులు బ్రణుతి సేయఁగవలయున్. || 115 ||

శ్లో. రఘువీరపదన్యాస పవిత్రీకృతపాంసవే
దశకంఠశిరచ్ఛేద హేతవే సేతవే నమః.

శ్లో. సేతవే రామచంద్రస్య మోక్షమార్గైకహేతవే
సీతాయామానసాంభోజ భానవే సేతవే నమః. ‖ 117 ‖

క. అనుమంత్రములు పఠించుచు
మునుపుగఁ దైర్థికులు సేతుమూలంబుఁ గనుం
గొని సాష్టాంగనమస్కృతు
లొనరింపఁగవలయు భక్తియోగముపేర్మిన్. ‖ 118 ‖

వ. ఈప్రకారంబున శ్రీరామునిచేత నిర్మితంబగు సేతుబంధంబున ననే
కకోటితీర్థంబులు గలవు. వానినామంబులు, సంఖ్యయును వాక్రు
చ్చి వర్ణింప శేషుండును సమర్థుండు గాఁడు. చతుర్వింశతితీర్థంబు
లు ప్రధానంబులై యుండు. చక్రతీర్థంబును, బేతాళవరదంబును,
పాపవినాశనంబును, సీతాసరంబును, మంగళతీర్థంబును అమృ
తవాపియు, బ్రహ్మకుండంబును, హనూమత్కుండంబును, ఆగ
స్త్యతీర్థంబును, రామతీర్థంబును, లక్ష్మణతీర్థంబును, జటాతీర్థం
బును, లక్ష్మీసరంబును, అగ్నితీర్థంబును, చక్రతీర్థంబును, శివతీ
ర్థంబును, శంఖతీర్థంబును, యామునతీర్థంబును, గంగాతీర్థంబును
గయాతీర్థంబును, కోటితీర్థంబును, సాధ్యామృతంబును, మాన
సంబును, ధనుష్కోటితీర్థంబును, సేతుమధ్యగతంబులై ప్రకాశిం
చు. వీని లక్షణంబులు వివరించెద. గాలవుం డను మునీశ్వరుఁ
డు విష్ణుపూజాపరుండై దక్షిణతీరసముద్రతీరంబున దపంబు సే
యుచు నొక్కనా డొక్కరక్కసునిచేతం జిక్కుపడి కావవే
యని హరిం బ్రార్థించిన హరిప్రేరితంబై సుదర్శనచక్రం బారక్క
సుం దునిమి యమ్ముని కొనియాడ నేతీర్థంబున సన్నిహితంబై యుం
డె నది చక్రతీర్థం బనంబరగె. దానిం దలంచినవారికి గర్భవాసంబు
గలుగనేరదు. సుదర్శనుండను విద్యాధరసుతుండు గాలవముని
కన్యకం గాంతిమతియనుదానిం చూచి కామమోహితుండై కేశాక
ర్షణంబుఁ జేసిన నమ్ముని యలిగి భేతాళత్వంబుఁ జెందుమని శపించె.
నతం డట్ల భేతాళుం డయి కొంతకాలంబు పరిభ్రమించి పుణ్యవశం
బున సేతువుకుం జని చక్రతీర్థసమీపంబునం గల యొకతీర్థంబు
తటంబున నిల్చి తజ్జలశీకరిస్పృష్టగాత్రుండై శాపమోక్షంబు నొంది
దివంబునకుం జనియె. నది భేతాళవరదం బయ్యె. తొల్లి దృఢమతి
యనుశూద్రునకు వైదికకర్మోపదేశంబునం జేసి సుమతి యనువిప్రుం
డు చిరకాలంబు నరకంబు లనుభవించి నీచయోనులం బుట్టి క్ర
మంబున బ్రాహ్మణుం డయి జనించి బ్రహ్మరక్షాబద్ధుం డయ్యె. తద్భే
దంబు సహించక యతనితండ్రి యగస్త్యునిశర ణొంది యాముని
చెప్పినచొప్పున సేతువునకుం బోయి తనపుత్త్రు నొక్కతీరంబున
ముంచె. నందువలన నతండు రక్షోముక్తుం డయ్యె. నాశూద్రుండు
ను బెద్దకాలంబు నరకంబు లనుభవించి గృధ్రంబై పొడమి యొక్క
నాడు తత్తీర్థజలపానంబుఁ జేసి పాపముక్తుం డయ్యె. నిట్లు పాపం
బుల నశింపఁజేయుటఁ బాపవినాశం బన నొప్పె. రాఘవప్రత్యయా
ర్థంబు సీతామహాదేవి వహ్నిప్రవేశంబుఁ జేసి వెడలి వేల్పులు వొగ
డ నొక్కతీర్థంబు నిర్మించి యందు స్నానంబుఁ గావించె. దానివలన
నాతీర్థంబువకు సీతాసరం బనునామంబు గలిగె. నందుఁ గృతాభిషే
కుండై పాకశాసనుండు బ్రహ్మహత్యావిముక్తుం డయ్యె. నిది సీతాస
రోమహిమంబు. మనోజవుం డనురాజు పాపకర్మవశంబున రాజ్య
భ్రష్టుండై యడవులం బడి యిడుములపాలై పరాశరహితోపదేశం
బున సేతువుఁ జేరి మంగళతీర్థంబున మాసత్రయంబు గ్రుంకి మహా
నుభావుండై రిపులం ద్రుంచి యిష్టరభోగంబులు భుజించి శరీరాంతం

బునం గైవల్యంబుఁ గాంచె. నందు సీతారాములు లోకరక్షార్థంబు స
న్నిహితులై యుందురు. సర్వమంగళకారణం బగుట నిది మంగళతీ
ర్థం బయ్యె. హిమవత్పార్శ్వంబున నగస్త్యభ్రాత భూతేశుం గూర్చి
తపంబు జేసినం బ్రత్యక్షంబై విరూపాక్షుండు ముముక్షుండగు
నమ్మునిం జూచి సేతుమధ్యంబున మంగళతీర్థంబుసన్నిధి నొక్కమ
హాతీర్థంబుఁ గలదు. దానియందు స్నానంబు సేయుము. ముక్తిం బొం
దెద వని బోధించె. నతం డట్ల యేఁగి మూడేండ్లు స్నానంబుఁ గావించి
యంత ముక్తిం జెందె. అగస్త్యభ్రాత యమృతుండైన కారణం
బున నది యమృతవాపి యయ్యె. తొల్లి బ్రహ్మవిష్ణులకుఁ గలహం
బు జనించె. నయ్యిద్దరినడుమ నొక్కజ్యోతిర్మయలింగం
బుద్భవించె. దానియాద్యంతంబులు చూచినవాఁడ జగత్కర్త య
గునని సమయంబుఁ గావించి హంసవరాహరూపంబులు ధరించి
వారు చని. రందు గోవిందుండు మరలివచ్చి చూడనైతి నని సత్యంబు ప
లికె. నలువ వచ్చి లింగంబుతుదఁ జూచితి నని యనృతంబు పలికె. నది
సహింపక యపూజ్యుండవు గమ్మని విధికి శాపం బిచ్చి నంత బ్రహ్మ
దేవుండు శివుని బ్రార్థించిన బ్రసన్నుండై గంధమాదనపర్వతమం
దు యాగంబు సేయుము. దీన నీకు మిథ్యావాదదోషంబు నశించు
శ్రౌతస్మార్తకర్మంబులుఁ బూజలుఁ గలుగునని చెప్పె. నట్లు బహుయ
జ్ఞంబు లనుష్ఠించి పరమేష్ఠి కృతార్థుం డయ్యె. నయ్యాగస్థలంబు బ్ర
హ్మకుండం బనం బరగె. అందు నఘమర్షణం బొనరించువారును
దత్కుండభసితంబు ధర్మసఖుం డను రాజుపుత్త్రకుండై గురూ
పదేశంబున సేతువునకుం జని హనూమత్కుండంబుఁ జేరి తీరంబు
నం బుత్త్రకామేష్టి యాచరించి శతభార్యలయందు శతపుత్త్రు
లం బడసి చిరకాలంబు రాజ్యంబు పాలించి పుత్త్రులకు రాజ్యం
బు విభజించి హనూమత్కుండంబుఁ జేరి సభార్యుండై తపంబు జే
సి శివసాయుజ్యంబుఁ గాంచె. నిది హనూమత్కుండప్రభావంబు.
కక్షవంతుండను తాపసుఁడు తొల్లి యుదంకుసన్నిధి సాంగవే
దాధ్యయనంబుఁ జేసి తదుపదిష్టప్రకారంబున గంధమాదనంబున
కేగి అగస్త్యతీర్థంబునం బ్రత్యహంబు స్నానంబు సేయుచు మూఁ
డేం డ్లుండి యంతం దత్తీర్థజలవినిర్గతం బైన చతుర్దంతగజంబు లెక్కి
యమ్మునికుమారుండు మధురాపతియైన స్వనయభూపతిం గాంచి,
యతనిచేత నభినందితుండై యారాజకన్యక మనోరమ యనుదా
నిం బెండ్లియై గృహస్థధర్మంబు లనుష్ఠించె. నిది యగస్త్యతీర్థవైభ
వంబు. కుంభసంభవుని శిష్యుండు సుతీక్ష్ణుండు రామమంత్రో
పాసకాగ్రేసరుం డయ్యెఁ. దత్తీర్థతటంబున రామచంద్రుండు శివ
లింగంబు నిల్పి లోకానుగ్రహార్థంబుఁ బూజించె. నాసరోవ
రంబునం గృతమజ్జనుండై ధర్మజుం డనృతవచనదోషనిర్ము
క్తుండై రాజ్యంబుఁ బాలించె. నిది రామతీర్థప్రభావంబు. బలభ
ద్రుండు నైమిశారణ్యంబునకుం జని మునులకు నిఖిలపురాణకథలు
వచింపుచున్న సూతుం బ్రమాదంబున వధించి యోగబలంబునం బు
నరుజ్జీవితుం జేసి దోషనివృత్తికై గంధమాదనంబునకుం జని లక్ష్మణ
వినిర్మితం బగుతీర్థంబున మునింగి లక్ష్మణేశ్వరలింగంబు దర్శించి
బ్రహ్మహత్య నశింపఁజేసె. నాతీర్థంబు రోగదారిద్ర్య మహా
పాపకనాశనం. బిది లక్ష్మణతీర్థమహాత్మ్యంబు. రావణుం ద్రుంచి
రాఘవుం డేతీర్థతోయంబున జతక్షాళనంబుఁ జేసె నది జటాతీ
ర్థం బయ్యె. నం దవగాహంబు సేయువారికిఁ జిత్తశుద్ధి సిద్ధించునని
రాఘవుండు వరం బిచ్చె. వరుపుత్త్రుండు భృగుండును, వ్యాసను
తుండు శుకుండును, గురూపదేశంబునం జేసి వచ్చి తజ్జలంబులం
దోఁగి చిత్తశుద్ధి వడసిరి. తజ్జలావగాహమాత్రంబున మనశ్శుద్ధి సం

భవించు. నిది జటాతీర్థాతిశయంబు. తొల్లి కుబేగుం డేతీర్థంబు సేవిం
చి నిధీశ్వరుం డయ్యె నది లక్ష్మీప్రదంబగుట లక్ష్మితీర్థంబున విఖ్యాతి
నొందె. నందుఁ గృతస్నానుండై నలకూబరుండు రంభాసంభోగం
బుఁ గాంచె. ధర్మజుండునుఁ గృష్ణోపదేశంబున నిమజ్జనం బాచరిం
చి పుణ్యవైభవంబువ దిగంతంబులు గెల్చి రాజసూయం బనుష్ఠించి
చక్రవతి యయ్యె. ఇది లక్ష్మీతీర్థసముత్కరంబు. రావణవధానంత
రంబున రాఘవుండు సురమునివానరసమేతంబుగా సేతుమార్గం
బున గంధమాదనంబునకు వచ్చి సీతాశోధనార్థం బెచ్చోట నగ్నిదే
వు నావాహనంబుఁ జేసె నాప్రదేశం బగ్నితీర్థం బయ్యె. నది మహా
పాతకశోధనంబునుం బిశాచత్వాదిమోచకంబును మహాతీర్థం
బను నిది యగ్నితీర్థప్రశంస. పూర్వకాలంబున గంధమాదనశై
లంబున సుదర్శనచక్రంబుఁ గూర్చి యహిర్బుధ్నుం డనుమహర్షి త
పంబుఁ జేసె. నది సహించక రాక్షసు లతని బాధించినఁ దచ్చక్రంబు
వారిం ద్రుంచి మునిరక్షణకొఱకు నిరంతరంబు నేతీర్థంబున ని ల్చె
నది చక్రతీర్థనామంబుఁ బూనె. నిందుఁ గ్రుంకినవారికి గోర్కు
లు లభించు. అంధమూకబధిరత్వాదివైకల్యంబు దొలంగు. నిది చ
క్రతీర్థఘనత్వంబు. జగత్కర్తృత్వాహంకారదూషితుం డగున
జుని పంచమముఖంలు భేదించి శివాంశభవుండు భైరవుండు హ
త్యాదోషనివృత్తికై సర్వతీర్థంబులు సేవించి కాశికిం బోయి యే
కభాగావశిష్టంబగు హత్యాపాపంబుతోడ గంధమాదనంబునకుం
జని శివతీర్థసేవఁ జేసి నిశ్శేషనష్టపాతకుం డయ్యె. నిది శివతీర్థ
ప్రభావంబు. శంఖుండను ముని మున్ను గంధమాదనంబునం దపం
బు సేయుచు స్నానార్థం బచ్చోట నొకతీర్థంబు గల్పించె. న
ది యతనిపేర శంఖతీర్థం బనందగె. తల్లిదండ్రుల నవమానించు
వారునుం గృతఘ్నులును నందొకమారు తానంబుఁ జేసి ముక్తుల
గుదు. రిది శంఖతీర్థమహిమ. చైర్వుండు సంయుగ్వంతుండు,
రైక్వుండు ననుపర్యాయనామంబుల నెగడిన మునివరుండు గం
ధమాదనగిరియందుఁ దపంబు సేయుచుం దనమంత్రబలంబున నచ్చో
టికి గంగాయమునాగయాతీర్థంబుల నాకర్షించి యందు న
భిషవం బొనర్చె. నమ్మహాయోగిప్రసాదంబున నజావశ్రుతియను రా
జు తత్తీర్థత్రయాభిషేకంబుఁ జేసి శుద్ధచిత్తుండై ముక్తిం జెందె. ని
ది యమునాగంగాగయాతీర్థవైభవంబు. రాఘవుండు గంధ
మాదనంబున శివలింగంబు నిల్పి ధనుష్కోటిచేత భూతలంబు భేదిం
చి తద్వివరనిర్గతగంగాతోయంబుల రామేశ్వరు నభిషేకించె.
దానివలన గోటితీర్థం బయ్యె. నందు స్నానంబుఁ గావించి
గంధమాదనంబున నిల్వక తైర్థికుండు మగుడవలయు. నది సకల
తీర్థరాజం. బిది కోటితీర్థమాహాత్మ్యంబు. పురూరవుండను చ
క్రవర్తి సాధ్యామృతసేవఁ గాంచి యూర్వశీసంభోగసుఖంబు ల
నుభవించె. నందు నఘమర్షమాత్రంబున యజ్ఞదానతపోబ్రహ్మ
చర్యాదులవలనం గలుగు సుగతి లభించు. దానిమహిమంబు తొ
లి సనకాదులకుఁ జతుర్ముఖుండు వివరించె. నిది సాధ్యామృతవైభవం
బు. భృగువంశజుండయిన సుచరితుం డనుముని జాత్యంధుండు గావు
నఁ దీర్థయాత్ర సేయ శక్తుండుగాక గంధమాదనంబున శంకరు
నుద్దేశించి తపంబుఁ జేసె. నంత నమ్మునికిఁ బ్రత్యక్షంబై శివుండు వరం
బు వేఁడు మనిన సర్వతీర్థస్నానంబు సేయుట నా కభిమతంబని వి
న్నవించిన పట్ల శంకరుండు సర్వతీర్థంబుల నాహ్వానంబుఁ జేసి
స్నానంబు సేయుమని యాజ్ఞాపించె. నామునియు నట్ల కృతాభిషే
కుండై మహాసుందరమూర్తియై తత్తీర్థంబుఁ గీర్తించె. నందు
స్నానమాత్రంబునం గైవల్యంబు లభించు. శివుండు తన మానసం

బుచేతం దీర్థంబులనెల్ల నాకర్షించెఁ గావున మానసతీర్థాభి
ధానంబునుం గలిగె. నిది మానసతీర్థమాహాత్మ్యం. బింక ధనుష్కో
టితీర్థవైభవంబు వివరించెదఁ. దదీయస్మరణమాత్రంబున బ్రహ్మ
సాయుజ్యంబు గలుగునని యిట్లనియె. ‖ 119 ‖

సీ. అంధతామిస్రమహారౌరవాదిదు
ర్గజాతయాతనాఖండనంబు
మహితాశ్వమేధాది బహుధాధ్వరక్రియా
తతపుణ్యవిభవసంధాయకంబు
భువనాభిసురతు నా పురుషప్రభృతిమహా
దానఫలోత్కర్షదాయకంబు
బ్రహ్మహత్యాసురాపానహేమస్తేయ
గురుతల్పగమనాఘకోటిహరము
గీ. బ్రహ్మచర్యోపవాసాది పరమనిగమ
గమ్యబహువిధపుణ్యలోకప్రదంబు
కామితార్థైకవితరణకల్పతరువు
ధీరులార ధనుష్కోటితీర్థవరము. ‖ 120 ‖

ఉ. రావణు నాజిఁ ద్రుంచి రఘురాముఁడు లంకకు న్విభీషణున్
శ్రీ విలసిల్లఁగా నధిపుఁ జేసి సురాసురసిద్ధసాధ్యసం
ఘావృతుఁడై వెసన్ మరలి యంచితభూతిని గంధమాదన
గ్రామముఁ జేరె లోకములు రంజిల సేతుమహాపదంబునన్. ‖ 121 ‖

సీ. అంత రామునిఁ జూచి ప్రాంజలియై సత్య
భాషణుండైన విభీషణుండు
పలికె నోదేవ నీభక్తునివిన్నప
మవధరింపుము వీరులైన యన్య
మనుజేశులును సేతుమార్గంబువలన లం
కకు వచ్చి పీడింపఁగలదు గానఁ
జెలఁగి ధనుష్కోటి చేసెడు భేదనం
బాచరింపుము కరుణార్ద్రచిత్త
గీ. అనుచుఁ బ్రార్థింప గాకుస్థుఁ డట్ల చేసె
నందువలన ధనుష్కోటి యయ్యెఁ దాని
దర్శనంబున జంతుసంతతికి ముక్తి
గలుగు నవగాహఫల మేమొ తెలియ రామ ‖ 122 ‖

గీ. రావ కరచాపకోటినిర్దళితసేతు
రేఖ కైలాసమునకు విరించిలోక
మునకు వైకుంతపట్టణంబునకు స్వర్గ
మునకుఁ దెఋ వది తాపసముఖ్యులార. ‖ 123 ‖

వ. మఱియు బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులును, వాణీలక్ష్మీపార్వతులును,
వసురుద్రాదిత్యవిశ్వమరుదశ్వగంధర్వకిన్నరకింపురుషాదులును
పితృదేవతలును, దశకోటితీర్థగణంబులతోడ ధనుష్కోటితీ
ర్థంబున సన్నిహితులై వసింతురు. దేనమునిగంధర్వాదు లందుఁ
దపంబుఁ గావించి మహాసిద్ధిం జెందిరి. తజ్జలంబులం బితృదేవతాత
ర్పణంబు సేయువారు సర్వపాపముక్తులై సత్యలోకంబునం బూజ
నొందుదురు. భక్తిపూర్వకంబుగా నచ్చోట నొక్కభోజం బిడి
నవారికి అనంతఫలంబు సంభవించు. రేవాతీరంబునం దపంబును,
గంగాతటంబున మరణంబును, కురుక్షేతంబున దానంబును, మ

హాపాతకంబుల నశింపఁజేయు. ఏతత్త్రయంబును ధనుష్కోటి యందుఁ బాప్తంబయ్యెనేని ముక్తి నొసంగు. సకలాభీష్టంబులు సిద్ధించు. ధనుష్కోటిస్నానం బేకవారంబైన నాచరించినవారికి సితాసితసరిత్తోయంబుల నేమి ప్రయోజనంబు. ధనుష్కోటి దర్శించిన ధన్యులకుఁ గాయక్లేశకరంబులగు తపోయాగాధ్యయనతీర్థాటనంబుల నేమిలాభంబు. ధనుష్కోటితీర్థంబుతోడ సమానంబగు తీర్థంబు లోకత్రయంబునం గలుగదు. సత్యంబు చెప్పితి నిది ధనుష్కోటితీర్థవైభవం. బీతెరంగున సేతుబంధనిబంధనప్రకారంబును, చతుర్వింశతితీర్థవైభవంబును సంగ్రహప్రకారంబున మీకు వివరించితి. సవిస్తరంబుగా వచింప ననేకయుగంబులకైన శక్యంబుగాక యుండు. నీయుపాఖ్యానంబు సుచిత్తంబుగా విన్నవారికిఁ జతుర్విధపురుషార్థంబులు సిద్ధించునని సూతుండు చెప్పిన శౌనకాదిమహామునులు శ్రీరామేశ్వరశివలింగవైభవంబు వచింపుమని ప్రార్థించిన. ‖ 124 ‖

మ. కనకక్ష్మాధరచాపపాపభయహృత్కళ్యాణచారిత్రమి
త్రనిశాధీశకృశానులోచనయనంతప్రస్ఫుటానందచం
దనకుందేందుసితాంగమంగళకరోదంచత్కృపాపాంగభృం
గనవేందీవరనీలకంధరనిరాఘాటప్రభావోన్నతా. ‖ 125 ‖

క. తరుణతరశశిరకరశే
ఖరసరసిజభవశతారకరముఖనిఖిలా
మరమకుటఘటితమణిఘృణి
పరిష్కృచిరుచిరచరణపంకజయుగళా. ‖ 126 ‖

మాలిని. శ్రితకమలపతంగా శ్రీశివాసంయుతాంగా
ధృతతరుణకురంగా దివ్యగోరాట్తురంగా
రతిపతిమదభంగా రాజభాస్వద్రథాంగా
క్షితిరచితశతాంగా చెన్నమల్లేశలింగా. ‖ 127 ‖

గద్య. ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వర కరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర,
యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర, తిమ్మనామాత్యపుత్త్ర,
వివిధ విద్వజ్జనవిధేయ, లక్ష్మణకవినామధేయప్రణీ
తంబయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను
మహాప్రబంధము నందుఁ
బ్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీరస్తు

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము

ద్వితీయాశ్వాసము

మత్సమస్తసుజన
ప్రేమాస్పద భద్రిరాజు భీమయసుత మ
ల్లామాత్య నిత్యవైభవ
క్షేమప్రద పార్వతీశ శ్రీమల్లేశా. ॥ 1 ॥

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుం డిట్లు శ్రీరామేశ్వర
లింగవైభవంబు వచింపందొడంగె. ॥ 2 ॥

క. రామస్థాపితలింగం
బేమానవుఁ డేకవార మీక్షించు నతం
డోమునులార శశాంకశి
ఖామణిసాయుజ్య మొందు గతగల్మషుఁ డై. ॥ 3 ॥

సీ. మునులారకృతయుగంబున దశవత్సరం
బులచేత నగునట్టి పుణ్యఫలము
సాధించఁబడు మహాజనులచే నొకవత్స
రంబునఁ ద్రేతాయుగంబునందుఁ
మాసంబుచేత నమ్మహితపుణ్యము సంభ
వించు ద్వాపరయుగవేళయందు
నొకవాసరమున నయ్యున్నతసుకృతంబు,
కలికాలమున శీఘ్రగతి లభించు
గీ. ప్రతినిమేషంబుఁ దత్పుణ్యఫలము కోటి
గుణిత మగుచు నిరూఢి చేకురును రామ
నాథశివలింగసందర్శనంబు సేయు
వారలకు సంశయము సేయ వలదు వలదు. ॥ 4 ॥

క. రామేశ్వరలింగంబున
ధీమన్నుత సకలపుణ్యతీర్థములు సమ
స్తామరపితృదేవముని
స్తోమములు వసించు నెపుడు సువ్రతులారా. ॥ 5 ॥

గీ. ఆర్థితో మూఁడువేళల నైన రెండు
వేళలం దైన మఱియొకవేళ నైన
రామలింగంబుఁ దలఁచువారలకు ఘోర
పాపము నశించు నిర్వాణపదము గలుగు. ॥ 6 ॥

గీ. రామచంద్రసమర్చితరామలింగ
నామసంస్మరణంబున నరుల కెల్లఁ
బ్రబలమైనట్టియమదూతభయము దొలఁగు
నఖిలతీర్థాభిషేకపుణ్యము లభించు. ॥ 7 ॥

క. శీరామేశ్వరలింగస
మారాధన మాచరించుమనుజులు మనుజుల్
గారు మహేశ్వరమూర్తులు
వారక మది సంశయంబు వల దియ్యెడలన్. ॥ 8 ॥

గీ. హాళితోఁ దాను రామలింగార్చనంబు
సేయఁ డెవ్వఁడు దురార్గశీలుఁ డగుచు
వాఁడు పెక్కేండ్లు దరిలేని వనటఁ జెందు
ఘోరగంభీరసంసారకూపమునను. ॥ 9 ॥

ఉ. పూనిక రామచంద్రపరిపూజితు నవ్యయు రామనాథు నీ
శానునిఁ జూచు నెవ్వఁ డొకసారె తపోనిధులార వానికిన్
దానతపోధ్వరవ్రతవిధానము లేటికి నన్యదేవతా
ధ్యానము లేటికిన్ వివిధధర్మము లేటికి కర్మ మేటికిన్. ॥ 10 ॥

చ. శ్రుతిమయు రామనాథుఁ దనచూడ్కుల కింపుగ జూడఁ డేనరుం
డతఁడు జడుండు మూఢుఁ డత డంధుఁ డతండు కరాంఘ్రివర్జితుం
డతఁడు దరిద్రుఁ డాతఁ డురుజార్తుఁ డతండు ఖలుం డతండు త
త్సుతధనధాన్యమందిరపశుప్రకరంబు నశించు నెంతయున్. ॥ 11 ॥

ఉ. మానుగ దుర్లభం బయిన మానుషజన్మముఁ బూని భూమిలో
మానవు లెవ్వరేని ఫణిమండనమండితు రామనాథుఁ బం
చానను గాంచి మ్రొక్కి వినయంబునఁ బూజ లొనర్తు రాజనుల్
మౌనివరేణ్యులార నుతి మత్ప్రివరుల్ కృతకృత్యు లిద్ధరన్. ॥ 12 ॥

గీ. రామనాథునిఁ ద్రిభువనస్వామిఁ దలఁచు
వారలకుఁ బూజనము సేయువారలకును
బద్మలోచనపద్మసంభవపురంద
రాదిసురపూజనంబు నిరర్థకంబు. ॥ 13 ॥

గీ. అవని రామేశశివభక్తు లైననరుల
యందు నెవ్వారులకు భక్తి యమరియుండు
వారు చూడరు భేద మేవంక నైనఁ
జనరు దారుణసమవర్తిసదనమునకు. ॥ 14 ॥

గీ. విప్రహత్యాసహస్రంబు విలయ మొందు
మద్యపానాయుతంబులు మడసిపోవుఁ
గాంచనస్తేయగురుతల్పగమనదోష
లక్షలు నశించు రామేశువీక్షణమున. ॥ 15 ॥

మత్తకోకిల. భూరిసంతతభోగలాభముఁ బూజ్యనిర్జరరాజ్యమున్
గోరుధీరులు చంద్రశేఖరు గూఢపాద్గుణకార్ముకున్
హీరవర్ణుని రామనాథమహేశ్వరున్ జగదీశు నోం
కారమూర్తి నమస్కరింతురు గాఢనిశ్చలచిత్తు లై. ॥ 16 ॥

సీ. ఉభయలోకముల నత్యూర్జితానందంబు
సతతరామేశ్వరస్మృతిని గల్గు
గోటిజన్మార్జితఘోరపాతకనివ
ర్తన మగురామేశుదర్శనమున
నఖిలమానవవాంఛితార్థసంసిద్ధులు
గృప సేయు రామేశకీర్తనంబు
శాశ్వతం బగురుద్రసాయుజ్యవిభవంబుఁ
బొందించు రామేశుపూజనంబు
గీ. దావవహ్ని విజృంభించి దారుతతులఁ
గాల్చి పొడి సేయుకైవడి ఘనతరోగ్ర
కలుషవిసర మశేషంబుఁ గడఁగి ద్రుంచు
సిద్ధరామేశశివలింగసేవనంబు. ॥ 17 ॥

సీ. మునులార వివరింతు వినుఁ డష్టవిధములఁ
జెన్నొందు రామేశశివునిభక్తి
తద్భక్తులందు వాత్సల్యంబు గలుగుట
పూజావిధాన ముప్పొంగి కనుట
తాఁ బూజ సేయుట తత్పూజనార్థంబు
దేహ మెచ్చుట నైనఁ ద్రిప్పికొనుట
కరమరిఁ దత్పుణ్యకథ లాలకించుట
స్వరదృగంగవికారశాలి యగుట
గీ. యెలమి నెప్పుడు రామేశుఁ గొలిచి మనుటఁ
విత్తము తదర్పితంబు గావించి మనుట
యిట్టిశివభక్తి గలుగువాఁ డెవ్వఁడైన
బ్రహ్మసాయుజ్యపదవికిఁ బాత్ర మఁతడు. ॥ 18 ॥

శా. వేదాంతశ్రవణైకసంభవమహావిజ్ఞానలక్ష్మీయుతుల్
ఖేదామోదవివర్జితుల్ యతులు ము క్తిం బొందుచందంబునన్
వేదాత్మ న్శివు రామనాథు నభవు న్వీక్షించుధన్యుల్ జను
ఖేదాపాయకరాపవర్గమును భక్తిం గాంతు రెప్పట్టునన్. ॥ 19 ॥

శా. వైరాగ్యంబు యతిత్వమున్ శ్రుతిశిరోవాక్యార్థవిజ్ఞానముం
గోరంగాఁ బని లేదు మానవుల కక్షోభంబుగా నేరికిన్
శ్రీరామేశ్వరలింగదర్శనమునన్ సిద్ధించు మోక్షంబు ద
త్కారుణ్యాతిశయంబ సాధన మగుం గైవల్యసంప్రాప్తికిన్. ॥ 20 ॥

గీ. క్రిమికులంబు శకుంతముల్ కీటములును
జనులు బృందారకులు తపోధనులు మునులు
పుణ్యరామేశ్వరక్షేత్రభూమియందు
సములు రామేశ్వరునిసుప్రసాదకలన. ॥ 21 ॥

గీ. పుణ్యుఁడ నటంచు గర్వంబు బూనవలదు
పాతకి నటంచు మనమున భయము వలదు
సొంపు దీపింప రామేశుఁ జూచిరేని
యెల్లజనులును సములని యెఱిఁగికొనుఁడు. ॥ 22 ॥

గీ. కన్ను లారంగ రామేశు గరళకంఠుఁ
గాంచు నెవ్వాఁడు సద్భక్తికలితుఁ డగుచుఁ
జర్చ చేసిన నతనికి సాటి గాడు
విప్రకులవర్యుఁ డగుచతుర్వేదియైన. ‖ 23 ‖

ఉత్సాహము. హోళి మెరయ రామనాథునందు భక్తి గలుగుచం
డాలునకును దానముం గడంక తోడ నీ దగున్
మేలు గాదు భక్తి లేని నిఖిలవేదశాస్త్రవి
న్మౌళి కిడినఫలము లేశమాత్ర మైనఁ గల్గునే. ‖ 24 ‖

గీ. నెమ్మి రామేశ్వరక్షేత్రనిలయు లైన
వారు శశిశేఖరులు పంచవదను లురగ
భూషణులు పాలనేత్రులు భూతికలిత
దేహులు మహేశు లగుదురు ధీరులార. ‖ 25 ‖

క. కడువేడ్క డెందముల సం
దడి గొన శ్రీమంతు రామ నా జూడన్
బడిబడి నేగెడుసుజనుల
కడుగడుగున నశ్వమేధయాగఫల మగున్. ‖ 26 ‖

గీ. రామసేతువునకుఁ జని రామనాథ
శంకరునకుఁ బ్రియంబుగ సద్విజునకు
గ్రామ మొకటిని నొసఁగిన భూమిపతికి
నఖిలభూచక్రదానపుణ్యము లభించుఁ. ‖ 27 ‖

క. దళమును కుసుమము ఫలమును
జలమును శ్రీరామనాథశంకరునకు ని
శ్చలభక్తి నొసఁగుజనములఁ
నల రామేశ్వరుఁడు బ్రోచు ననవరతంబున్. ‖ 28 ‖

క. కరుణానిధి యగురామే
శ్వరుభజనము పూజనంబు స్తవమును నామ
స్మరణమును మానవులకున్
ధరణిం గడుదుర్లభములు తాపసులారా. ‖ 29 ‖

గీ. భక్తితోడ మహాదేవు భవుని రామ
నాథుశరణంబు వేడిననరుల కెల్ల
శాంతమతులార లాభంబు జయము గల్గు
నరయ నిహపరలోకద్వయంబునందు. ‖ 30 ‖

గీ. పరమకారుణ్యరసపూరభరితహృదయుఁ
డైనరామేశునందు నెవ్వానిబుద్ధి
పగలు రేయును గదలక దగిలి నిలుచు
ధాత్రిలోపల నాతండు ధన్యతరుఁడు. ‖ 31 ‖

క. శ్రీవిశ్రుతరామేశ్వర
సేవావైభవమువలన సిద్ధించనిచే
తోవాంఛితశుభఫలములు
వావిరి బ్రాపించు నితరపరధర్మములన్. ‖ 32 ‖

ఉ. పంకజగర్భవంద్యపదపంకజు నాగమవేద్యు గూఢపా
త్కంకణు రామనాథు శితికంధరు నంధకవైరి నిందురే
ఖాంకురమౌళి నీశ్వరు నొకప్పుడు జూడనిదుర్జనుం డిలన్
సంకరజాతి గాక పితృసంభవుఁడే మది నెంచి చూచినన్. ‖ 33 ‖

క. రామేశ్వర రామేశ్వర
రామేశ్వర యనుచు జనులు ప్రత్యూషమునన్
నేమంబుతోఁ బఠించిన
నామేటికిఁ బూర్వదినకృతాఘము వాయున్. ‖ 34 ‖

క. నరులార ముజ్జగములకు
దొర భక్తత్రాణదీక్షితుఁడు శ్రీరామే
శ్వరుఁ డుండఁ జెంద నేటికి
నరకాలయఘోరయాతనాసంప్రాప్తుల్. ‖ 35 ‖

గీ. విశ్వలోకకుటుంబి రామేశ్వరుండు
సాంద్రకరుణాపయోధి ప్రసన్నుఁ డైన
వివిధదుర్వారయాతనల్ విలయ మొందు
మంచు తపనోదయమున నశించుకరణి. ‖ 36 ‖

గీ. అవని నెవ్వాడు ప్రాణనిర్యాణవేళ
రామనాథుని గిరిసుతారమణుఁ దలఁచు
నతఁడు గ్రమ్మర మాతృగర్భాంతరమున
నధివసింపక శంకరుఁ డై వెలుంగు. ‖ 37 ‖

గీ. రామనాథ మహాదేవ రాజమకుట
భర్గ రక్షించు నన్ను గృపానిధాన
యనుచు నెవ్వాఁడు బలుకు నహర్నిశంబుఁ
గలుగ దతనికి నేమియుఁ గలిభయంబు. ‖ 38 ‖

సీ. నందివాహన రామనాథ జగన్నాథ
నీలలోహిత రుద్ర నిర్మలాంగ
శితికంఠ హర సదాశివ మహాదేవ రా
మేశ శంకర వ్యోమకేశ యభవ
అంతకాంతక త్రిపురాంతక రామేశ
శర్వ మహేశ పశ్యల్లలాట
కాలకూటాశన గౌరీమనోహర
భర్గ రామేశ్వర భవ గిరీశ
గీ. యనుచు సంతత మనురాగమున వచించు
నరుఁడు మాయకుఁ జిక్కక దురితములకు
బట్టుపడఁబోక కామునిబారిఁ బడక
క్రోధహితుఁడును గాక చేకొను సుఖంబు. ‖ 39 ‖

సీ. రామనాథునిమందిరము దారువులఁ జేయు
మనుజుండు సురలోకమునఁ ద్రికోటి
కులయుతుఁ డై నిల్చు కుదురుగా నిటుకఁ గ
ట్టినవాఁడు వైకుంఠమున వసించు
శిలలచేఁ గట్టించు నలఘుపుణ్యుఁడు బ్రహ్మ
పట్టణంబున నెప్డు బాయకుండు
స్ఫటికాదిబహువిధోపలముల రామేశు

భవనంబు నిర్మించుపావనుండు
గీ. భానుమండలతులితవిమాన మెక్కి
సురవధూకరచారుచామరమనోజ
మారుతాంకూరసంవీజ్యమానుఁ డగుచు
హరునిలోకంబునకుఁ జను సురలు వొగడ. ॥ 40 ॥

గీ. ధీరుఁ డెవ్వఁడు రామేశుదేవళంబు
వెండిపలకల రచియించు వేడ్క మీఱఁ
భవ్యశంకరసారూప్యపదవిఁ గాంచు
నతఁడు శివుమాడ్కి నానంద మనుభవించుఁ. ॥ 41 ॥

గీ. మట్టు మీఱంగ రామేశుమందిరంబుఁ
గలిమి గలవాఁడు గట్టించుఁ గాంచనమున
పూని మట్టినిఁ గట్టించు లేనివాఁడు
తెలియ నిరువాగునకుఁ బుణ్యఫలము సమము. ॥ 42 ॥

గీ. శక్తికొలఁదిని వివిధోపచారములును
పూని రామేశ్వరునిఁ గొల్వఁ డేనరుండు
భుక్తికిని ముక్తికిని రాజ్యమునకు నతఁడు
భాజనము గాఁడు పరమనిర్భాగ్యుఁ డతఁడు. ॥ 43 ॥

వ. మఱియు భక్తితాత్పర్యంబుల రామనాథేశ్వరుం బూజించువాఁడు
భుక్తిముక్తిరాజ్యభాజనం బగు రామనాథార్చనసమంబునుం దద
ధికంబును నగుపుణ్యంబు లేదు. రామనాథేశ్వరలింగద్వేషి యగు
మూఢుండుబ్రహ్మహత్యాయుతంబు గాంచిన పాతకంబుఁ జెందు.
తత్సంభాషణమాత్రంబున నరుండు నరకంబునం బడు. వేదంబులు
యజ్ఞంబులు, ధర్మంబులు, రామనాథపరంబు లై వర్తించు. తదన్యం
బగుపదార్థం బెద్దియుం గలుగనేరదు కావున సర్వంబు విడనాడి రా
మనాథేశ్వరు నీశ్వరు నాశ్రయించునది. అమ్మహాదేవుశరణుఁ జెంది
నజనుండు నరకంబుఁ గనుంగొనక శివలోకంబునకుం జను. సకల
యజ్ఞతపోదానతీర్థస్నానంబుల వలనం గలుగుఫలంబు కోటిగుణి
తం బై రామేశ్వరుసేవావైభవంబునం గలుగు. ॥ 44 ॥

సీ. నాగభూషణు రామనాథేశ్వరుని రెండు
గడియలు చింతించుఘనుఁడు వేడ్క
నేకవింశతికులోపేతుఁ డై శివలోక
మున కేగి సంతోషమున వసించు
బత్తి మీఱఁగ నొక్కపగలు చూచినవాఁడు
పాపవిముక్తుఁ డై ఫలము నొందు
కడఁక వేకువ లేచి గౌరీశు రామేశుఁ
దలఁచుఁనరుండు ప్రత్యక్షశివుఁడు
గీ. రామనాధునిఁబొడ గాంచు నేమహాత్ముఁ
డతనిఁ జూచినయంతన యఖిలజంతు
సంతతికి రౌరవాదిదురంతనరక
యాతనాహితదురితసంఘాత మడఁగు. ॥ 45 ॥

క. మధ్యాహ్నవేళ మునిహృద
యధ్యేయుని రామనాథు నభవుని జగదా
రాధ్యునిఁ గనుఁగొనుజనుల క
సాధ్యసురాపానదోషశయనాశ మగున్. ॥ 46 ॥

మాలిని. నతిజనహితు గౌరీనాథు శ్రీరామనాథున్
జితమదను గృపారాశిం బ్రదోషంబునందున్
శ్రుతివినుతచరిత్రుం జూచు సద్భక్తి నెవ్వం
డతనికి గురుతల్పావాప్తిదోషం బడంగున్. ॥ 47 ॥

క. సాయంకాలంబున శుభ
దాయకు రామేశు బహువిధంబుల స్తవముల్
సేయునరుండు సువర్ణ
స్తేయసహస్రంబు వడఁగు దేవునికరుణన్. ॥ 48 ॥

గీ. మౌనులార ధనుష్కోటిమజ్జనమునఁ
దారకం బగురామేశుదర్శనమున
శివునియర్ధాసనమున వశించునరుఁడు
ముదితుఁ డై శివసాయుజ్యపదము గాంచు. ॥ 49 ॥

వ. రామేశ్వమహాదేవుని మజ్జనశాలాంగణంబునఁ ద్రిసంధ్యంబును నృ
త్యగీతఘంటాకాహళభేరీమృదంగశంఖవేణువీణాపటహపణవ
గోముఖమడ్డుడిండిమఝర్ఝరాదిమహావాద్యఘోషంబుల మహో
త్సవంబు గావించువాఁడు మహాపాతకవిముక్తుం డై రుద్రలోకంబు
న సుఖం బుండు. రామేశ్వరునభిషేకసమయంబున రుద్రాధ్యా
యంబును, చమకంబును, బురుషసూక్తంబును, ద్రిసుపర్ణంబును,
బంచశాంతులునుం, బావమానసూక్తంబులును జపించువారును,
పంచగవ్యంబుల నభిషేకంబు సేయువారును నరకంబుఁ జూడ రిది
సత్యంబు. ॥ 50 ॥

చ. కృప గలరామనాథునకుఁ గేవలభక్తి దలిర్ప గోఘృత
స్నపనము సేయువాఁడు బహుజన్మశతార్జితపాపముక్తుఁ డై
విపులసుఖంబుఁ జెందుఁ గడువేడుకఁ బాల నొనర్చువాఁడు శీ
లపరత నేకవింశతికులంబులతో హరుఁ జేరు నొప్పుగన్. ॥ 51 ॥

సీ. దధిని రామేశ్వరుఁ దడుపుమానవునకుఁ
గమనీయవిష్ణులోకంబు గలుగు
మధువున నభిషేకవిధి యొనర్చినవాఁడు
నలినగర్భునిపట్టణమున నిలుచు
మొనసి తైలాభ్యంగ మొనరించుఘనునకు
షణ్ముఖలోకవాసంబు దొరకు
రామేశ్వరుని నిక్షురసపూరమున ముంచు,
నతఁడు చందురునింట నమరి మెలఁగు
గీ. రామనాథునిఁ ద్రిభువనస్వామి నభవుఁ
బాకవిదళితపరిమళభరితచూత
ఫలరసాసాలకలన జొబ్బిలఁగఁ జేయు
పుణ్యశీలుండు పితృలోకమున వసించు. ॥ 52 ॥

శా. సంతోషంబున నారికేళసలిలస్నానోపచారంబు మా
కాంతాభర్తకు రామనాథునకుఁ జక్కంజేయుమర్త్యుండు దు
ర్దాంతబ్రహ్మవధాదిభూరికలుషవ్రాతంబుల న్నిర్మల
స్వాంతుం డై పరిమార్చు భోగపరుఁ డై వర్తించు నెప్పట్టునన్. ॥ 53 ॥

క. లలితపచేళిమరంభా
ఫలరసముల రామనాథభవలింగము జొ

బ్బిలఁజేయుభాగ్యవంతుఁడుఁ
పొలుపుగ పామీకలోకమున వసియించున్. ‖ 54 ‖

ఆ. వస్త్రపూతవిమలవారిని రామనా
థాభిషేకకృత్య మాచరించి
నరుఁడు వరుణలోకపరమసౌఖ్యము నొందు
వానివంటివాఁడు వసుధఁ గలఁడె. ‖ 55 ‖

గీ. ఎలమి నెవ్వాఁడు రామనాథేశ్వరునకుఁ
జందనోదకధారల జలక మార్చు
నతఁడు గాంధర్వలోకవిఖ్యాతమత్త
కాశినీదివ్యసంభోగకలనఁ గాంచు. ‖ 56 ‖

సీ. పుష్పవాసితతోయముల రామనాథున
కభిషేక మొనరించి యమరనాథు
నర్ధాసనం బెక్కి యతిసౌఖ్యమున నుండు
పాటలపున్నాగపంకజాత
కువలయకల్హారకుసుమవాసితవారి
ధారావగాహనోత్సవముఁ జేసి
కలుషవిముక్తుఁ డై కనుపట్టుమానవుం
డితరవిచిత్రవిశ్రుతసుగంధి
గీ. సుమచయామోదసమ్మిళత్సురభిసలిల
పూరమున రామనాథు నాప్లుతునిఁ జేసి
సకలభువనమహోన్నతశంభులోక
శాశ్వతసుఖాంబునిధి గేళి సలుపుచుండు. ‖ 57 ‖

క. ఏలాలామజ్జకహిమ
వాలుకలం బరిమళించువారిని స్నానం
బోలిన్ రామేశ్వరునకుఁ
లోలతఁ గావించ వహ్నిలోకము గలుగున్. ‖ 58 ‖

చ. చెలు వగురామనాథు నభిషేక మొనర్చుటకై మనోజ్ఞమృ
త్కలశము లిచ్చునట్టిశుభకరుడుఁ గాంచుఁ జిరాయురున్నతుల్
విలసితతామ్రకుంభములు వేడ్క నొసంగినవాఁడు నిర్జరాం
జలిపుటలాలితోన్నతవిశాలపదంబున నుండు నప్పుడున్. ‖ 59 ‖

గీ. చేరి రామేశ్వరునియభిషేకవిధికి
దివ్యతీర్థజలంబులు దెచ్చుకొఱకు
వెండికుండలు నెమ్మది నిండువేడ్క
నిడెడువాఁడు వసించు వాణీశుపురిని. ‖ 60 ‖

క. బంగారుబిందె లిడి యు
ప్పొంగుచు ముక్కంటివీటఁ బొలుచును రతనం
పుంగడవలు గడువేడ్క నొ
సంగిన నెలదారిచెంత జక్కఁగ నిలుచున్. ‖ 61 ‖

గీ. పొసగ రామేశునభిషేకమునకు భక్తి
బొదలఁ బా లిచ్చుపెనుసాధుమొదవు నిడిన
భాగ్యశాలికి హయమేధఫలము దొరకు
నభవుసారూప్య మమరదే హత్యయమున. ‖ 62 ‖

క. సేతువున ధనుష్కోటి
ప్రీతిని రామేశు నీశుఁ బేర్కొని పురుషుం
డేతోయమున మునింగిన
సేతునిమజ్జనఫలంబు శివకృపఁ గలుఁగున్. ‖ 63 ‖

వ. మఱియు రామనాథలింగంబు సుధాలిప్తంబు గావించినవానిపు
ణ్యఫలంబు వక్కాణింప శతసంవత్సరంబులకైన సమర్థుడఁ గాను.
రామేశుమందిరంబు శిథిలం బగునేని వెండియు నూతనంబుగా నమర్చి
నపురుషునకుఁ బూర్వకర్తకన్న శతగుణం బగుమహాపుణ్యంబుఁ జెం
దు పదివేలబ్రహ్మహత్యలు నశించు నాస్వామియగ్రభాగంబున
దీపంబు లిడినజను లవిద్యాపటలంబు భేదించి పరబ్రహ్మసాయు
జ్యంబుఁ జెందుదురు. ఘృతతైలముద్గతండులగుడశర్కరాదిపదా
ర్థంబులు సమర్పించువారు దేవేంద్రస్థానంబున వసింతురు. రామే
శ్వరమహాదేవలింగంబు దర్శించినఁ బూజించిన స్మరించిన స్పృ
శించిన నెల్లవారికి సకలపాపంబులును దొలంగు. ‖ 64 ‖

గీ. కంచుగంటయు నద్దంబు కాన్క గాఁగ
నెలమిలో రామనాథున కిడినప్రోడ
భాసురవిమానశతభోగపరత నొంది
శ్రీమహాదేవుపురిని వసించుఁ దడవు. ‖ 65 ‖

సీ. డమరుకడిండిమఢక్కాదుందుభి
పణవగోముఖశంకపటహాలటహ
వంశకాంస్యాదికవాదిత్రములు నవ్య
వాద్యవిశేషము ల్వాలను మీఱ
సమకూర్చి రామేశ శంకరు సేవించు
ఘనులు మహాభోగకలితు లగుచు
వాద్యఘోషాన్వితవరవిమానము లెక్కి
శివునిలోకమునకుఁ జేరి తడవు
గీ. నిలుతు రెవ్వాఁడు ప్రేమచే నిఖిలభర్త
రామనాథేశు నద్రిజారమణుగురిచి
కొంచెమేని యొసంగు నాగుణపయోధి
కమితఫల మగు నది సంశయంబు వలదు. ‖ 66 ‖

క. రామేశక్షేత్రంబున
రామేశునిచెంగట న్నిరంతరము మహా
ప్రేమమున నుండుజనునిని క
నామయమోక్షంబు కరతలామలక మగున్. ‖ 67 ‖

చ. సిరులును జవ్వనంబు మఱి జీవనముల్ సుతదారవర్గమున్
వెరవరి యేగు క్షేత్రపశువిత్తగృహాదులు రాజతస్కరా
ద్యురుతరబాధచే వణఁగు నూర్జిత మెద్దియుఁ గాదు గానఁ ద
త్పరిచితమాని మానవుఁడు భవ్యవిరాగముఁ బూని ధీరుఁ డై. ‖ 68 ‖

క. కరుణానిధి యగురామే
శ్వరు బిరబిర నేగి కాంచి శర ణొందవలెన్
వరదుం డగునద్దేవుని
స్మరణంబును గీర్తనంబు సలుపఁగవలయున్. ‖ 69 ‖

క. ఆపన్నార్తిని వృత్తి

వ్యాపారధురీణు దీనవత్సలు నగరా
ట్చాపుని రామేశ్వరుఁ గరు|
ణాపరుఁ గొల్చినను గర్భనరకము దప్పున్. || 70 ||

క. రామేశ్వరదేవునకున్
గ్రామము లిడువాఁడు పుణ్యగౌరవకలితుం
డై మేలుఁ జెంది తుది హిమ
ధామకళాధారి యై ముదంబున నుండున్. || 7 ||

క. పాత్రములలోన నుత్తమ
పాత్రము రామేశ్వరుండు పరమార్థము త
త్పాత్రసమర్పిత మగు నణు
మాత్రమును విశేషఫలసమగ్రతఁ జేయున్. || 72 ||

గీ. నందివాహను గౌరీసనాథు రామ
నాథుఁ బొడఁ గనునంతకు నరునివెంట
నంటి తిరుగును విప్రహత్యాదు లయిన
కలుషపుంజంబు లంతట విలయ మొందు. || 73 ||

చ. గొడుగులు తాళవృంతములు కుంచియలున్ సితచామరంబులుం
బడగలు తామ్రకాంస్యమయపాత్రచయంబును వెండిగిన్నెలుం
గడుబెడ గైనచిత్రమణికాంచనకుంభములు న్సుభక్తిచే
నిడియెడివాఁ డఖండితమహీతల మేలు భవాంతరంబునన్. || 74 ||

వ. మఱియు రామేశ్వరస్వామికి వివిధసురభికుసుమమాలంబులు గ
ల్పించినపుణ్యహృదయులకు హయమేధయజ్ఞఫలంబు గలుగు చం
దనాగరుకుంకుమకర్పూరకస్తూరిగుగ్గులుదేవదారుద్రవ్యంబు
లును, పునుగుచాదుజవ్వాదిపన్నీరు మొదలయిన సుగంధంబులు
ను, నానావిచిత్రదుకూలవస్త్రంబులును, కిరీటకుండలకేయూర
హారకంకణాదిమణిభూషణంబులును సమర్పించువారు ధనా
ఢ్యులును, వేదపారగులు నై జన్మింతు రమ్మహాదేవుని కణుమాత్రంబు
ను నిచ్చువాఁడును చక్రవర్తి యై పుట్టు నద్దేవునిపూజానమస్కార
స్మరణశ్రవణదర్శనంబుల దుర్లభం బనునది యెద్దియుం గలుగదు.
గంగాతోయంబులు దెచ్చి యభిషేకంబుఁ జేసిన భాగ్యవంతుఁడు
సాంబశివునిచేతం బూజ వడయు నమ్మహాలింగమూర్తిని సేవించం
బోఫువానిం గనుంగొని తత్పాపంబులన్నియు భయంబునం బరుగు
లిడుం గావున నింద్రియంబులు వికలంబులు గానిముంద, ముదిమి రా
నిముంద, మతి చలింపనిముంద, ముముక్షు లగువారు వందనార్చన
ధ్యానస్మరణకీర్తనస్తుతిశ్రవణదర్శనంబు లాచరించి రామేశ్వరు
నారాధింపవలయు తత్పూజాసమానం బయినధర్మంబు సకలపు
రాణధర్మశాస్త్రంబులయందు లేదు. నిత్యంబును భక్తితాత్పర్య
విశ్వాసంబుల నతని సేవించుపుణ్యశీలురు భూలోకంబునం బుత్ర
దారధనధాన్యసంపన్ను లై పెద్దకాలంబు సకలశుభంబు లనుభవిం
చి శరీరాంతంబున శివసాయుజ్యముక్తిం బొందుదు రిది రామేశ్వరు
వైభవంబు దీని వినినం జదివిన నెల్లవారికి రామేశ్వరసేవాఫలంబు
ను, ధనుష్కోటితీర్థస్నానపుణ్యంబును సిద్ధించునని సూతుండు శౌ
నకాదిమహామునులకు వివరించిన నమ్మహానుభావులు శ్రీరామచం
ద్రుం డెటువలె శివలింగప్రతిష్ఠంబు గావించెఁ దత్ప్రకారంబును,
నమ్మహాలింగమూర్తి మహిమంబును సవిస్తరంబుగా నుపదేశించి మ
మ్ముఁ గృతార్థులం గావింపుఁడని ప్రార్థించిన నతం డి ట్లనియె. || 75 ||

ఉ. రాముఁడు లోకరక్షకుఁడు రాక్షసమాయలఁ జిక్కి కానలో
భూమితనూజఁ బాసి రవిపుత్రుఁ గనుంగొని మైత్రి చేసి శా
ఖామృగసేనఁ గూర్చి దశకంఠజయార్థ మొనర్చె విక్రమ
శ్రీ మెరయన్ సముద్రమున సేతువు మోక్షసుఖైకహేతువున్. ॥ 76 ॥

గీ. ఇట్లగాధపయోధిపై నెలమి గదుర
సేతువు ఘటించి రాముఁ డాసేతుసరణి
పూర్ణిమాతిథి రావణుపురికి నేగె
బహుళకపివీరపరివారసహితుఁ డగుచు. ॥ 77 ॥

వ. ఇట్లు లంకకు జని సువేలశైలం బెక్కి నిలిచె ననంతరంబ. ॥ 78 ॥

చ. కరుకుదనంబు మీఱఁగ జగజ్జనయిత్రిని ధాత్రిపుత్త్రికం
జెరగొని దెచ్చి పట్టణముచెంతకు రాముఁడు వచ్చినప్పుడు
న్వెరువక సీత నీయక యనీతికిఁ జొచ్చె దశాస్యుఁ డంచు నే
డ్తెరరుషఁ బూనెనో యనఁగఁ దిగ్మకరుండు వహించె రక్తిమన్. ॥ 79 ॥

సీ. మహనీయత్రిభువనమధ్యస్థశాఖితా
పసమస్తకములకుఁ బల్లజడలు
తారకాపథభద్రదంతావళమునకు
నపనవరక్తరాంకవపటములు
యాధోధిరాజమహారణ్యరేఖకు
లసమానకోమలకిసలయములు
నిఖిలహరిత్పురంధ్రీలలాటములకు
సింధూరధాతువిశేషకంబు
గీ. లగుచుఁ గింశుకముకుళరక్తాబ్జబంధు
జీవకంకేళికుసుమరుచిప్రబంధ
బాంధవము లైనవృద్ధప్రభాకరారు
ణాతపములు దనర్చె నయ్యవసరమున. ॥ 80 ॥

శా. ఘోరాపారగభీర మైనజలధిం గోదండముక్తోజ్వల
క్రూరాస్త్రంబుల నింకఁజేసి యిదె కాకుత్స్థుండు లంకేశసం
హారేచ్ఛం జనుదెంచె మీకు నిఁక సౌఖ్యం బంచు లోకాళి కిం
పారం జెప్పఁగ నేగె నాఁ జనియె ఛాయానాథుఁ డస్తాద్రికిన్. ॥ 81 ॥

గీ. జరఠదినకరపశ్చిమజలధిపతన
సమయతద్దీప్తిహరణార్థజలవినిర్గ
తౌరదుర్వారకీలంబు లనఁగ నంబ
రమునఁ గనుపట్టె నవసాంధ్యరాగరుచులు. ॥ 82 ॥

చ. అగణితవీరవానరబలావృతుఁ డై విజిగీష రాముఁ డొ
ప్పుగఁ జని లంకపై గవిసె భూరిరణం బగుఁ దోడు గావలెం
దగినగతిం దశాస్యునకుఁ దారని యెల్లెడ నున్నరక్కసుల్
బిగువుగఁ గూడి వచ్చి రన భీషణవృత్తినిఁ గ్రమ్మెఁ జీఁకటుల్. ॥ 83 ॥

సీ. అస్తోకశోకప్రియావియోగాగ్నిసం
భూతోగ్రధూమసంఘాత మనఁగ
విరహిసంహరణతత్పరపంచశరనవో
త్పలశిలీముఖకాంతిపటలి యనఁగ

రమణీయదశదిశారమణీమణీకుచో
ద్దీపితమృగమదాలేప మనఁగఁ
గమనీయరోదసీకాసారశైవాల,
మంజులమంజరీపుంజ మనఁగఁ
గీ. బతిసమాగమకుతుకసంభృతమనోజ్ఞ
యామినీకామినీమఘువాశ్మనిచయ
ఖచితసముచితభూషణరుచిరరుచివి
తాన మన నంధకారంబు దనరెఁ దెసల. || 84 ||

గీ. రాజురాకకు గగనమార్గమున మృగమ
దమునఁ గలయంపి పెట్టి దిగ్రమణు లాణి
ముత్తియఁపుమ్రుగ్గు లిడి రన మొనసి తిమిర
కలితఘనవీథి నక్షత్రగణము లమరె. || 85 ||

చ. అనయము దూరదేశగతుఁ డైననిజేశునిమేలురాకకై
గొనకొని యిష్టదేవతలఁ గొల్వఁగఁ బూని మిళన్మధువ్రతాం
జననిజదృగ్నిమీలనము సల్పి కరంబును ధ్యాననిష్ఠఁ గై
కొనె వలినీకులం బన నిగూఢరుచిన్ ముకుళించె నబ్జముల్. || 86 ||

చ. అమరెడు సాంధ్యరాగకిసలాంచితనిర్జరమార్గశాఖికిం
దిమిరతతుల్ప్రికంబు లన నిండిన ఖండితకాంతి దారకల్
సుమము లనంగ నెంతయును శోభిలెఁ బండినపం డనంగ ను
త్తమనవరాగసంపద సుధాకరబింబము దోఁచె నత్తరిన్. || 87 ||

చ. మొనయుచు నిండి పారెడుదమోయమున న్విదళించి దాటు చూ
పినబలుఁడో యనంగ శశి పెం పెసఁగెన్ దివి వానివల్వ నాఁ
దనరె మనోజ్ఞలాంఛనము తత్తనుకాంతు లనం దగె న్మర
ద్ఘనఘనసారహారగుళికాదరసోదరసాంద్రచంద్రికల్. || 88 ||

శా. కాసారంబులు పెల్లు గాఁ గురిసె నీహారాంశుపాషాణముల్
కాసారంబులఁ గుందెఁ గోకవితతుల్ గన్నీరుమున్నీరుగా
కాసారంబులఁ బాంధబృందము లసంఖ్యాతవ్యథం జెందె రా
కాసారంగధరప్రకారములు వీకం బైపయిం బర్వఁగాన్. || 89 ||

క. పారావారము గర్వ మ
పారముగా విరహితతికి భారముగా నం
భోరుహములకు వికాసము
దూరముగా నలుముకొని విధుప్రభ లమరెన్. || 90 ||

సీ. పస స్థాణుమతి నైనఁ బల్లవింపఁగఁజేయఁ
జాలుపుష్పాస్త్రుయశం బనంగ
లోకంబు లెటువంటివో కాంతు ననువేడ్క
వచ్చి త్రిమ్మరుదుగ్ధవార్ధి యనఁగ
వరం కోరులు పిండి-వంట కైయారిం డు,
శాలితండుల చూర్ణ-పాళియనఁగ ర్
వైరి యి ట్లని క్రోధవహ్ని మారుఁడు గాంచఁ
గరగి నీ రగువెండిగ ట్టనంగ
గీ. నిఖిలభువనాంతరస్థితనీలవస్తు
ధవళిమాపాదనప్రౌఢతేరనిరూఢ
పాండురాఖండచంద్రికామండలంబు

పుండరీకభవాండంబు నిండి మెరసె. ‖ 91 ‖

వ. అయ్యెడ. ‖ 92 ‖

ఉ. పెన్నిధిసన్నిధిం గనిన బీదలభంగిఁ జెలంగి యాడుచుం
బున్నమవెన్నెలల్ చెలులపొత్తునఁ గుత్తుకబంటి గ్రోలుచుం
గ్రొన్ననవిల్తుకేళి నెలకొన్న సుఖాంబుధి నోలలాడుచున్
సన్నుతలీల వేడ్క కొనసాగఁ జరించెఁ జకోరదంపతుల్. ‖ 93 ‖

వ. ఇట్టిసాంద్రచంద్రికావికాసనికామభాసురనిశాసమయంబున. ‖ 94 ‖

ఉ. పంబినవేడ్కతోడఁ గనుపట్టు హిరణ్మయశృంగతుంగసౌ
ధంబున నున్నరావణునిఁ దప్పక కన్గొని భానుసూనుఁ డు
ర్విం బడఁద్రోచెఁ దన్మణికిరీటము వాఁడును బన్న మంది రో
షంబున నందు నిల్వక వెసం జనియె న్సదనంబులోనికిన్. ‖ 95 ‖

గీ. అంత సుగ్రీవుతోఁ గూర్మియనుజుతోడ
సేనతోఁ గూడి రఘువంశశేఖరుండు
కడఁగ నగ్గిరి డిగ్గి లంకాపురంబు
చెంగట ననీకముల విడియంగఁ జేసె. ‖ 96 ‖

వ. అంత జతనంబుగ విడిసిన యవ్వానరవీరులం గవిసిన, ఆయుధపాణు
లును, మహాకాయులును, సైనికసమేతులు నగు రావణానుచరులు
పర్వణుండును, పూతనుండును, జృంభుండును, ఖరుండును, క్రో
ధవశుండును, హరియును, ప్రరుజుండును, అరుజుండును, ప్రహ
స్తుండును మఱియుం బెక్కురక్కసు లుక్కు మీఱి యదృశ్యు ల
యి పోరుచున్న విభీషణుం డంతర్ధానవధంబుఁ గావించె. బలవం
తులగు హరియూథపులు దూరపాతు లయి విజృంభించిన రాత్రిం
చరులు నిహతు లయి పుడమిం బడి రవ్వార్త విని సహింపక రావణుండు. ‖ 97 ‖

క. కర మలిగి దనుజసేనా
పరివృతుఁ డై బయలు వెడలి పటుదోర్గర్వ
స్ఫురణంబు మెఱయ నతిశిత
శరముల నొప్పించె వృక్షచరులం బెలుచన్. ‖ 98 ‖

వ. అంత. ‖ 99 ‖

చ. కలువలదాయ ముజ్జగముకన్ను వెలుంగులనిండుప్రోగు చు
క్కలదొర జోడుతమ్మిచెలికాఁడు కడానిపసిండిఛాయకు
న్నెలవగువాఁడు జక్కవలనెచ్చెలి పచ్చగుఱాలజోదు గా
ములయెకిమీడు దోచె జగముల్ గడువేడుకఁ జెంద నత్తరిన్. ‖ 100 ‖

గీ. వ్యూహరచన ఘటించి రఘూద్వహుండు
బలము నందందఁ దగుభంగిఁ బదిలపరచి
కడఁక నిగుడంగ రావణుఁ గదిసి పోరెఁ
గలహ మపు డయ్యె నారెండుబలములకును. ‖ 101 ‖

గీ. మేఘనాదుండు పోరె సౌమిత్రితోడ
రవిసుతుండు విరూపాక్షుఁ గవిసి తాకె
నంగదునితోడ ఖర్వటు డని యొనర్చెఁ
బౌండ్రకుఁడు సేసె నలునితో భండనంబు. ‖ 102 ‖

క. పుటశుఁ డనుదనుజవీరుఁడు
పటుశక్తిం దురముఁ జేసెఁ బనసునితో న
చ్చట దనుజభటులకును మ
ర్కటులకు నందఱికి ద్వంద్వకలహం బయ్యెన్. ‖ 103 ‖

వ. అయ్యిరుదెరంగులజోడులు మచ్చరంబునం గచ్చుకొని పెచ్చుపెరి
గి విచ్చలవిడి నిట్లు వ్రేట్లాడుచున్నం బోరు ఘోరం బయ్యె ననం
తరంబ. ‖ 104 ‖

క. ఘోరపరాక్రము లగుహరి
వీరశిఖామణులు బిట్టు విదళించిన నిం
ద్రారాతిచమూనాథులు
శూరత చెడి తిరిగి లంకఁ జొచ్చిరి భీతిన్. ‖ 105 ‖

ఉ. ఈగతి నాజిలోన బల మెల్ల వినాశముఁ జెంద నంతటన్
వేగ దశాననుం డనుప విక్రమధుర్యుఁడు మేఘనాదుఁ డ
భ్యాగతుఁ డై వలీముఖుల నందఱి నొంచె మహావిషోజ్వల
న్నాగశరంబు వేసి నరనాథుల బదులఁ జేసె నీసునన్. ‖ 106 ‖

క. చేసిన యాపిమ్మట విన
తాసుతుఁ డచ్చోటి కతిముదం బలరఁగ వేం
చేసెను పాశవిముక్తులఁ
జేసెను రాసుతులఁ గడువిశేషప్రీతిన్. ‖ 107 ‖

ఉ. అందు విభీషణుం గని ప్రహస్తుఁడు గొబ్బున డాసి యార్చి వా
సిం దనరారుఘోరగదచేఁ బ్రహరించినఁ గంప మేమియుం
జెందక నిల్చె దద్దనుజసింహము శీతనగంబుమాడ్కి నా
చందముఁ జూచి డెందముల జానుగ నచ్చెరు వొంది రందఱున్. ‖ 108 ‖

వ. అంత విభీషణుండు. ‖ 109 ‖

గీ. అష్టఘంటమహాశక్తి నడరి పూని
యల ప్రహస్తునిశిరము లక్ష్యముగ నేసె
వాఁడును హృతోత్తమాంగుఁ డై వజ్రపాత
భగ్నభూజమువలెఁ జూడఁ బడియె నపుడు. ‖ 110 ‖

చ. అనిమొన నట్లు గూలినప్రహస్తునిఁ గన్గొని ధూమ్రలోచనుం
డనుబలురక్కసుం డతిరయంబునఁ గోతులఁ బారఁద్రోలినం
గినిసి మహీరుహంబున నొగిన్ హనుమంతుఁడు వానిఁ ద్రుంచె నా
జినిహతు వానిఁ జూచి హతశేషులు లంకకు నేగి రత్తఱిన్. ‖ 111 ‖

వ. చని వారు సమరవృత్తాంతం బంతయు రావణునితో విన్నవించిన. ‖ 112 ‖

మ. అసురాధీశుఁడు కుంభకర్ణు నతినిద్రాసక్తు మేల్కొల్పి శ
త్రుసమూహంబు వధించఁ బంచె నతఁడున్ దోర్గర్వ మేపార యు
ద్ధసముత్సాహము మీఱ వచ్చి కపులం దాకెం గృతాంతాకృతిన్
వేస బ్రహ్మాస్త్రమున న్సుమిత్రకొడు కుర్విం గూల్చె నద్దానవున్. ‖ 113 ‖

గీ. దూషణునితమ్ము లరిభయచూరమతులు
వజ్రదేహప్రమాదు లన్వారు గాడ్పు

కొడుకుచే నీలుచేఁ ద్రుంచఁబడిరి పఙ్క్తి
వదనుమదిలోనఁ గలుగుదుర్మదము దొలఁగ. ‖ 114 ‖

సీ. వజ్రదంష్ట్రుం డనువానిపీచ మడంచెఁ
బ్లవగోత్తముఁడు మహాబలుఁడు నలుఁడు
బహువిధసమరలంపటు నకంపను బట్టి
కుముదుండు రణభూమిఁ గూల్చి యార్చె
నతికాయబలమదోద్ధతుఁ డైనత్రిశిరుని
సౌమిత్రి దురమున సమయఁజేసె
మునుపుగ దేవాంతకుని ద్రుంచి పదపడి
యినసుతుండు నరాంతకుని వధించెఁ
గీ. గుంభకర్ణాత్మజుల గాడ్పుకొడుకు దునిమె
ఖరునికొమరుని మకరాక్షుఁ గడఁగి పొదివి
పే రణంగించె గెరలి విభీషణుండు
దురమునకు నంత నింద్రజిత్తుండు వచ్చె. ‖ 115 ‖

క. ఆయింద్రజిత్తు దారుణ
సాయకములు వరపి రామసౌమిత్రుల స
ద్గేయచరిత్రుల వీరులఁ
బాయక మోహితులఁ జేసె భండనభూమిన్. ‖ 116 ‖

ఆ. వాయుపుత్త్రునివాతవాజి యై యమ్మేటి
నింగి కెగసి నిలిచి నిశితకనక
పుంఖమాన మైనభూరిశిలీముఖా
సారములను గపులబీర మడఁచె. ‖ 117 ‖

క. ద్యోవీథి నున్న యారణ
కోవిదుశరవృష్టి నిగిడెఁ గుముదాంగదసు
గ్రీవనలజాంబవంతుల
తో వానరు లెల్లఁ ద్రెళ్ళి దుర్దశ నొందన్. ‖ 118 ‖

వ. ఇత్తెరంగున నింద్రజిత్తుండు తత్తరంబునం గోతిమొనగాని మొత్తం
బులతోడ నయ్యుత్తమవీరుల నత్తరి విపత్తి నొందించి వియత్తలంబు
న నంతర్హితుం డయ్యె నంత. ‖ 119 ‖

చ. ఎలమి విభీషణుండు మిథిలేశసుతాపతికిం బ్రణామముల్
బలుమరు నాచరించి తగఁ బ్రాంజలి యై పలికె నామహాత్మ జ
క్కులయెకిమీనియానతిని గుహ్యకుఁ డీతఁడు మంత్రపూత మౌ
సలిలము నీదుపజ్జకు వెసం గొనివచ్చినవాఁడు భూవరా. ‖ 120 ‖

క. హితవృత్తి మెరయ నంత
ర్హితభూతివలోకనార్థ మిజ్జల మెసఁగెన్
ధృతి నీకు ధనేశ్వరుఁ డా
శ్రితరక్షక నేత్రశుద్ధి సేయుము దీనిన్. ‖ 121 ‖

వ. ఇట్లు గావించిన నంతరిక్షంబున నంతర్హితంబు లైనభూతంబులు నీ
కు దృష్టిగోచరంబు లగు ఎవ్వారి కెవ్వారిం గృప సేయుదు నవ్వార
లును గగనంబున నంతర్హితంబు లగుభూతంబులం జూతు రని విభీ
షణుండు విన్నవించిన. ‖ 122 ‖

శా. ఆతోయంబుఁ బరిగ్రహించి రఘువంశాధీశుఁ డెంతేనియుం
జేతఃప్రీతిని నేత్రశుద్ధి యొనరించెన్ లక్షణుండున్ సరో
జాతాప్తప్రియపుత్రుఁ డాది యగుకీశశ్రేష్ఠులున్ హాళిమై
సీతావల్లభదత్తమంత్రజలసంస్పృష్టాక్షు లై రందఱున్. ‖ 123 ‖

క. రవినందనహనుమజ్జాం
బవదంగదనీలగంధమాదనమైంద
ద్వివిదాదికపులు గాంచిరి
దివి నణఁగిన యింద్రజిత్తు ధీరోదాత్తున్. ‖ 124 ‖

గీ. అంతట నభోంతరంబున నణఁగియున్న
యింద్రజిత్తును బొడ గాంచి యదిరి పొదివి
కోప మేపార దుర్వారఘోరబహుళ
కాండములఁ జెందె నట లక్ష్మణుండు వాని. ‖ 125 ‖

క. మును జక్రికి ప్రహ్లాదున
కునువోలె మహావిచిత్రఘోరతరాయో
ధన మయ్యె సుమిత్రానం
దనునకు నమ్మేఘనాదునకు నచ్చోటన్. ‖ 126 ‖

ఉ. అంత నిసర్గదుర్గమభుజార్గళదక్షుఁడు లక్షణుండు క
ల్పాంతకృతాంతభీషణదురంతమహోగ్రతఁ బేర్చి ఖేచరుల్
సంతసిలం దృతీయదివసంబున సంగరభూమిఁ గూల్చె దు
ర్దాంతపరాక్రమక్రమవిధానవినోదుని మేఘనాదునిన్. ‖ 127 ‖

వ. అంత ఖరాంతకుండు మూలబలంబులం బొలియించె నిట్లు లక్ష్మ
ణునిచేత నింద్రజిత్తు బొలియుట హతశేషదోషాచరులవలన విని
రావణుండు కోపంబుతోడఁ బుడమికన్నియం ద్రుంచ నుద్యో
గించి పెద్దలచే నివారించంబడి మగుడి నిబిడసమరసన్నాహసా
హససముత్సాహదోహులుం డై వెడలి మణిగణప్రచురవైజయం
తికావిరాజమానంబును, తప్తచామీకరమాలికాజాలకావృతం
బును, తరుణారుణప్రభారమణీయంబును, సకలశాస్త్రశోభితం
బును, మహాజవబహుతురంగసమేతంబురు, రత్నకింకిణీనాద
మేదురంబును, మహోదారిసారథికంబును నగు నొక్కదివ్య
రథం బెక్కి సముద్దండకాంచనకోదండధరుం డై ప్రచండమండ
లాగ్రముసలముద్గరపరశుపట్టిసపరిఘగదాశూలభిండివాల
ప్రాసశరశరాసనచక్రాదిప్రహరణప్రాణులును, శతాంగమా
తంగతురంగసింహశార్దూలశరభవరాహాదిమృగవాహనా
రూఢులును, ప్రళయసమయసమారంభసంరంభసముజ్జృంభణ
శుంభదంభోధరగంభీరనిర్ఘోషప్రతిభటచటులవికటాట్టహాస
భాసురకఠోరకంఠహుంకారులును నగు నసంఖ్యాతయాతు
ధానసైనికులు బలిసి పరివేష్టించి కొలువ, హేషాగంధసింధుర
బృంహితదనుజవీరభటసింహనాదంబులు భేరీమృదంగశంఖ
కాహళప్రణవగోముఖాదిమహావాద్యధ్వానంబులతోడ నేకీ
భూతంబు లై భూనభోంతరంబులు నిండింప నఖండితత్వరాహం
కారపరాభూతమాతరిశ్వమహాశ్వనికరఖురపుటనిర్దళితధరా
పరాగపటలంబు లంబుజాప్తబింబకబళనం బొనర్ప, సూతమాగధ
వందిసందోహసముచ్చార్యమాణజయజయశబ్దంబులు చెలంగ
నభంగురసంగరోత్కంఠుం డై దశకంఠుండు పురంబు నిర్గమించి
నడచె నయ్యెడం గడుదుర్నిమిత్తంబులు వొడమె నవి సరకు

గొనక కఱకుదనంబున నురువణించి చని రణవేదికాప్రజ్వలన్మ
హోజ్వలనంబువోలె నున్న యన్నరేంద్రసార్వభౌమునిం జూచి
కదియనడిచె నయ్యవసరంబున. ‖ 128 ‖

చ. సురమునిసిద్ధసాధ్యబలసూచనలోకనివాసమేదినీ
శ్వరవృషభుల్ ప్రభాతరవిసన్నిభహేమవిమానకాంతి వి
స్ఫురణమునన్ దిశ ల్వెలుఁగ భోరన వచ్చి నభంబునందు ని
ల్చిరి దశకంఠుతోడ నని సేయ నజేయుని రాముఁ జూడఁగన్. ‖ 129 ‖

ఉ. ఆతరి మాతరిశ్వహృదయాతిగవేగహరిత్తురంగమో
పేత మరాతిభీమము హిమేతరభానువిభాప్రభావవి
ఖ్యాతము నౌరథంబు కడకన్ బలశాసనుశాసనంబునన్
మాతలి దెచ్చె మెచ్చుగ క్షమాతలనాథకులేంద్రుచెంతకున్. ‖ 130 ‖

ఉ. భూతలభర్త యెక్కె పరిభూతసమీరతరస్తురంగ ము
ద్యోతరథాంగమున్ మణిశిలోచ్చయభాసురశృంగతుంగమున్
కేతుపటానిలోద్భవదకించననాకధునీతరంగ మ
బ్జాతహితోపమానరుచిసంగము నిర్జరరాట్ప్రతాంగమున్. ‖ 131 ‖

వ. అట్లుపురందరస్యందనారూఢుం డై దశరథనందనుండు దశముఖు
న కభిముఖుం డై నడచె న ట్లెదురుకొని యద్దనుజేంద్రమనుజేంద్రులి
ర్దఱుం బరస్పరవిజయాభిలాషంబుల నశేషదివ్యాస్త్రశస్త్రంబుల
నతినిచిత్రప్రకారంబునం బోరి రంత యుగాంతభీషణుండు యు
గాంతకుపితకృతాంతభీషణుండును నిదాఘసమయమధ్యాహ్న
మార్తాండదుర్నిరీక్ష్యుండును త్రిపురసంహారణప్రచండఖండ
పరశుమహారౌద్రుండును నై రామభద్రుండు గిరిభేదనంబు సరి
చ్ఛోషకంబు నరణ్యదాహకంబు నశనిజనకంబు గ్రహభుజనంబు
జ్యోతిర్మయంబు, మహానిష్ఠురంబున ప్రతిహతంబు దూరపాతి
యు, దుర్విభావ్యంబు, శత్రుసూదనంబు, బలకరంబు, జయదా
యకంబు, సర్వాస్త్రరాజంబు, నత్యుత్తమసాధనంబు, సమంత్ర
కంబునగు, బ్రహ్మాస్త్రసాయకంబు రావణవధార్థంబు చాపంబున
సంధించిన. ‖ 132 ‖

మ. క్షితి గంపించె సముద్రము ల్గలఁగె మ్రొగ్గెన్ దిగ్గజశ్రేణి బ
ర్వతసంఘంబు వడంకె మిన్ను మొరసెన్ రాలెన్ మహోల్కాతతుల్
గతి దప్పెన్ గ్రహపఙ్క్తి కింబడియెను గ్రస్ఫితనిర్ఘాతముల్
దితిజవ్రాతము నేలఁ గూలెఁ గవసెన్ దిగ్ధూమము ల్పెల్లుగన్. ‖ 133 ‖

వ. ఇ ట్లతిరౌద్రరసాదిర్భావదుర్భరంబుగా బ్రహ్మాస్త్రంబు వింట సం
ధించి వారాశి బంధించిన యాధనుర్ధరాగ్రేసరుండు రావణాసురు
ని శిరం బవలీల ద్రుంచి విజయలక్ష్మీసమేతుం డై తేజరిల్లె నంత ది
క్కులు వికాసంబు నొందె సురభిశీతలమందపవనంబు లొలసె నా
దిత్యాదిగ్రహంబులు ప్రకాశించె. లోకంబులు నిర్భీకంబు లయ్యె.
పురందరాదిబృందారకు లమందానందంబు డెందంబులం గ్రందుకొ
న దేవదుందుభిధ్వానపూర్వకంబుగాఁ బుష్పవర్షంబు గురిసిరి గంధర్వ
గానంబు చెలంగె రంభాదిసురాంగనాలాస్యప్రసంగంబు రాణించె సి
ద్ధమునిచారణవిరచితాశీర్వదనాదంబులు భోర కలంగె. ఈప్రకారం
బున రావణసంహారంబు గావించి విభీషణునకు లంకారాజ్యపట్టాభిషే
కంబు సేయించి సురగరుడగంధర్వకిన్నరసిద్ధసాధ్యవిద్యాధరత
పోధరసమన్వితుండును సుగ్రీవాదివానరవీరసైనికపరివృతుండు

ను సీతాలక్ష్మణసహితుండును నై పుష్పకం బెక్కి యక్కొసల్యాసూ
నుండు సకలజగజ్జేగీయమానపుణ్యశ్లోకదురంధరుం డై గంధమాద
నపర్వతంబునకుం జని యందు. ‖ 134 ‖

క. సురమునిసన్నిధి రాముఁడు
తిరముగ శోధించినపుడు త్రిజగన్మాతం
గరుణోపేతం గోమల
చరణసరోజాతనవనజాతన్ సీతన్. ‖ 135 ‖

శా. సీతాలక్ష్మణసంయుతున్ వికచరాజీవాక్షుభాశ్వత్తనూ
జాతాదిప్లవగాన్వితున్ దివిదివంసత్పూజితుం దాపసో
పేతున్ రాముని రావణాంతకు గుణాబ్ధిన్ దండకారణ్యవి|
ఖ్యాతావాసులు చూడవచ్చిరి మునుల్ కౌతూహలం బొప్పఁగన్. ‖ 136 ‖

గీ. వచ్చి మౌనులు జయజయధ్వనులు చెలఁగ
రాము నభిరాము జానకీరమణుఁ గాంచి
యెదుట కుంభంబు నిడుకొని హృదయవీథి
నింపు దళుకొత్త నుతి జేసి రివ్విధమున. ‖ 137 ‖

గీ. జగదనుగ్రహకారికి శాశ్వతునుకు
జగ మరావణ మొనరింప జగతియందు
నవతరించినవారికి వారికి రామ
చంద్రునకు మ్రొక్కెదము నీకు జలజనాభ. ‖ 138 ‖

గీ. తాటకాంతకునకు గాధితనయయాగ
పాలునకు దుష్టమారీచభంజనునకు
ఘోరబాహుసుబాహుసంహారునకును
బ్రణతు లొనరించెదము నీకుఁ బరమపురుష. ‖ 140 ‖

క. గౌతమపాణిగృహీతీ
పాతకమోచనవిధానపటుతరపదకం
జాతస్ఫీతపరాగ
వ్రాతున కాద్యునకు నీకు వందన మభవా. ‖ 141 ‖

గీ. ఖండపరశుశరాసనభండనునకు
జనకకన్యాకరగ్రహోత్సవకరునకు
భార్గవవినిర్గళాగ్రహభంజనునకు
నంజలి ఘటించెదము సరోజాక్ష నీకు. ‖ 142 ‖

గీ. ఎలమిఁ గైకకు వరయుగం బిడినతండ్రి
పలుకు నిక్కము నాలింప భార్యతోడ
ననుఁగుసైదోడు తోడుగా వనము జేరి
నిలిచినగుణాంబురాశికి నీకు శరణు. ‖ 143 ‖

సీ. భరతసంప్రార్థనాబలదత్తపాదుకా
ద్వయునకు శరభంగతాపసేంద్ర
సురలోకసంప్రాప్తకరునకు సాధువి
రోధివిరాధనిరోధకునకు
ప్రాప్తగృధ్రకులాదిరాజసఖ్యునకును
మాయావిమారీచమర్దనునకు

బాహుమదాంధకబంధభేదనునకు
శబరిసమర్చితచరణునకును
గీ. వానరాధీశసఖునకు వాలివధవి
ధాయికి నగాధసింధుబంధనున కఖిల
రాక్షసవినాశకరునకు రావణాంత
కునకు నభివాదనము నీకు వనజనాభ. || 144 ||

క. దారుణసంసారార్ణవ
తారకపాదారవింద దానవివత్సం
హార జగదేకరక్షణ
కారణ మ్రొక్కెదము నీకుఁ గరుణాబలధీ. || 145 ||

గీ. భక్తరక్షణదీక్షిత పరమపురుష
సచ్చిదానందవిగ్రహ సర్వజనక
నామరూపకజనదోషనాశ యీశ
కేశవ నిరీశ మమ్ము రక్షించు మభవ. || 146 ||

క. రక్షారక్షతదశముఖ
రాక్షసుని వధించి జగము రక్షించితి సా
మ్యేక్షణ మము రక్షింపుము
రక్షింపుము లోకనాథ రఘుకులతిలకా. || 147 ||

వ. ఇట్లు స్తోత్రంబు చేసి సకలమును లూరకుండిరి. ఈరామస్తోత్రంబు
త్రిసంధ్యంబు భక్తిపూర్వకంబుగాఁ బఠించువాఁడు భక్తిముక్తు
లు వడయు ప్రయాణకాలంబునఁ బఠించువానికి భయంబు నివ
ర్తించు. భూతప్రేతభేతాళగ్రహంబులు నశించు. సకలలోక
బాధ లడంగు. || 148 ||

గీ. పుత్రకాముఁడు గాంచు సత్పుత్రమణుల
కన్య చక్కనిపతిఁ బొందు ఘనత మెఱయ
మోక్షకాముఁడు గన్గొను మోక్ష మర్థ
కాముఁ డగువాఁడు జెందుఁ బుష్కలధనంబు. || 149 ||

క. ఈరామస్తవరాజం
బారూఢిఁ బఠించునట్టి యనఘాత్ములకుం
గోరిక లెల్ల లభించును
శ్రీరామస్వామికరుణచే ననిశంబున్. || 150 ||

సీ. అంత రాఘవుఁడు సంయమిపుంగవులకు సా
ష్టాంగప్రణామంబు లాచరించి
సమధికభక్తి నంజలిపుటంబు ఘటించి
యి ట్లని పల్కె మునీంద్రులార
సంశుద్ధికై సర్వజనసంఘముల కేను
బ్రాప్యుఁడ మద్దృష్టిపథముఁ జేరు
జంతువు మోక్షభాజనము సందియము లే
దైవనిచ్చెలు నిరహంకృతులను
గీ. స్వాత్మలాభసంతుష్టుల నధికశాంత
చిత్తులను సర్వభూతసుహృత్తములను
దాంతులను విప్రులను సర్వదా భజింతుఁ
బ్రేమ మిగురొత్త బ్రాహ్మణప్రియులు నగుట. || 151 ||

క. మి మ్మొక్కటి యడిగెదఁ జి
త్తమ్ములఁ జింతించి నిశ్చితము జేసి గతా
హమ్మతులార వచింపుఁడు
సమ్మదమున నాకు మీరు సౌహార్ద్రమునన్. ‖ 152 ‖

గీ. పఙ్క్తికంధరవధమునఁ బాప మెద్ది
గలిగె నాయందు నమ్మహాకలుషమునకు
నిష్కృతి వచింపుఁ డెద్దాని నే నొనర్చి
పాపముక్తుఁడఁ నగుదు నో భవ్యులార. ‖ 153 ‖

వ. అని యడిగిన నమ్మహాత్మున కమ్మహాము ని ట్లనిరి. ‖ 154 ‖

గీ. నిత్యసత్యవ్రతాచార నిగమవినుత
లోకరక్షాధురంధర లోకనాథ
కలుషసంహార లోకోపకారముగ శి
వార్చనము సేయు మంబుజాతాయతాక్ష. ‖ 155 ‖

ఉ. ఏపున గంధమాదనమహీధరశృంగమునందు లింగసం
స్థాపన మాచరింపు దురితవ్రజశాంతికి లోకసంగ్రహ
వ్యాపృతబుద్ధి వై ధవళవారిజలోచనశంభులింగసం
స్థాపనజన్యపుణ్యము విధాతకు నైన వచింప శక్యమే. ‖ 156 ‖

గీ. శ్రీలు మెఱయ భవత్ప్రతిష్ఠితమహీశ
లింగదర్శనమున జనాళికి లభించుఁ
గాశిశివలింగదర్శనకనకంటెఁ
గోటిగుణితఫలంబు సద్గుణపయోధి. ‖ 157 ‖

క. ఈలింగము నీనామము
చే లోకమునం బ్రసిద్ధిఁ జెందు న్విపదా
భీలాంహోగహనోగ్ర
జ్వాలానల మగుచు సాధుజనసులభం బై. ‖ 158 ‖

క. రామేశ్వరనామంబున
నీమహినీమహితలింగ మిమ్ముగ వెలయున్
రామ విలంబము సేయక
నేమముగ శివప్రతిష్ఠ సేయుము నెమ్మిన్. ‖ 159 ‖

క. అనిన విని పుణ్యకాలము
జనపతి ద్విముహూర్తముగ విచారించి ప్రభం
జనతనయుని నెన రెనయం
దనచెంతకు డాయఁ బిలచి తగ ని ట్లనియెన్. ‖ 160 ‖

గీ. ఆంజనేయ హనూమంత యనిలతనయ
శంభుపద మగుకైలాసశైలమునకుఁ
బోరి మనోవేగశాలి వై పొమ్ము సంప్ర
దిష్ఠ సేయంగ లింగంబుఁ దెమ్ము నీవు. ‖ 161 ‖

క. పతి యి ట్లాజ్ఞాపించిన
నతిశయముగఁ బుణ్యకాల మతఁడు ముహూర్త
ద్వితయవ్యవధానముగా

మతి నెఱిఁగి ప్రమోదమానమానసుఁ డగుచున్. 1|| 62 ||

వ. భుజాస్ఫాలంబుఁ గావించి సురగరుడగంధర్వకిన్నరసిద్ధసాధ్య
విద్యాధరతపోధరపుంగవులు గనుంగొనుచుండ నుద్దండవేగుం
డై యక్కొండఁ జలింపంజేయుచు నభోమండలంబున కెగసి యా
కాశమార్గంబు లంఘిపుచుం జని చని ముందట. || 163 ||

మ. కనియె న్మారుతనందనుండు శశిరేఖాశేఖరావాసముం
గనదుద్యచ్ఛరదభ్రవిభ్రమతిరస్కారిస్ఫురద్భాసమున్
ఘనరత్నజ్వలదంతికస్థలపరిష్కారత్తుషారాద్రినం
దనికాలక్తకరక్తకభ్రమరవిన్యాసంబు కైలాసమున్. || 164 ||

వ. మఱియు నవ్వెండికొండ చండభానుమండలాతిక్రమణరమణీయత
రాగ్రశిఖరలిర్గతముఖరనిరర్గళనిర్ఝరశతంబులచేతను పారిజాతమ
హీజాతసంజాతసమంజసకుసుమమంజరీపరిచ్యుతమకరందకు
ల్యాకూలకల్పితానల్పచింతామణివేదికాజాలఖేలత్కిన్నరసుం
దరీబృందంబులచేతను లాస్యప్రసంగతలాసికివిలా సాదృశ్యమా
నసానుగతజీమూతమాలికామేదురసౌదామినీలతాసహస్రంబుల
చేతను, రుచిరవిచిత్రమణిమరీచికాకందళసంతోహతుందిలసుంద
రీమందిరరంగత్తురంగవదనకురంగనయనాసముచ్చార్యమాణపంచ
బాణవిరోధివిజయగాథాప్రబంధబంధురమాధురీధురంధరవీణా
క్వాణంబులచేతను, స్నానార్థసమాయాతసప్తమాతృకాచరణా
రవిందవిన్యాసధన్యతరసురతరంగిణీతీరహిరణ్మయవాలుకాప్ర
దేశంబులచేతను, హిమవన్నగరాజన్యకన్యకాపీనసమున్నతనిస్తుల
స్తనమండలన్యస్తకస్తూరిపంకలబలపూరనీరజాకరవిశేషంబులచే
తను, సకలదిగ్వలభిదుర్భదనిర్భరాకుంఠకంఠనాదమహోత్తుంగ
పుంగవేంద్రనిశాతవిషాణకోణవిశృంఖలసంఘాతనితంబమణి
ఖనిప్రభాధాగధగ్యంబులచేతను, గంధసింధురవదనశుండాదండ
పీతప్రోజ్ఝితనిలింపతటినీజలచ్ఛటాపటలపాతనిరుద్ధగగనపద్ధతి
చూరనిస్సరత్పథికవైమానికనికరంబులచేతను, సుధారసవాసికా
ప్రాంతకాంతసంతానపాదపశీతలచ్ఛాయాతలయక్షమృగాక్షీ
కల్పితసురతాంతిమశ్రమాపనోదకనవకిసలయతల్పంబులచేతను
తరుణారుణకిరణసంతతిప్రతిమల్లపల్లవసముల్లసద్బిల్వతరువాటి
కాంతరనిరంతరపురాంతకచింతనామృతరసానుభవపులకితప్ర
తీకయోగికులాగ్రగణ్యులచేతను నికుంభకుంభోదరభృంగిరిటాది
మహాప్రమథపరిచారకనిరంతరసంతాడ్యమానఢక్కాడమరుడిం
డిమపటహపణవాదివాదిత్రనాదసంగతమారుతపూరితగుహాఘో
షంబులచేతను పంచబ్రహ్మపంచాక్షరప్రముఖనిఖిలశైవమంత్రరాజ
జపానుష్ఠాననిష్ఠోత్సుకశుకపికశారికామయూరసమాశ్రితవితత
వివిధవాసనాసనాథసకలర్తుప్రత్యగ్రప్రసూనపరిష్కృతలతావి
తానపరిరంభసంభోగసుఖాలసమలయపవనసంచారసమంచితో
పవనంబులచేతను, ప్రియాంగనాభుజాలింగితకంధరగంధర్వపా
ణిపంకజపరిగృహీతయాతాయాతజాతరూపడోలికాపాశపరిణద్ధ
విటపవిలసదనిమిషతరువాటికానికామరమణీయాధిత్యకాభాగం
బులచేతను, నభిరామం బై పార్వతీపరమేశ్వరయశోరాశియుంబో
లెఁ బ్రకాశించుకైలాసపర్వతరాజంబు దర్శించి రోమాంచకంచు
కితశరీరుం డై అనేకదండప్రణామంబులు గావించి యందు లింగ
రూపధరుం డైనమహేశ్వరుండు దృష్టిగోచరుండు గాకున్న మరు
న్నందనుండు ప్రాగగ్రకుశాసనసమాసీనుండును, ఊర్ధ్వబాహుండు

ను, నిరాలంబుండును, నిరుఛ్వాసుండును, జితేంద్రియుండును నై త
పంబు గావించి పరమేశ్వరు నారాధించి ప్రసన్నునిం జేసి లింగం
బు వడసినంతలోనం దత్త్వవేత్త లగుమహామునులు హనుమంతునా
గమనంబు లేమియుం బుణ్యకాలంబు స్వల్పావసిష్టం బగుటయు నె
ఱింగి రఘుపుంగవునితో ని ట్లనిరి. || 165 ||

క. అయ్యా హనుమంతుఁడు రా
డయ్యెను మఱి పుణ్యకాల మతిసన్నిహితం
బయ్యె నిక మించి చను నీ
వియ్యెడఁ దడ వేల చేసె దినకులతిలకా. || 166 ||

గీ. పావనాచార జానకీదేవి యెద్ది
లీలఁ గావించె వాలుకాలింగ మిచట
నిదియ నీవు ప్రతిష్ఠింపు మిపుడు దీని
కంటె నుత్తమ మైనలింగంబు గలదె. || 167 ||

క. అని మునులు విన్నవించిన
విని జానకితోడ రామవిభుఁ డెలమిని గ్ర
క్కున నిత్తరిఁ గృతమంగళ
ఘనకౌతుకుఁ డగుచు మౌనిగణములతోడన్. || 168 ||

వ. జ్యేష్ఠమాససితపక్షదశమీసౌమ్యవారంబున హస్తనక్షత్రంబున
వ్యతీపాతయోగంబునం, గన్యయందుఁ జంద్రుండు, వృషభంబున
సూర్యుండు నుండ నిట్టిదశయోగపుణ్యకాలంబున సేతుమధ్యం
బున గంధమాదనపర్వతంబునందు. || 169 ||

ఆ. నిలిపె రాఘవుండు నీలకంధరుని లో
కైకగురుని వాంఛితార్థకరుని
చంద్రశేఖరుని నగేంద్రకన్యామనో
హరుని లింగమూర్తిధరుని హరుని. || 170 ||

క. లింగస్థితు నీశానున్
గంగాధరు నభవు నీలకంధరు గౌరీ
సంగతునిఁ బుంగవేంద్రతు
రంగుని శివుఁ బూజ చేసె రఘుపతి భక్తిన్. || 171 ||

ఆ. అంత లింగమూర్తియందు నిల్చినసాంబ
శంకరుండుఁ బ్రసన్నుఁ డగుచు
రాఘవునకు లోకరక్షకునకు వరం
బిచ్చెఁ గరుణ వెలయ నివ్విధమున. || 172 ||

ఉ. భూతలనాథచంద్ర రఘుపుంగవ నిశ్చలభక్తి నిందు నీ
చేతఁ బ్రతిష్ఠితం బయిన శ్రీశివలింగముఁ జూచి యీమహా
పాతకు లైనవారికినిఁ బాపము లేల వినాశ మొందు న
భ్జాతహితప్రకాశము ననం తమసంబు లణంచుకైవడిన్. || 173 ||

గీ. మనుకులేంద్ర ధనుష్కోటిమజ్జనమున
రామనాథీశలింగదర్శనమువలన
వివిదుదుస్తరదురితము ల్విలయ మొందు
సత్య మీవచనంబు సంశయము లేదు. || 174 ||

క. ఇత్తెరఁగున నత్తరని మ
హత్తర మగువర మొసంగి యభవుఁడు హిమభూ
భృత్తనయేశుఁడు రవివం
శోత్తమునకు రాఘవునకు నురుతరకరుణన్. ‖ 175 ‖

క. అందముగ రామనాథుని
ముందట నందీశుఁ బ్రమథముఖ్యు నమందా
నందప్రదు నిలిపె దశ
స్యందననందనుఁడు విబుధు లభినందింపన్. ‖ 176 ‖

క. ప్రాకటముగ నీశ్వరునభి
షేకార్థము చాపకోటిచే నాపుణ్య
శ్లోకుఁడు ధర భేదించి మ
హాకుండం బొంటి జేసె నచ్చట నంతన్. ‖ 177 ‖

క. తజ్జలములఁ గొని శివునకు
మజ్జనవిధి సలిపె రామమనుజేంద్రుఁడు ధీ
మజ్జననుత మత్తీర్థము
సజ్జనవరులార కోటిసంజ్ఞ వహించెన్. ‖ 178 ‖

మ. సురలున్ సిద్ధులు సాధ్యు న్మునులు యిక్షుల్ నాగగంధర్వకి
న్నరవిద్యాధరు లప్సరోగణము నానావానరుల్ హాళితో
నురునిష్ఠావిభవానుషక్తమతు లై యొక్కొక్కలింగంబు ని
ల్పిరి సేతుస్థితగంధమాదనమహాపృథ్వీధరేంద్రంబునన్. ‖ 179 ‖

గీ. ఇట్లు వివరించితిని మైథిలీశకృతహ
రప్రతిష్ఠాపనప్రకారంబు మీకు
నిధి పఠించిన వినిన రామేశలింగ
సేవనఫలంబు మోక్షంబుఁ జెందు నరుఁడు. ‖ 180 ‖

వ. అని సూతుండు చెప్పిన విని శౌనకాదిమహర్షులు తదనంతరకథావి
ధం బెట్టిదని యడిగిన. ‖ 181 ‖

మ. వననిక్షేపతటాకదేవగృహకావ్యబ్రాహ్మణోద్వాహనం
దనసంజ్ఞాసముదగ్రసప్తవిధసంతానస్వతంత్రాఢ్యమ
ల్మంలనత్రీశ్వరమానసాంబురుహఖేలాలోలరోలంబకాం
చినగర్భాదిసుపర్వరక్షణకళాజాగ్రత్కృపావీక్షణా. ‖ 182 ‖

క. పశ్యల్లలాటదురితా
వశ్యాయసహస్రకరణవర్షాకాలా
భ్రశ్యామలకందరదృ
గ్దృశ్యపరిజ్ఞానవేద్యదివ్యాకారా. ‖ 183 ‖

భుజంగప్రయాతము. ఫణిస్వామిమంజీరభాస్వత్పదాబ్జా
రణక్షోణినిర్ధూతరాత్రించరౌఘా
గణేశాదిశైవాగ్రగణ్యాభినంద్యా
గుణీభూతదృక్కర్ణగోత్రేంద్రచాపా. ‖ 184 ‖

గద్య. ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర,
యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర, తిమ్మనామాత్యపుత్ర,

వివిధవిద్వజ్జనవిధేయ, లక్ష్మణకవినామధేయప్రణీ
తం బయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యం బను
మహాప్రబంధమునందుఁ
ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీరస్తు

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము

తృతీయాశ్వాసము

శ్రీ
రుచిరలశజలధిగ
భీరోన్నత భద్రిరాజుభీమాగ్రతనూ
జారాధితచరణ కృపా
పూరిత గురజానపల్లి పురమల్లేశా. ‖ 1 ‖

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుం డి ట్లనియె. ‖ 2 ‖

చ. ఇటువలె రామచంద్రుఁడు మహేశ్వరలింగము నిల్ప నంతటం
బటుజవశాలి యైనహనుమంతుఁడు రౌప్యనగంబునుండి యు
త్కటగతి రెండులింగములు గైకొని వచ్చి కుతూహలంబు ని
వ్వటిలఁగఁ జేరి మ్రొక్కె రఘువర్యునకున్ ధరణీతనూజకున్. ‖ 3 ‖

క. ఆవెనుకన్ లక్ష్మణసు
గ్రీవులకున్ మ్రొక్కి యతఁడు గృతమతి సీతా
దేవీసైకతలింగము
శ్రీ వెలయఁగఁ బూజ సేయు శివభక్తినిధిన్. ‖ 4 ‖

ఆ. మునిసమేతు రాఘవునిఁ జూచి కోపంబు
గెరలఁ బరమఖేదఖిన్నుఁ డగుచుఁ
దనపరిశ్రమంబు పనిలేక చెడుటకు
వగచి నృపున కనియె వాయుసుతుఁడు. ‖ 5 ‖

సీ. కేవలక్లేశభుక్తికి నై జగంబునఁ
బుట్టినాడను నేను భూతలేంద్ర
యుక్కు మీఱిన పెక్కురక్కసిమూక నే
ననిలోన ఖిన్నుండ నైతి మిగుల
జగతి నొకానొకసరసిజాతాక్షియుఁ

గనదుగా నావంటికాన్పు నెచట
భవసాగరంబులోపల మునింగి యనంత,
బాధల కెల్లఁ బాల్పడితి నహహ
ఆ. మున్ను సేవ జేసి ఖిన్నుండ నైతిని
కలహభూమిఁ జాల కష్టి నైతి
నమితదుఃఖరాశి నైతి నీచే నవ
మాన మొంది యిపుడు మనుకులేంద్ర. ‖ 6 ‖

క. సేవించె భార్యకై సు
గ్రీవుఁడు నిను రాజ్యసిద్ధికి న్సేవించెన్
రావణునితమ్ముఁ డూరక
సేవించితి నేను భక్తసేవధి నిన్నున్. ‖ 7 ‖

క. వానరు లనేకు లుండఁగ
నే నాజ్ఞాపించఁబడితి నీచే శివలిం
గానయనార్థము రౌప్యమ
హానగమున కరుగు మనుచు నంబుజనయనా. ‖ 18 ‖

శా. కైలాసాద్రికి జానకీరమణ శీఘ్రం బేగి లింగాకృతిన్
నీలగ్రీవుని నందుఁ గానకి తపోనిష్ట న్మామహాదేవునిన్
బాలందూజ్వలమౌళి సాంబశివునిన్ ఫాలాక్షు మెప్పించి నే
హాళిం దత్కృప లింగముం బడసి యయ్యా వచ్చితిన్ గ్రక్కునన్. ‖ 19 ‖

క. ఇతరం బగులింగము సై
కతమునఁ గావించె దేవ గంధర్వముని
ప్రతతులతోడన్ సత్య!
వ్రత యిటు బూజింపుచున్నవాఁడవు కడఁకన్. ‖ 20 ‖

గీ. దేవ రజితాద్రినుండి తెచ్చినట్టి
యీమహేశ్వరలింగ మిం కేటి కహహ
యవనిలో మందభాగ్యుండ నైననాదు
తనువుభారంబునక యవతార మొందె. ‖ 21 ‖

ఆ. ఈదురంతఖేద మేను సహింపఁగాఁ
జాలనయ్య ధరణిపాలతిలక
యేమి సేతు నింక నెచ్చటి కేగుదు
తెలిసి చూడ నాకు దిక్కు లేదు. ‖ 22 ‖

క. కావున దేహత్యాగముఁ
గావించెదననుచు నీప్రకారంబున నెం
తే వగచి పుడమిఁ బడి య
ప్పావని గడురోషశోకపరవశుఁ డయ్యెన్. ‖ 23 ‖

ఆ. అతనిఁ జూచి మందహాసంబు సేయుచు
సురలు మునులుఁ గపులుఁ జూచుచుండ
మధురభాషణముల మారుతాత్మజుశోక
మెల్లఁ దొలఁగ రాముఁ డిట్టు లనియె. ‖ 24 ‖

ఆ. మహిని జాతజాయమానమృతప్రాణి
వర్తనంబు నాత్మవర్తనంబు

నందరంగసీమ నంతయు నెఱుఁగుదు
నెల్లవేళలందు నిద్ధతేజ. ॥ 25 ॥

ఆ. పుట్టు వెఱుఁగుచుండుఁ బొలియు నొక్కఁడ నర
కంబు జెందు జనుఁడు కర్మగతిని
పరమపుణ్యశీల పరమాత్ముఁ డెప్పుడు
నిర్గుణుండు సుమ్ము నిత్యమహిమ. ॥ 26 ॥

సీ. ఇట్లు తత్త్వము నిశ్చయించి శోకము మాను
మగచర వీరనిరంజనంబు
లింగత్రయవిముక్తముం గేవలము నిరా
శ్రయమును నిర్వికారంబు జ్యోతి
రాత్మకంబును నెనయాత్మను దర్శింపు
మాత్మబోధనిరోధ యైనశోక
మేల చేసెదవు నీ వెల్లకాలముఁ దత్త్వ
నిష్ఠఁ గైకొనుము నిర్ణిద్రవృత్తి
గీ. ఆత్మచింత యొనర్పు దేహాదికమున
మమత విడువుము ధర్మంబు మట్టుపరచు
మనఘ మానుము ప్రాణపీడనము సాధు
జనుని సేవింపు మింద్రియజయముఁ గనుము. ॥ 27 ॥

క. పరనింద సేయకుము హరి
హరముఖ్యసమస్తదేవతార్చనము నిరం
తర మొనరింపుము సుగుణా
కర పలుకుము సూనృతంబుఁ గలకాలంబున్. ॥ 28 ॥

ఆ. తాను బ్రహ్మ మగుట తత్త్వం బెఱుంగమి
బ్రబల మగుచు మోహభరము గ్రమ్మెఁ
బొసఁగ దానియందుఁ బొసఁగె శుభాశుభ
భ్రాంతి నిజమువోలెఁ బవనతనయ. ॥ 19 ॥

గీ. శుభము గానిపదార్థంబు శుభమువోలెఁ
గానఁబడు మోహవైభవకలనవలని
భ్రాంతులకు రాగ ముదయించు రాగపాశ
బద్ధు లై పుణ్యపాపైకపరతఁ జెంది. ॥ 21 ॥

క. సురవిద్యాధరయోనుల
నరిదిగఁ బ్రభవింతు రుగ్రయాతనలకు నా
కర మగునరరముఁ జెందుదు
రరిసూదన మోహవశత నఖిలప్రాణుల్. ॥ 21 ॥

సీ. కర్పూరచందనాగరుసుగంధంబు లె
ద్దాని నంటిన మలం బై నశించు
భక్ష్యభోజ్యదిభవనపదార్థంబు లె
ద్దాని సోకిన నశుద్ధత వహించు
ధవళదుకూలవస్త్రంబు లెద్దానిసం
గమున మాలిన్యంబు గడు ధరించుఁ
గలితసుగంధిశీతలజలపూర మె
ద్దానిసంగతిని మూత్ర మనఁ బరఁగు
గీ. నట్టిదేహంబు సుఖకరం బగుట యెట్లు

వినుము చెప్పెద నంజనాతనయ నీకుఁ
బరమతత్త్వరహస్యంబు భవమునందు
జంతువులకును సౌఖ్యలేశంబు లేదు. ॥ 22 ॥

ఆ. మొదట జన్మ మొందుఁ బదపడి బాల్యంబుఁ
జెందు జవ్వనంబుఁ జెందు మఱియు
నంత ముదిమిఁ జెందు నంతట మరణంబుఁ
జెందు మరల జనన మొందు నరుఁడు. ॥ 23 ॥

క. మానవుఁ డివ్విధమున న
జ్ఞానంబున వనటఁ జెందు సంతత మయ్యు
జ్ఞానము దొలఁగిన నుత్తమ
మైనమహాసుఖముఁ జెందు ననిలతనూజా. ॥ 24 ॥

క. జ్ఞానమువలనం జెడు న
జ్ఞానము కర్మమునఁ జెడదు జ్ఞానము నబ్ర
జ్ఞానిలయపరబ్రహ్మ
జ్ఞానము వేదాంతవాక్యజనితంబు సుమీ. ॥ 25 ॥

గీ. అట్టియెరుక విరక్తుఁ డౌ నట్టిమాన
వునకు నుదయించుఁ గాని యన్యునకుఁ గాదు
జగతి ముఖ్యాధికారికి సంభవించు
జ్ఞానవిభవంబు గురునిబ్రసాదమహిమ. ॥ 26 ॥

గీ. అంతరంగస్థితములు కామాదు లెపుడు
విడుచు మానవుఁ డాత్మసంవేది యగుచు
నపుడు బ్రహ్మస్వరూపుఁ డై యమరు నతఁడు
శాంతమానస వినుము కేసరికుమార. ॥ 27 ॥

క. మేలుకొనునతని నిద్రా
శీలుని భజియించునతని సితుఁ డగువానిం
బాలిశు నున్మత్తుం గల
కాలముఁ జేకొనుచునుండుఁ గాలుఁడు జనులన్. ॥ 28 ॥

గీ. నిశ్చయము సంక్షయాంతముల్ నిచయములు స
ముచ్ఛ్రయంబులు పతనాంతములు దలంప
నరయ సంయోగములు వియోగాంతము లగు
జీవితము మరణాంతంబు సిద్ధ మనఘ. ॥ 29 ॥

క. పతనమునకంటె ఫలసం
తతులకుఁ బెరచోట భయము దగలనికరణిన్
క్షితిఁ బొడమినజంతువులకు
మృతికంటె భయంబు లేదు మిథ్యావచనా. ॥ 30 ॥

సీ. పటుతరస్తంభసంభార మైనగృహంబు
కాలంబు చన జీర్ణకలనఁ జెంది
నశియించుకరణి నా నానాప్రాణినికరంబు
వాలాయముగ మృత్యువశత నడఁగు
దినములు రాత్రులు చనచన సర్వమా
నవుల కాయుష్యంబు నాశ మొందు

నాత్మకు శోకింప నగు నన్యమున కేల
శోకించెదవు తెల్వి లేక నీవు
గీ. నెరయఁ బరువెత్తుచున్నవానికిని నిలిచి
యున్నవానికి నైన నాయువు నశించుఁ
దాని సమవర్తియును జనుదాన నిలచు
దూర మరిగియు మృత్యువుతోన మరలు. ॥ 31 ॥

క. వళు లుద్భవించు మేనం
దలవెండ్రుక లెల్ల నెరియు దంతము లూడున్
బల ముడుగు శ్వాసకాసము
లలముకొను న్మదిని దేహ మలజడి నొందున్. ॥ 32 ॥

గీ. వరదకట్టియ యొకచోట వనధియందుఁ
గలసి యంతట విడిపోవుకరణి దార
పుత్రబాంధవధనపశుక్షేత్రవర్గ
మొక్కచో గూడు నెడఁబాయు నొక్కవేళ. ॥ 33 ॥

సీ. చనుచున్న తెరువరిఁ గని త్రోవ నొకతెరు
వరి నేను నీతోడ వచ్చెదనని
యంత వారిద్దఱుఁ గొంతకాలము గూడి
చని వెండియును భిన్నసరణి జనిన
పగిది భార్యాసుతప్రభృతులకూటమి
నశ్వరంబగుఁ గపినాథ వినుము
మేనిపుట్టువుతోడ మృత్యువు జనియించు
సందేహ మింతయుఁ జెందవలదు
గీ. భావిమరణంబుఁ దప్పింప బ్రహ్మకైన
నలవి గాదు శరీరిదేహాంతవేళఁ
గర్మవశుఁ డై స్వతంత్రుఁడు గామి నన్య
తనువుఁ గైకొని మునువంటి తనువు విడుచు. ॥ 34 ॥

క. కేసరిసుత కలకాలము
వాసం బొకచోటఁ బ్రాణివర్గంబునకుం
దా సమకూడదు కర్మము
చే సర్వజను ల్వియుక్తిఁ జెందుదు రెందున్. ॥ 35 ॥

క. ప్రాణంబులు దేహంబులు
పోణిమి చెడు మగుడఁ బ్రభవముల జెందు జగ
త్ప్రాణాత్మజ జన్మము ని
ర్యాణంబుం గలుగనేర దాత్మకు నెపుడున్. ॥ 36 ॥

గీ. కాన శోకహరంబు విజ్ఞాన మద్వ
యంబు సద్రూప మమలంబు నైనబ్రహ్మ
మాత్మలో భజింపు మనారతంబు
విగతశోకుఁడ వగుము వివేకధుర్య. ॥ 37 ॥

గీ. త్వత్కృతం బగుకార్యంబు మత్కృతంబుఁ
మత్కృతం బగుకార్యంబు త్వత్కృతంబు
లీల నా యొనరించిన లింగపూజ
లీల నీ యొనరించిన లింగపూజ. ॥ 38 ॥

వ. కావున నీనామంబున లింగప్రతిష్ఠ గావించిన ముక్తుండ వగుదువు.
హరదత్తం బగుహమన్నామలింగంబు దర్శించి రామనాథేశ్వ
రుం జూచిన నరుండు కృతకృత్యుం డగు యోజనసహస్రదూరంబు
ననైన హనుమల్లింగంబు సంస్మరించి రామేశ్వరునిం దలంచి సా
యుజ్యంబు వడయునరుం డని రాఘవుండు మఱియు ని ట్లనియె. ॥ 39 ॥

ఆ. ఆతఁడు చేసినాఁడు యజ్ఞంబులన్నియు
సకలతపము లతఁడు సలిపినాడు
హర్ష ముప్పతిల్ల హనుమదీశ్వరరాఘ
వేశ్వరులను జూచు నెవ్వఁడైన. ॥ 40 ॥

వ. హనుమత్ప్రతిష్ఠితలింగంబును, రామేశ్వరలింగంబును, జానకీ
లింగంబును, లక్ష్మణేశ్వరలింగంబును, సుగ్రీవకృతలింగంబును,
సేతుకర్త యగునలుండు నిలిపినలింగంబును, అంగదేశ్వరలింగం
బును, నీలస్థాపితలింగంబును, జాంబవదీశ్వరలింగంబును, విభీ
షణుండు గావించిన రత్నలింగంబును, ఇంద్రాదిదేవతా
ప్రతిష్ఠితలింగంబును, శేషాదినాగరాజపూజితలింగంబును,
నన ద్వాదశరూపంబుల శివుండు సాక్షాత్కరించి రాజిల్లు సా
ర్వకాలంబు నీలింగంబులందు మహేశ్వరుండు సన్నిహితుఁ డై
యుండుఁ గావున పాపక్షయార్థంబు శివలింగస్థాపనంబుఁ గా
వింపుము. ॥ 41 ॥

క. కాకున్న మత్ప్రతిష్ఠిత
సైకతలింగంబు కడువేసం దివియుము ధై
ర్యాకర యంతట నిలిపెదఁ
జేకొని నీ తెచ్చినట్టి శివలింగంబున్. ॥ 42 ॥

క. లలిఁ బాతాళంబు రసా
తల మతలము సుతలమును వితలలోకతలా
తలములు భేదించి సము
జ్జ్వల మై యీలింగ మమరె వానరముఖ్యా. ॥ 43 ॥

ఉ. నేమముతోడ నే నిచట నిల్పినయీశివలింగమూర్తి నీ
సామిని వీకతోఁ దివియఁజాలెదులా వరియున్నవాఁడె సం
గ్రామజయాఢ్య లింగ మిటఁ గైకొని పెల్లగిలంగఁజేయు ము
ద్దామత నీదులింగము ముదంబున నిల్పుము మాను శోకమున్. ॥ 44 ॥

చ. అనవుఁడు సంతసంబున దశాననవైరికి మ్రొక్కి యంజనా
తనయుఁడు గ్రక్కునం బెఱికెదన్ సికతామయలింగ మేను రౌ
ప్యనగమునుండి తెచ్చినసమంచితలింగము నిందు నిల్పెదన్
వినకరిలింగసైకతవిభేదన యింబనియే తలంపఁగన్. ॥ 45 ॥

సీ. అని విచారము చేసి హనుమంతుఁ డంతటఁ
దమకంబు మదిని సందడి గొనంగ
సురలును మునులు వానరులు దైత్యులు రఘు
స్వామి సౌమిత్రియు జానకియును
గనుఁగొనుచుండ సైకతిలింగమూర్తినిఁ
గరమునఁ గొని యత్నగౌరవమున
లావున నటునిటులాది చలింపంగఁ
జేయుచుఁ గదలఁగఁ జేయలేక

గీ. కిలకిలధ్వని సేయుచుఁ గేశవరుఁడు
తోక నిగుడించి రెండుచేతులును బొదివి
యూచి బెరికియుఁ బెకలింప నోపఁడయ్యె
నవనిఫలయుక్త మగునెదురాగ్రహంబు. ॥ 46 ॥

వ. అంత. ॥ 47 ॥

మ. అమితోదారబలుండు వాయుతనయుం డాలింగము న్వాలపా
శమునం జుట్టి బిగించి తీవ్రముగ హస్తంబుల్ భువి న్మోపి వే
గము నిండారఁగ నభ్రవీథి కెగసెన్ గాఢోద్ధతిన్ భూమిచ
క్రము శైలంబులతో నారణ్యములతో గంపంబు నొందింపుచున్. ॥ 48 ॥

ఆ. ఇట్లు గగనవీథి కెగసి రాఘవలింగ
మునకుఁ గ్రోశమాత్రమున నరుండు
పుడమిఁ ద్రెళ్ళి మూర్ఛఁ బొందె వడంకుచు
శివవిరోధి మేలుఁ జెందువాఁడె. ॥ 49 ॥

ఆ. పుడమిఁ బడియె గాడ్పుకొడుకు ముక్కున నోటఁ
గన్నుదోయివలన గర్ణరంధ్ర
ములన పానమార్గమునఁ జాల నెత్తురు
గురిసి నిండి రక్తకుండ మయ్యె. ॥ 50 ॥

వ. అంత దేవదానవతపోధననరవానరులు హాహాకారంబుఁ జేసిరి.
రామలక్ష్మణులు సీతాదేవియు నంతరంగంబుల నెంతయుఁ జిం
తింపుచు శోకవ్యాకులత్వంబు నొంది రంత నండఱుం జని ఘూర్ణిత
గాత్రుం డై ధాత్రిం బడి రక్తంబుఁ గ్రక్కుచు మూర్ఛిల్లియున్న
మరున్నందనుం జూచి కపులు పుడమిం బడిరి. జానకీదేవియు వా
త్సల్యంబునం గరపల్లవంబులం దదీయదేహస్పర్శనంబు సేసి తం
డ్రీ నీ కిట్టి దుర్దశ వాటిల్లెనే యని వగచె రాఘవుండు బాష్ప
ధారాకులలోచనుం డై తనతొడమీఁద నతని నిడుకొని కరకమ
లంబుల నెమ్మేను నిమురుచు ని ట్లనియె. ॥ 51 ॥

క. దీనుల మగుమము జంపా
కాననమునఁ జూచి మేలుఁ గావించుటకై
భానుజునితోడ సఖ్యము
మానుగఁ జేయించితివి సమంచితవృత్తిన్. ॥ 52 ॥

క. అనఘా నిన్నుఁ గనుంకొని
జననీజనకులను బంధుజాతములను బే
ర్కొని తలఁచము నీయుపకృతి,
గొనకొని యెంతని వచింతు గుణరత్ననిధీ. ॥ 53 ॥

సీ. బహుయోజనం బైనపాథోనిధానంబు
తివిరి నాకై దాటితివి మహాత్మ
తలపాతమును దొట్టి దట్టించితివి వీక
నాకై నగేంద్రు మైనాకు ననఘ
సురగణంబులు మెచ్చ సరసను నాగమా
తృకను నాపై గెల్చితివి గుణాఢ్య
ఛాయాభిధానరాక్షసిని శిక్షించితి
వధికదోశ్శక్తి నాకై హరీశ

ఆ. దినసమాప్తిసమయమున సువేలముఁ జేరి
లంక పొంక మడఁచి శంక లేక
పఙ్క్తిముఖునికేళిభవనంబులోనికి
నరిగితివి మదర్థ మనిలతనయ. ‖ 54 ‖

క. వెర వెఱిఁగి రేయి లంకా
పురిలోపల సీత వెదికి పొడ గానక మే
దుర మగునశోకవనమున
కరిగి కనుంగొంటి వచట నవనీపుత్త్రిన్. ‖ 55 ‖

చ. కనుఁగొని సాగి మ్రొక్కి మణికల్పితముద్రిక యానవాలుగా
విలయ మెలర్ప నిచ్చి ఘనవేణి యొసంగినమానికంబుఁ జే
కొని సుకుమారచారుసుమగుచ్ఛవిరాజదశోకకాననా
వనిరుహిభంజవంబు బుధవత్సల సేయవె నాకు మేలుఁ గాన్. ‖ 56 ‖

వ. అంత. ‖ 57 ‖

ఉ. శంక యొకింత లేక బహుసైన్యుల రావణతుల్యుల న్నిరా
తంకబలాఢ్యుల న్విజయధాటి కశీతిసహస్రవీరులం
గింకరనామదైత్యు లని కృతిమదైత్యుల సంగరక్షితిం
బొంక మడంచి యంతకునిప్రోలికి బంపవె వానరోత్తమా. ‖ 58 ‖

చ. అనిమొన జంబుమాలినిఁ బ్రహస్తకుమారుని సప్తమంత్రినం
దనుల వధించి పంచపృతనాపరులం బొలియించి దక్షు న
క్షునిఁ దెగటార్చి యంతట నకుంఠితశక్తినిఁ ద్రాళ్ళఁ గట్టి గ్ర
క్కువఁ గొనిపోవ రావణునికొల్వునకుం జని తీవు పావనీ. ‖ 59 ‖

ఉ. ఆసభలోన నిల్చి దనుజాధిపువాక్కుల ధిక్కరించి దు
ష్టాసురు లెల్లఁ దల్లడిల నాదట రావణువీడు తండ్రి కెం
తేసఖుఁ డైనవహ్నికి నతిప్రమదంబుగఁ గాల్చి క్రమ్మరన్
భాసురశక్తి దాటితివి పావని నీవు మహాపయోనిధిన్. ‖ 60 ‖

గీ. అంత వచ్చితి ఋష్యమూకాద్రికడకు
నివ్విధంబున నాకై యనేకగతుల
ననుభవించినఖేద మోయాంజనేయ
నాకు నీవంటిచుట్ట మున్నాడె యెందు. ‖ 61 ‖

గీ. నీవు నిదురింపుచున్నావు నేలమీఁద
నాకు నపరిమితం బగుశోక మొదవఁ
బ్రాణతుల్యుండ వగునీవు బ్రదుకవేనిఁ
బ్రాణములు నిల్చునే నాకుఁబవనతనయ. ‖ 62 ‖

క. ఏమిపని నాకు సీతా
సౌమిత్త్రులచేత భరతశత్రుఘ్నులచే
నేమి మహీరాజ్యముచే
నేమి భవద్రహితసుఖము లేటికి వత్సా.

క. లెమ్ము హనుమంత భూమిత
లమ్మున నిదురింపనేల లలిఁబల్లవపుం
జమ్మునఁ జేయుము నిద్రా

ర్థ మ్మిప్పుడు నాకు నొక్కతల్పము వత్సా. || 64 ||

సీ. స్నానంబు సేయంగఁ జనియెద నిప్పుడు
కొని తెమ్ము చీరయుఁ గుండికయును
సురపూజనములకు సురభిపుష్పము లేర్చి
పొసఁగఁ గోయుము పత్రపుటమునందుఁ
గానలో కే నేగి కందమూలంబు లా
హారమునకును దె మ్మాదరమున
నజినదర్భాంశుకవ్రజసమాహరణంబుఁ
గావింపు మాచార మావహిల్ల
గీ. జగము లభినుతి సేయ నోషధులు తెచ్చి
యన్నదమ్ముల మమ్ము బ్రహ్మాస్త్రబంధ
ముక్తులను జేసినాడవు శక్తి మెఱయ
దాతవును లక్ష్మణప్రాణదాత వీవ. || 65 ||

క. కేసరిసుత యనిమొన నీ
బాసటచే రావణాదిబలముల దైత్యా
గ్రేసరుల గెల్చి లీలన్
భూసుత నతిసాధ్వి మఱలఁ బొందితి సుఖి నై. || 66 ||

ఆ. అంజనాకుమార హనుమంత జానకీ
శోకమునను సకలలోకవినుత
యుచితవృత్తి మము నయోధ్యకుఁ దోడ్కొని
చనక విడిచి నీవు చనుట దగునె. || 67 ||

క. ఓపౌలస్త్యమదాంతక
యోపవనకుమార యోమహోన్నతబాహా
టోపవిరాజిత యోకరు
ణాపర యోవత్స లేచి న న్గనుఁగొనుమీ. || 68 ||

క. అని బహుభంగుల నుపలా
లనవచనము లాడి రఘుకులప్రవరుం డా
తనినోటిమాటలేమికి
వనరుచుఁ గన్నీటఁ దడిపె వాయుతనూజున్. || 69 ||

వ. అంతఁ గొంతసేపునకు మూర్ఛ విడనాడి ప్రబోధంబు నొంది. || 70 ||

మ. కనియె న్మారుతి సర్వలోకపరిరక్షాదక్షు నంభోజులో
చను లీలాధృతమానవాకృతిని విశ్వధ్యేయు నారాయణున్
మునివంద్యున్ రణధూళిధూసరు నతాంభోవాహసంకాశు భూ
తనయాలక్ష్మణవానరాన్వితు మహోదారున్ హరిన్ రాఘవున్. || 71 ||

క. కని రఘువరకరసంస్ప
ర్శన పరిపూర్ణాంగుఁ డగుట జగతీస్థలి నొ
య్యన జాగి మ్రొక్కి మారుతి
ఘనభక్తి దలిర్ప నిటలఘటితాంజలి యై. || 72 ||

గీ. పార్థివలలాము తారకబ్రహ్మనాము
జానకీరాము జలధరశ్యాము నతఁడు
శ్రుతిమనోవారగంభీరసూక్తి గుంభ

దోవాలంబుగ నుతి సేయ దొడఁగె నిట్లు. ‖ 73 ‖

దండకము. శ్రీరామవిశ్వస్వరూపా హరీ యాదిదేవా పురాణా గదాహస్తదేవా
మహాపుష్పకాశీనవార్షోల్లసద్వానరానీకసంజుష్టపాదాబ్జనిష్పిష్ట
దుష్టా సురేంద్రా జగద్వాంఛితార్థప్రదా నిర్మలాత్మా సహస్రోత్తమాం
గా సహస్రాంఘ్రిపద్మా సహస్రాక్షనారాయణా రాఘవా భక్త
లోకార్తిహారీ మహీనందనావల్లభా నారసింహా సురారాతిరాడ్భం
జనాసోత్రిమూర్తీ నిశాతాగ్రదంష్ట్రోత్కృతక్షోణిచక్రా అవక్రో
జ్వలద్విక్రమా శాంబరీ వామనా సిద్ధవంద్యా బలీంద్రారియాగాంతకా
మందరగ్రావధారీ మహాకచ్ఛపా వేదసంరక్షకా మత్స్యరూపా జిత
క్షత్రియా భార్గవశ్రేష్ఠ రాత్రించరధ్వాంత సంతానపంకేజనీబాంధవా
రాఘవా ఛండఫాలాక్షకోదండనిర్భేదనా పార్థివధ్వంసకృద్భార్గవ
త్రాసకారీ అహల్యాసతీశాపసంతాపహృత్పాదపంకేజనా గాయుతో
దారసత్త్వోజ్వలత్తాటకాప్రాణహృత్సాయకా వాలిపక్షశ్శిలాఖండలా
ప్రౌఢదోర్దండమాయాసువర్ణాంగసారంగసద్దర్పహారీ దురంతాఘ
సంతాపహారీ దశస్యందనోర్వీశదుఃఖాబ్ధిసంశోషణాగస్త్యరూపా
అనేకోర్మిమాలావలీఢాఖిలాశాంతదుర్దాంతవారాశిగర్వాపహా మై
థిలీమానసాంభోజమార్తాండవిశ్వైకసాక్షీ సరాజేక్షణాభక్తసంర
క్షణాసక్తరాజేంద్రసీతాపతీ తారకబ్రహ్మరూపా వరేణ్యా చిదానం
దమూర్తీ ప్రసన్నార్తిహారీ జగన్నాయకా రామచంద్రా కృపాసా
గరా గాధిపుత్త్రాధ్వరత్రాణదక్షా శరత్కాలచంద్రప్రసన్నాననా
నీలజీమూతసంకాశపుణ్యాకృతీ పద్మగర్భాదిబృందారకానందసంధా
యిలీలావతారా హతారాతిబాహాబలోత్సేకకాకాసురైకాంబకా
దాంతృప్తాంబకా శారదారంభరాకా నిశాకాంతసాహస్రశోభాతి
రస్కారకారిస్ఫురత్కీర్తిసందోహసంఛన్నదిఙ్మండలా మండలాగ్ర
ప్రచండాహిరాజోపహారీ కృతాశేషదోషా చరప్రాణవాతామహా
తాపసస్వాంతహృద్దివ్యసౌందర్యలీలారసాసారసాప్తాత్మజాశేష
కీశాధిరాజ్యప్రదా వేదవేదాంతిసంవేద్యనిర్మాయరూపా మహీతో
యశుష్మానిలాకాశభూతోద్భవా నిర్జితావిద్యయోగీశ్వరోపాస్యఓం
కారమంత్రార్థవిజ్ఞేయభక్తప్రియానంతకల్యాణచారిత్రషడ్భావ
దూరా కృపాధారచిత్తాంబుజా చండరుఙ్మండలీమధ్యవర్తీ సుధాభా
నుమూర్తీ భుజంగేశశాయీ చతుర్వ్యూహదేహా అనంతావతారా శ
తానందముఖ్యామరప్రార్థితా విశ్వవిశ్వంభరా భారకృద్దైత్యసం
హారకామాదికాంతర్గతారాత్రిజైత్రా సమస్తాశ్రితారామచైత్రా
సితాంభోజనేత్రా ధరిత్రీకుమారీకళత్రా మనోజ్ఞాతసీపుష్పసం
కాశగాత్రా పవిత్రా గుణామత్రకాకుత్స్థవంశాగ్రణీ భక్తచింతా
మణీ నీకు దండంబు నీకుం బ్రణామంబు నీకు న్నమస్కారముల్ నీకు
జేజే నమోవాకము ల్నీకు కారుణ్యదృష్టిం బ్రసన్నుండ వై నన్ను రక్షిం
పవే నిన్ను సేవించెదన్ నిన్ను భావించెద న్నీపదాంభోజదాస్యంబు
గావించెదన్ మ్రొక్కెదన్ రామచంద్రా మదీయాపరాధంబు క్షం
తవ్య మోసామి నామీఁద నీమేదురాంచత్కృపాదృక్ప్రసాదంబు తో
రంబుగాఁ జేసి చేపట్టవే రాఘవా మజ్జనార్చాదిభుక్తిక్రియాజాగరూ
కత్వనిద్రాసుషుప్త్యావ్యవస్థావిశేషంబుల న్నన్ను రక్షించుమీ జానకీ
కాంత వేదాంతవాక్యంబుల న్నిన్ను వాక్రుచ్చఁగా లేవు లోకత్రయి
న్నిన్ను వర్ణింప నెవ్వాఁడు శక్తుండు నిత్యోత్సవా నీమహత్యం బచిం
త్యం బనంతంబు సర్వాత్మకా నీకచంబుల్ మహామేఘముల్ లోక
నాథా సుధాభానుభానుల్ భవన్నేత్రముల్ శేషదృక్కర్ణశాయీ
దిశ ల్నీకుఁ గర్ణంబు లానందకందా కృశానుండు నీమోము దేవేశ్వరా
శారదాదేవి నీజిహ్వ బాణాసనామ్నాయపారీణ నీప్రాణము ల్వా

యువు ల్దానవిద్యానిధీవారిధు ల్నీకుఁ గుక్షిప్రదేశంబు రాజీవపత్రేక్షణా
యంతరిక్షంబు నీనాభి యోగీశ్వరధ్యేయపాదా భవత్పాదముల్ భూ
మి శ్రీకేశవా నీశరీరంబు విశ్వంబు శ్రీరామచంద్రా సముద్రంబునన్
ఫేనపుంజోర్మికాబుద్బుదశ్రేణిచందంబునన్ దేవతిర్యఙ్నరాదిప్రపం
చంబు నీయందు జన్మించు నీయంద యేకీభవించున్ జగజ్జీవనారత్న
బృందంబు సూత్రంబునుంబోలె సర్వంబు నీయం దగు న్సూత్ర మై పొల్చుధ
ర్మాకృతీ నిన్ను నిర్మామమోహున్ విరక్తాత్ము లధ్యాత్మనిత్యుల్ మునీం
ద్రుల్ నివృత్తాభిలాషుల్ జితస్వాంతు లత్యంతనిష్ఠానిధుల్ భక్తి
యుక్తుల్ వివిక్తస్థలాసీను లాచారవంతుల్ బుధు ల్గాంతురాదిత్యకోటి
ప్రభాతారకాదిత్యచంద్రాగ్నివిద్యుత్సమూహంబు లెచ్చోట తే
జంబు వాటింపఁగాఁజాల వెద్దానధీరుల్ ప్రవేశించి శోకించ రచ్చోట
నీదివ్యధామంబు శ్రీరామచంద్రా కృపాసాంద్ర నీతత్వ మెవ్వారికిన్
నిర్ణయించగ శక్యంబు గాకుండు నే నేమి వర్ణింపఁగా నేర్తు లోలాత్ము
డన్ బాలుఁడ న్గర్వశీలుండ నానేరము ల్పెక్కు లెంచ న్సహించం
దగున్ మ్రొక్కెద న్నిన్ను బ్రార్థించెద వేఁడెదన్ దివ్యపాదార
విందద్వయీదాస్యయోగ్యాత్ముఁ గాఁ జూచి నన్నుం గటాక్షించి రక్షిం
చవే యంచు మదారుమందార భూమీరుహారామరాముం బ్రశంసిం
చి నిర్వంచనప్రౌఢభక్తిన్ జగత్ప్రాణసూనుండు శ్రీజానకీదేవి నీరీతిఁ
గైవారము ల్చేసె శ్రీమైథిలీ నీకు దండప్రణామంబు సర్వాఘసంహారిణీ
నీకుఁ జేమోడ్పు దారిద్ర్యవిచ్ఛేదినీ నీకు జేజే రుణధ్వంసినీ నిన్ను
సేవింతు భక్తప్రజాభీష్టసంధాయినీ నిన్ను భావింతు ధర్య న్విదేహక్ష
మాధీశకన్య న్బ్రశంసించెద న్రాఘవానంద దాత్రి న్మహీపుత్రిక న్విద్య
నాద్య న్బ్రధానస్వరూప న్శివన్రాణశైశ్వర్యసంహర్త్రి భూతస్తుతి
న్భారతిన్ జానకి న్గొల్చెద న్సత్కృపాదివ్యమూర్తిన్ హరిపేయసి న్బ్రి
హ్మావిద్యం ద్రయీరూపిణిం బార్వతీరూప నాత్మం దలంతు న్బ్రస
న్నావనాంభోరుహన్ లక్ష్మి దుగ్ధాబ్ధిపుత్రిన్ బవిత్ర న్భజింతు
న్శశాంకస్వస న్బూజ గావింతు సర్వాంగసౌందర్యసంశోభిని
న్నిన్ను వర్ణింతు ధర్మస్వరూపన్ దయామూర్తి సావిత్రి గాయత్రి
బద్మాలయ న్బద్మపాణి న్సరోజాక్షవక్షస్స్థలీమందిరం జంద్రబింబా
నన న్జంద్రబింజాసనాసీన నాహ్లాదరూప న్మహాసిద్ధసాధ్వి న్సుభ
ద్రప్రదాత్రిన్ ద్రిలోకైకధాత్రిన్ ధరిత్రీకుమారి న్జగత్పావని
న్సీత సర్వానవద్యాంగి నంభోజగంధి న్మహాదేవి వాక్పుష్పపూజా
విధానంబున న్సేవ గావింతు మాతల్లికి న్రాఘవస్వామిదేవేరికి న్సీత
కు న్భక్తజాతంబుమీఁదం గృపాశీతలాపాంగవీక్షాసుధాసార
ముం జిల్కు విన్నాణికి న్నిత్యకల్యాణికి న్నీలజీమూతరేఖాతిర
స్కారకృద్వేణికి న్పారిజాతప్రవాళోల్లసత్పాణికిం దమ్మిపూమే
డలం గ్రీడ గావించు వాల్గంటికి న్వేల్పుప్రోయాళ్ళచే మ్రొ
క్కు గొన్నట్టిదాకన్నెకుం జాళువాప్రోగుజొంపంబుడా ల్తళుక్కు
లం జుల్కగాఁ జూచు నెమ్మేనిచాయం జగంబెల్ల నిండించుసీతా
మహాదేవికి న్నీకుఁ బల్మాఱు నే మ్రొక్కెదన్. ‖ 74 ‖

గీ. ఇవ్విధంబున హనుమంతుఁ డింపు వెలయ
రామచంద్రుని సీతను బ్రస్తుతించి
సమధికానందసందోహజనితబాష్ప
వారిపూరితహృదయుఁ డై యూరకుండె. ‖ 75 ‖

క. మునులార పవనసుతకృత
జనకసుతారామచంద్రసంస్తవపఠనం
బొనరించునరుఁడు గాంచును

ధనధాన్యగజాశ్వసంపదలు మోక్షంబున్. || 76 ||

వ. ఈసీతారామస్తోత్రంబు భక్తిపూర్వకంబుగా నేకవారంబు విను
వారికిం బఠించువారికి నాయుర్విద్యాపుత్త్రవనితాసౌఖ్యంబులు
సిద్ధించు బ్రహ్మవధాదిఘోరపాతకంబులు నశించు. నరకదర్శనం
బు లేదు. సకలమనోరథంబులు ఫలించు. సమస్తక్రతుఫలంబు దొ
రకు నిట్లు వాయునందనప్రార్థితుం డై కౌసల్యానందనుం డతని
కి ట్లనియె. || 77 ||

క. ఎఱుఁగక కావించితి వి
త్తటి సాహస మీవు హరివిధాత్రాదిసురు
ల్వెఱపరె మత్కృతలింగముఁ
బెఱుఁగనోపుదురె యసురభీకరమూర్తీ. || 78 ||

గీ. హరుని కపరాధ మొనరించి యవనిమీఁదఁ
ద్రెళ్ళి మూర్ఛిల్లితివిగదా ధీరవర్య
యింక నెన్నటికిని బార్వతీశు నెడల
ద్రోహ మొనరింపకుము గంధవాహతనయ. || 79 ||

వ. భవత్కృతనస్థానం బగు నేతత్కుండంబు నీనామంబున నిదిమొదలు
గ ముజ్జగంబుల నతివిఖ్యాతం బై వర్తిల్లు దీనియందు మజ్జనమాత్రం
బున మహాపాతకసంఘాతంబు నశించు నని మఱియు ని ట్లనియె. || 80 ||

గీ. శివజటాఘాతసంజాతశీతలోర్మి
గౌతమీనదిసరిదగ్రగణ్యకీర్తి
యశ్వమేధాఖ్యయజ్ఞసహస్రఫల మొ
సంగుఁ దననీట మునిగినజనుల కెల్ల. || 81 ||

గీ. దానికంటెను శతగుణం బైనఫలము
మనుజవరుల కొసంగు నిర్మలతరంగ
యమునయు సరస్వతియు రెండు నమరతటిని
కరణి ఫల మీయఁగా నేర్చు నరుల కెందు. || 82 ||

గీ. భువనపావను లీమూఁడుపుణ్యనదులఁ
గలసి ప్రవహించు నిచ్చోటఁ గపివరేణ్య
యచట నవగాహనమున సహస్రగుణిత
ఫలము సిద్ధించు జనులకు నలఘుమహిమ. || 83 ||

క. ఇమ్మూఁడునదుల నపగా
హమ్మున ఫల మెద్ది గలుగు ననఘా జనబృం
దమ్మున కీహనుమత్కుం
డమ్మునఁ దత్ఫలము మజ్జనంబున దొరకున్. || 84 ||

మ. మనుజుం డై వసుధన్ జనించియు హనూమత్కుండతీరంబునన్
ఘనభక్తిం బితృకార్య మర్థి సలుపంగా నొల్లఁ డెవ్వాఁడు కో
పను లై పోదురు వానిఁ జూచి పితరుల్పా కారిముఖ్యామరుల్
మునులు న్సిద్ధులు కోప మూనుదురు దన్మాహాత్మ్యపై నెంతయున్. || 85 ||

గీ. హనుమతకుండసన్నిధి ననఘులార
జపము హోమము దానంబు సలుపఁడేని

జనునిజీవిత మప్రయోజకము దుఃఖః
భాజనం బగు గడువిష్టపద్వయమున. || 86 ||

క. హానుమతకుండసన్నిధి
నేనరుఁడు తిలోదకంబు లిడు నియతుం డై
వానిపితరు లాజ్యనదీ
పానము సేయుదురు నిజము పలికితి వత్సా. || 87 ||

వ. ఇట్లు శ్రీరామచంద్రుండు పలికినపలుకులు విని సంతుష్టస్వాం
తుం డై హనుమంతుండు వెండికొండనుండి తనతెచ్చినలింగంబు
రఘుపుంగవు నాజ్ఞాక్రమంబున రామనాథేశ్వరునుత్తరంబునం
బ్రతిష్ఠించి కృతార్థుం డయ్యె హనుమద్వాలవేష్టితసంజాతం బగువ
లిత్రయంబు రామనాథేశ్వరుండు భరించు నిట్లు సేతుమ
ధ్యంబున గంధమాదనగిరిశృంగంబున శ్రీరాఘవుండు శివలింగ
ప్రతిష్ఠాపనంబు చేసినతెరంగు మీ కెఱింగించితి నిది పఠించువారు
ను, విన్నవారును, దురితంబులం బారదోలి శివలోకంబునం బూ
జ పడయుదురని సూతుండు వివరించిన శౌనకాదిమహర్షు లమ్మహా
త్ము కి ట్లనిరి. || 88 ||

గీ. జలజహితతేజ రోమహర్షణతనూజ
రావణుఁడు బ్రాహ్మణుఁడు గాడు రక్కసుండు
వాని దునిమిన నెటువలె వచ్చె భువన
భర్త యగురఘువరునకు బ్రహ్మహత్య. || 89 ||

క. ఇది లెస్సగ వచియింపుము
మది సంశయ మెల్లఁ దీర మా కిపుడు దయా
హృదయ సమస్తార్థవిశా
రదుఁడవు నీ వనఘ బాదరాయణుకరుణన్. || 90 ||

వ. అని యడిగిన సూతుం డి ట్లని చెప్పందొడంగె. || 91 ||

క. వరరుహభవునకు సుతుఁ డై
జనియించెఁ బులస్త్యుఁ డధికశాంతాత్ముం డా
తని కుద్భవించె విశ్రవుఁ
డన విశ్రుతుఁ డైనపుత్త్రుఁ డసమానుం డై. || 92 ||

క. మునిపుంగవుఁడు పులస్త్యుని
తనయుం డగువిశ్రవుండు ధర్మాత్ముం డై
యునిమిషులకు దుష్కర మగు
ఘనతప మొనరించె నజుఁడు కౌతుక మొందన్. || 93 ||

వ. అతండు తపంబు సేయుచున్నకాలంబునం గాలాంబుదసంకాశదే
హుండును, హేమనిష్కాంగదధరుండు నగుసుమాలి యనురా
క్షసుండు పాతాళస్థానంబువలన నిర్గమించి నెత్తమ్మి కేలం బూనని
పాలమున్నీటికన్నియం బోని తనచిన్నిముద్దుకన్నియం దోడ్కొని
భూలోకంబున నన్నియెడలం గ్రమ్మరుచుండె నయ్యిందుముఖి
సౌందర్యంబు వర్ణింప నరవిందసంభవునకైన నలవి గాదు. || 94 ||

చ. మినుకుగడానిపైఁడిజిగిమించులచాయయు సంగ్రహించి క్రొ
న్ననఁ గలసౌకుమార్యము ఘనం బగుపద్మసుగంధసారముల్

గొని వనజాతసంభవుఁడు కోమలిమేను రచించె వీనికిం
గనుఁగొనఁగానిదర్శనము కాంతి మృదుత్వసుగంధసంపదల్. ॥ 95 ॥

గీ. తరుణినెమ్మోముతోడ సుధాకరుండు
సాటి గాలేక జనితలజ్జాభరమున
శివజటాజూటవనదుర్గసీమఁ జేరె
నబ్జమును ముకుళీభావ మాశ్రయించె. ॥ 96 ॥

క. ముక్కు తిలకుసుమ మవురా
చక్కెరకెమ్మోవి భళిరె జక్కవలే పో
చిక్కనిచనుగవ చొక్కపు
చెక్కులజిగి లెక్క సేయ శేషునితరమే. ॥ 97 ॥

క. కుందంబులు రదనము లర
విందంబులు కరము లలరు వెండ్రుక లళినీ
బృందంబులు నడకలు కడు
మందంబులు మాట లెన్న మకరందంబుల్. ॥ 98 ॥

క. తమ్ములు నయనము లళిపో
తమ్ములు చికురములు పర్వతమ్ముల కనుఁగుం
దమ్ములు గుబ్బలు మరుకుం
తమ్ముల పా ల్గారె బుధులు దానిం గన్నన్. ॥ 99 ॥

క. మంజులత నమరి కెంపుల
కెంజాయకు జుట్టు మై యకృత్రిమరుచులన్
రంజిల్లి తొగరువాతెర
క్రొంజిగురున మేలు గూర్చెఁ గొమ్మకు భళిరే. ॥ 100 ॥

గీ. మేలు గలవాలుగల గెల్వఁజాలువాలు
వాలుగన్నులు నిజరుచిజాలకలనఁ
దరుణహిమకరరేఖ నుద్ధతిని గ్రమ్ము
తరుణిఫాలంబునవఘనస్ఫురణమహిమ. ॥ 101 ॥

సీ. మాలూరఫలముల మేలుచూరలు పట్టి
కందుకంబులతీరుఁ గ్రందుపరచి
నెత్తమ్మిమొగ్గలబిత్తరంబు భ్రమించి
చక్రవాకస్ఫూర్తి నాక్రమించి
కుసుమగుచ్ఛంబులపస హసింపఁగఁజాలి
భర్మకుంభములఁ జేపట్టి నేర్చి
మత్తవారణకుంభమహిమంబు ఛేదించి
యలఘుపర్వతలీలఁ జులకఁ జూచి
గీ. బాహుమూలంబు లొరయుచు బలసి పొగరు
కొని విజృంభించి యొప్పులకుప్ప లగుచు
మేలువట్రువసిబ్బెంపుమెఱుఁగుగుబ్బ
చన్ను లలరారె నల శరచ్చంద్రముఖికి. ॥ 102 ॥

క. లలితాధరమధురసుధా
రలు గ్రోలఁగఁ దలఁచి సుందరం బగునాభీ
బిలము వెడలివచ్చినచీ
మలబా రన రోమరాజి మగువకుఁ దనరెన్. ॥ 103 ॥

క. సురకన్య లసురకన్యలు
గరుడోరగయక్షరాజకన్యలు నరకి
న్నరకన్య లెందరైనను
గరిగమనకు దనుజరాజకన్యకు సరియే. ‖ 104 ‖

క. మొగముసిరి గళముతీరును
బిగిగుబ్బలబెడగు నడుముపేదరిక మహో
తగ నింతింతని తెలుపఁగ
నగునే నలుమోముదమ్మిలయ్యకు నైనన్. ‖ 105 ‖

క. అని పొగడఁదగిన చక్కన
తనకన్నియితో సుమాలి తగ భూలోకం
బున మెలఁగుచు నొకచోటం
గనుగొని వైశ్రవణుఁ బుష్పకస్థుఁ గుబేరున్. ‖ 106 ‖

ఆ. కని కుబేరసముఁడు తనయుండు మనలకు
దొరికెనేని వెరపు దొరఁసి వృద్ధిఁ
జెందఁగల మటంచుఁ జింతించి తనకూఁతుఁ
బిలిచి యిట్టు లనియెఁ బ్రేమ గులుక. ‖ 107 ‖

గీ. అమ్మ కైకసి సంప్రాప్త మయ్యె నీకు
నిండుజవ్వన మటు గాన నిన్ను పరున
కెవ్వనికి నైనఁ దగువాని కీయవలయు
నెవ్వఁడు వరించునో కాని యెఱుఁగరాదు. ‖ 108 ‖

క. తగుమగనికిఁ బడుచు నిడం
దగు ని ట్లిడకున్నఁ గన్నతండ్రికి దుఃఖం
బగుఁ గాన నాడుబడుచుల
జగతిం గనువారి కెల్ల సౌఖ్యము గలదే. ‖ 109 ‖

ఆ. ఆదిలక్ష్మికరణి నన్నితెరంగుల
దొడ్డదాన వమ్మ బిడ్డ నీవు
తగరు మీర లనుచుఁ దెగడుదు నని యెట్టి
వారు వెరచి యడుగరారు నిన్ను. ‖ 110 ‖

ఉ. కావున సన్మునిం గనకగర్భునిపౌత్రుఁ బులస్త్యపుత్త్రు భూ
దేవుని విశ్రవుం జరమధీరు గుణాకరు నీవ యేగి స
ద్భావమున న్వరింపుము శుభంబుగ నీకుఁ గుబేరసన్నిభుల్
శ్రీ వెలయం గుమారులు ప్రసిద్ధులు గల్గెద రబ్జలోచనా. ‖ 111 ‖

క. అని పలికిన నవ్వాక్యము
విని కైకసి మందహాసవిలసితముఖి యై
వినయమున నట్ల యగుఁ గా
కని మనమున సమ్మతించి యంచితబుద్ధిన్. ‖ 112 ‖

వ. అంత. ‖ 113 ‖

క. బాలారత్నము సాయం
కాలంబున జనకునాజ్ఞఁ గైకొని తగ న
ప్పౌలస్త్యుబర్ణశాలకు

లీలావతి చనియె హంసలీలాగతులన్. ॥ 114 ॥

క. చని మునిచెంగట లజ్జా
వనతాననకమల యగుచు వనితామణి యొ
య్యనఁ జరణాంగుష్ఠాగ్రం
బున నవని లిఖించుచుండె ముద మెద గదురన్. ॥ 115 ॥

క. ఆసమయంబున నంబురు
హాసనకులదీపకుఁడు హుతాశననిభతే
జోసహ్యుఁ డగ్నిహోత్ర ము
పాసించెన్ విశ్రవుం డుదంచితనిష్ఠన్. ॥ 116 ॥

వ. అనంతరంబ. ॥ 117 ॥

మ. కనియెం జెంగట విశ్రవుం డపుడు రాకాచంద్రబింబాననన్
ఘనవేణిం బికవాణిఁ గుందరదన న్నవ్యప్రవాళాధరం
దనుమధ్య న్మదకుంభికుంభపృథులోద్యద్బాహుకూలంకష
స్తనభారానమితాంగి హంసగమనన్ దైతేయకన్యామణిన్. ॥ 118 ॥

క. కని సొగసులగని యగున
ద్దనుజేంద్రకుమారిచక్కదనమున కెంతే
మనమున నచ్చెరువడి యా
ముని మొగమున నలతినగవు మొలువం బలికెన్. ॥ 119 ॥

క. లలనా తెలియం బలుకుము
పొలయలుక వహించి వల్లభున్ మొరగి వన
స్థలిలోన డాగ వచ్చిన
వలరాయనిసతివొ కాక వనదేవతవో. ॥ 120 ॥

గీ. తరుణి యెవ్వానిముద్దుకూఁతురవు నీవు
వచ్చి తెచ్చటినుండి నీ విచ్చటికిని
యేమి కార్యంబుఁ దలఁచి నీ విందు నిలచి
తెఱుఁగఁ బల్కుము నిజముగా నిందువదన. ॥ 121 ॥

ఉ. నా విని యావినీలకచ నమ్రత నంజలి సంఘటించి మ
ద్భావ మెఱుంగఁజాలుదువు భవ్యతపోమహిమంబునన్ జగ
త్పావన యేను కైకసినిఁ దథ్యము సుమ్ము సుమాలికూఁతురన్
వావిరి నీదుసన్నిధికి వచ్చితి మద్గురునాజ్ఞచొప్పునన్. ॥ 122 ॥

క. మిగిలినకార్యం బెఱుఁగం
దగుదువు నీదివ్యదృష్టిఁ దాపస యని
మ్మగువ వచించిన న ట్లా
త్మగతంబున నెఱిఁగి తపసి మానిని కనియెన్. ॥ 123 ॥

సీ. కేకసి నీమనోగతవాంఛ యెఱిఁగితి
పుత్రలాభముఁ గోరి పొసఁగ నిపుడు
ననుఁ జెందితివి నీవు ననబోఁడి తెలియంగ
వివరింతు లెస్సగా వినుము క్రూర
మైనసాయంసమయమున నిప్పుడు నన్ను
వరియించితివి పుత్రవాంఛఁ గాన

దారుణాకారుల దారుణశీలురఁ
గ్రూరకర్ములఁ బాపకుటిలమతుల
గీ. దారుణాభిజనప్రియతముల సుతుల
రక్కసులఁ గాంతు వనిపల్క మ్రొక్కి కేలు
దమ్ములు మొగిడ్చి నొసల నందముగ నిలిపి
పలికె ని ట్లని తపసితోఁ గలువకంటి. ‖ 124 ‖

క. మునికుంజర నీవలనం
దనయుల నీదృశులఁ గాంచఁ దగునే యన న
మ్ముని యనియె మత్కులోచిత
ఘనమతి యగుకొడుకు గలుగుఁ గడపట నీకున్. ‖ 125 ‖

గీ. వాఁడు ధార్మికుఁ డతిసాధువర్తనుండు
సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వవిశారదుండు
శాంతచిత్తుండు సద్గుణశాలి యతఁడు
కంబుంభకంఠి మది సంశయంబు వలదు. ‖ 126 ‖

వ. ఇట్లు దివ్యజ్ఞానసంపన్నుండును, మహానుభావుండును, బ్రహ్మర్షి
శేఖరుండును, షడ్గుణైశ్వర్యశాలియు నగువిశ్రవుండు సుమాలి
కన్య యగునక్కైకసికిం జెప్పి దానిం బరిగ్రహించె నవ్వరారో
హయు సౌహార్దతియు, సౌందర్యవతియు, సౌభాగ్యవతి
యు నై విశ్రవునిడెందంబున కానందంబు సంపాదింపుచు నభిమత
సముచితోపచారంబులు గావింపుచుండె నంత నయ్యింతికిం గతి
పయకాలంబునకు గర్భంబు నిల్చిన. ‖ 127 ‖

సీ. ఎనలేనివలిగుబ్బచనుమొన ల్నలు పెక్క
సొగసునైకపుగౌను జూడనయ్యె
గలికికన్నులయందుఁ దెలిడాలు రెట్టించె
వెలిదమ్మిపోలికె నలరె మోము
కడునల్ల నగుచు నేర్పడియె లేనూగారు
తరుచు కోరికలు డెందమున మొలిచె
నోపిక లేక నిట్టూర్పు లగ్గల మయ్యె
నెమ్మేనఁ జెమట లుగ్ర గమ్మె సారె
గీ. పొదలె నెంతయు నలయిక నిదుర మించె
నడరెఁ గూర్కులు నడకలు జడను పడియెఁ
దళుకురెప్పలు సోమరితనముఁ బూసె
నెగడె నొకచెల్వుప్రొద్దులు నిండె సతికి. ‖ 128 ‖

వ. అంత. ‖ 129 ‖

మ. కనియెం గైకసి పుత్త్రు నున్మదు మహాకాయున్ మహోగ్రున్ దశా
నను వింశద్భుజకాండుఁ గృష్ణవదనుం దామ్రాధరున్ భీకరున్
ఘనదంష్ట్రాన్వితు భూమిభారకరు రక్తశ్మశ్రుకేశు న్మదాం
ధుని లోకాంతకు నాదితేయవినుతున్ దుర్వర్తనున్ రాక్షసున్. ‖ 130 ‖

గీ. వాఁడు రావణుఁ డన దశవదనుఁ డనఁగ
నామము వహించె నంత నన్నలినముఖికి
కుంభకర్ణాహ్వయుం డైనకొడుకు వొడమె
నంత రాకాశి శూర్పణఖాఖ్య పుట్టె. ‖ 131 ‖

క. అంతట నుదయించెను గుణ
వంతుఁడు శాంతుండు ధర్మవర్తనుఁడు దయా
వంతుఁడు విభీషణాఖ్యుఁ డ
నంతసమాఖ్యుండు పశ్చమాత్మజుఁ డగుచున్. ॥ 132 ॥

వ. దశగ్రీవాదులైన వీరు విశ్రవునిపుత్త్రు లది కారణంబుగ రావణకుంభ
కర్ణవధంబున నక్లిష్టకర్ముం డైనరామునకు బ్రహ్మహత్య ఘటించె నది
గావునం దద్దోషశాంతికొఱకు రామేశ్వరలింగప్రతిష్ఠాపనంబు
గావించి శ్రీరామచంద్రుండు కృతార్థుం డయ్యె నిట్లు రామునకు
నిచ్చోట బ్రహ్మహత్యామోక్షం బయ్యె నిది బ్రహ్మహత్యావిమోచ
నం బనుతీర్థం బయ్యె నందు నవగాహనంబుఁ గావించిన బ్రహ్మహత్యా
వినాశనం బగు రావణుండు ఛాయారూపంబువ నచ్చోట నేటికిం
గానంబడుచుండు. ॥ 133 ॥

గీ. దానిముందట నొకమహత్తరబిలంబు
గలదు పాతాళమార్గ మాబిలమునందు
రావణవధప్రసక్త యౌ బ్రహ్మహత్య
నుండుఁట్లుగఁ జేసె రఘూద్వహుండు. ॥ 134 ॥

ఆ. ఆబిలంబుమీద నమరంగ దుట్ప్రపం
బొక్కటి చెవియందు నుచితరీతి
కాలభైరవుని నఖండితశాసను
నిలిపె రక్షకొఱకు నృపవరుండు. ॥ 135 ॥

గీ. భైరవునిశాసనంబున భయముఁ జెంది
దారుణోద్వేగ మెడలి యెంతయుఁ గృశించి
యాగభీరబిలంబున నణఁగియుండె
బ్రహ్మవిదులార రావణబ్రహ్మహత్య. ॥ 136 ॥

సీ. శ్రీరామనాథుదక్షిణమున ననిశంబు
నిండువేడుకతోడ నుండు గౌరి
యుభయపార్శ్వములందు నుండి సేవింతురు
భక్తిచేఁ జంద్రుండు భాస్కరుండు
మ్రోల వహ్ని వసించు ముదమునఁ దూరుపు
మొదలైనదిశలందు గదిసి వరుస
నమరనాయకముఖ్యు లష్టదిక్పాలకుల్
వర్తింపుదురు హృష్టవదను లగుచు
గీ. భవునితనయులు గణనాదబాహులేయు
లిద్దఱు భజింపుచుందు రహీనభక్తిఁ
బరమమాహేశ్వరులు వీరభద్రముఖులు
తగినయెడల వసింతు రాదరముతోడ. ॥ 137 ॥

భుజంగప్రయాతము. సుర ల్పన్నగుల్ దాపసుల్ చారణు ల్కి
న్నరు ల్సిద్ధసాధ్యాదినాకౌకసుల్ ద
త్పరత్వంబున స్సంతతప్రీతి రామే
శ్వరుం గొల్తు రష్టార్థసంసిద్ధి కర్థిన్. ॥ 138 ॥

క. సరయూయమునాగంగా
సరస్వతు ల్రామనాథు జగదారాధ్యం
బరమేశు సేతువునఁ ద

త్పరత భజించున్ స్వకీయపాపచ్యుతికిన్. ॥ 139 ॥

గీ. భువనగురు రామనాథుని఼ బూజ సేయు
పూజకులశ్రోత్రియుల విప్రపుంగవులను
నెమ్మి రామేశ్వరంబున నిలిపి రాము
డొసఁగె వారికిఁ గ్రామంబు లురుధనంబు. ॥ 140 ॥

నైవేద్యారము రామచంద్రుఁ డొసఁగెన్ నానావిధగ్రామముల్
దేవగ్రామమణి రామలింగమునకున్ దేదీప్యమానంబు లౌ
గ్రైవేయాంగదరత్నకుండలపరిష్కారావళుల్ చంద్రికా
ధావళ్యాపహనద్ధుకూలపటముల్ దాల్చంగ నిచ్చెం గడున్. ॥ 141 ॥

వ. ఈయుపాఖ్యానంబు వినినవారికిఁ బఠించినవారికి సకలపాపక్ష
యకరం బగు. శరీరాంతంబున హరిసాయుజ్యంబు సిద్ధించునని సూ
తుండు శౌనకాదిమహర్షులకు వివరించె. ॥ 142 ॥

మ. కరుణాసాగర కామదర్పహర లోకత్రాణదీక్షాధురం
ధర గర్వాంధజలంధరాంధకమహాదైతేయసంహార ని
ర్జరసంసేవితపాదపద్మ మునిరాజస్వాంతరాజీవ సం
చిందిందిందిర యిందుశేఖర సదాచారప్రతిష్ఠాపకా. ॥ 143 ॥

క. పుష్కరలోచనలోచన
పుష్కరపూజావిధాన భూషితచరణా
పుష్కరభవముఖమందుర
పుష్కరనిధిరాజతూణభువనధురీణా. ॥ 144 ॥

పృథ్వీవృత్తము. ధరాధరసుతాపయోధరవివిక్తకస్తూరికా
స్ఫురత్ప్రచురవాసనా సురభితోరుదోరంతరా
శరీశ్చరదసత్సంధా శరదరేందుమందాకినీ
సురద్రుమమరాళభాసురశరీరగౌరీచ్ఛవీ. ॥ 145 ॥

గద్య. ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర,
యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర తిమ్మనామాత్యపుత్త్ర,
వివిధవిద్వజ్జనవిధేయ, లక్ష్మణకవినామధేయప్రణీ
తంబయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను
మహాప్రబంధమునందుఁ
దృతీయాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీరస్తు

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము

చతుర్థాశ్వాసము

మల్లనమంత్రిమనః
కామితఫలదాయికల్పకద్రుమశుభకృ
న్నామగురుజానపల్లీ
ధామా మల్లేశలింగ ధరణిశతాంగా. ‖ 1 ‖

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుం డి ట్లనియె. ‖ 2 ‖

క. అవనిసురులార యిప్పుడు
వివరించెద నేను మీకు విస్పష్టముగా
భవహర మగురామేశ
స్తవరాజం బిది వినుండు శ్రద్ధాయుక్తిన్. ‖ 3 ‖

క. శ్రీపతి రాముఁడు లింగ
స్థాపన మొనరించి యందు సర్వేశ్వరు గౌ
రీపతినిఁ బాపహరుఁ గరు
ణాపరు రామేశుఁ బొగడె భక్తి దలిర్పన్. ‖ 4 ‖

గీ. మఱియు సౌమిత్రియును లోకమాన్య జాన
కియును సుగ్రీవముఖు లైనకీశవరులుఁ
గమలజాదిసుపర్వు లగస్త్యముఖ్య
మునులు వేర్వేఱఁ బొగడి రి ట్లనుచు శివుని. ‖ 5 ‖

వ. రాఘవుం డి ట్లనియె. ‖ 6 ‖

క. మ్రొక్కు మహాత్మున కజునకు
మ్రొక్కు మహామాయునకు నమోఘేచ్ఛునకున్
మ్రొక్కు త్రిశూలికి భవునకు
మ్రొక్కు మహేశునకుఁ బంచముఖునకు నీకున్. ‖ 7 ‖

క. హారిభుజంగమపరివృఢ
హారికి నిజకింకరార్తిహారికి హిమరు

గ్గారికి సుమాయుధారికిఁ
జేరి బ్రణామములు నీకుఁ జేసెద విభవా. ‖ 8 ‖

సీ. అఖిలరూపునకు దేవాదిదేవునకు శా
శ్వతునకు సాక్షికి శంకరునకు
వేదాంతవేద్యున కాదిశూన్యునకు వి
జ్ఞానదాయకునకు శంభునకును
నందివాహనున కానందపూర్ణునకు వి
శ్వాధీశ్వరునకుఁ జరాకృతికిని
భక్తభయచ్ఛేదపరమకారణపాద
పద్మరేణునకు సద్బాంధవునకుఁ
గీ. భర్గునకు ఘోరపాతకభంజనునకుఁ
గాలకాలున కద్భుతశీలునకును
గాలునకు శర్వునకు నీలకంధరునకుఁ
రామనాథేశునకు నీకుఁ బ్రణుతి సేతు. ‖ 9 ‖

వ. అవిద్యానిహంతకుం బాపహరునకు, సంసారసంతాపశాంతిహే
తునకు మదీయబ్రహ్మహత్యానివాళికిం బార్వతీనాథునకుం గైలా
సనిలయునకు, గంగాధరునకు, విరూపాక్షునకు నిరాకృతరసా
పదునకుం బినాకపాణికి, మదనహరునకుం బునఃపునఃప్రణామం
బులు గావింతు. ‖ 10 ‖

వ. లక్ష్మణుం డి ట్లనియె. ‖ 11 ‖

సీ. రామనాథాయ పురచ్ఛిదేశం భవే
పరమేశ్వరాయ తుభ్యం నమోస్తు
పర్వతకన్యకాపతయే నమోస్తుతే
నాగేంద్రముఖగుహనందనాయ
రవిశశివహ్నినేత్రాయ కపర్థినే
దేవాయ సోమాయ తే నమోస్తు
కరుణార్ణవాయ మార్కండేయభవభిదే
విభవే నమస్తేకవిస్తుతాయ
గీ. సాక్షిణే నమ ఉగ్రాయ శంకరాయ
నీలకంఠాయ భీమాయ నిర్మలాయ
శూలినే సకలజ్ఞాయ సుద్ధిరాయ
మదనవీర్యహరాయ నమశ్శివాయ. ‖ 12 ‖

క. క్రతుపురుషాయ గణాద్యధి
పతయే వరదాయ దుర్లభాయ వనానాం
పతయే చ తస్కరాణాం
పతయే రుద్రాయ సాధు పతయేస్తు నమః. ‖ 13 ‖

గీ. కర్మవశమున నెక్క డెక్కడ జనింతు
నచట నచ్చట నాకు నీయంఘ్రికమల
భక్తి సిధించుగాత గోపతితురం
యిందురేఖోత్తమాంగ రామేశలింగ. ‖ 14 ‖

క. వేదాచారాభిరతియు
వేదాన్యవిరుద్ధమార్గవిముఖతయును సం
పాదింపుము నాకుఁ గృపా

మేదురవీక్షణముచేత మీనాంకహరా. ‖ 15 ‖

పంచచామరము. హరాసురాద్రిచాపపాపహారినామధేయశం
కరా కరాంచితత్రిశూలకాలకాలనీలకం
ధరాధరాశతాంగతారతారహారతారకా
మరాళహీరగౌరధీరమాన్య నీకు మ్రొక్కెదన్. ‖ 16 ‖

గీ. పరమకారణ శంకర ఫాలనయన
గిరిసుతాకుచకుంకుమాంకితసువక్ష
విశ్వనాయక రామేశ విషమబుద్ధి
మాన్పి సన్మతి యొసఁగుము మదనమదన. ‖ 17 ‖

మత్తకోకిల. నీలలోహిత పార్వతీప్రియ నిమ్నగాధర ధూర్జటీ
ఫాలలోచన దాససంసృతిబంధమోచనసంస్కృతీ
శూలహస్తనిరస్తమాయవిశుద్ధరూపకృపానిధీ
బాలచంద్రకిరీట నీపదభక్తి నాకు నొసంగుమీ. ‖ 18 ‖

వ. సీతాదేవి యి ట్లనియె. ‖ 19 ‖

తోటకవృత్తము. దితిజాంతక విశ్వపతీ శరణా
గతపాలకనిత్యవికాసనిధీ
నతి నీకు రచించెద నా కెపుడుం
బతిభక్తి యొసంగుము భవ్యమతీ. ‖ 20 ‖

వ. హనుమంతుం డి ట్లనియె. ‖ 21 ‖

గీ. దేవదేవ జగన్నాథ పీనపాల
రామనాథ కృపాధార రాజమకుట
తావకీవపదాంబుజద్వయమునందుఁ
బట్టుపడుగాత నిశ్చలభక్తి నాకు. ‖ 22 ‖

క. నానాప్రపంచసత్తా
భావము లెవ్వాని నిడిచి భాసిల్లవు త
ద్భానాత్ము రామనాథు ను
మానాయకుఁ గొల్తు నెపుడు మానసవీథిన్. ‖ 23 ‖

వ. అంగదుఁ డి ట్లనియె. ‖ 24 ‖

గీ. వెలుఁగు నెవ్వానివెలుఁగున విశ్వ మెల్ల
వెలుఁగ దిజ్జగ మెవ్వానివెలుఁగు లేక
అట్టిరామేశునకు భయహరున కమర
వంద్యునకు శంభునకు నీకు వందనంబు. ‖ 25 ‖

వ. జాంబవంతుఁ డి ట్లనియె. ‖ 26 ‖

క. మానుగ నేపరమేశ్వరు
నానందము గనుటచే సమస్తానందం
బై నెగడు నమ్మహాత్ము స
దానందుని రామనాథు నాత్మ భజింతున్. ‖ 27 ‖

వ. నీలుం డి ట్లనియె. ‖ 28 ‖

ఆ. దేశకాలభేదాదిగ భిన్న మేవస్తు
వద్వితీయ మగుచు నమరు నెద్ది
అట్టిభేదవిరహితాత్ము నీశ్వరు రామ
నాథు నభవు లోకనాథుఁ గొల్తు. ‖ 29 ‖

వ. నలుం డి ట్లనియె. ‖ 30 ‖

క. జలజాసనహరిరుద్రులు
వలనుగ నెవ్వానిమాయ నర్తింతురు ని
ర్మలరూపు నతని మాయా
విలసనవిరహితుని రామవిభునిఁ దలంతున్. ‖ 31 ‖

వ. కుముదుం డి ట్లనియె. ‖ 32 ‖

క. నానాజగదుద్గతికిఁ బ్ర
ధానము కారణ మటంచుఁ దగఁ జెప్పిరి యె
వ్వాని నెఱుంగక బుధులు ని
దానాత్ముని వానిఁ దలఁచెదన్ రామేశున్. ‖ 33 ‖

వ. పనసుం డి ట్లనియె. ‖ 34 ‖

గీ. పొసఁగ నెవ్వానిమాయచేఁ బొడమె జాగ్ర
దాదివిశ్వప్రపంచ మత్యద్భుతముగ
నతని విజ్ఞానఘను జాగ్రదాదిరహితు
రామనాథుని సేవింతుఁ బ్రేమ మెసఁగ. ‖ 35 ‖

వ. గజుం డి ట్లనియె. ‖ 36 ‖

గీ. కారణాత్మకు నెవ్వనిఁ గానలేక
కడగి పరమాణువులు జగత్కారణ మని
తార్కికులు గలహింతు రాతని సుఖాత్ము
నాత్మరూపుని రామేశు నాశ్రయింతు. ‖ 37 ‖

వ. గవాక్షుం డి ట్లనియె. ‖ 38 ‖

గీ. పటుతరాజ్ఞానపాశనిబద్ధవరులఁ
బాశముక్తులఁ గావించుపరమగురుని
రామనాథుని శాంతు శరణ్యు శివుని
రక్షకునిఁ జేరి కొల్తు నిరంతరంబు. ‖ 39 ‖

వ. గవయుం డి ట్లనియె. ‖ 40 ‖

ఉత్సాహము. ధ్వస్తపురనిశాచరున్ సుధాకరార్ధమౌళిస్వా
ద్యస్తవిశ్వు విశ్వనాథు నాగమాంతవేద్యు న
భ్యస్తయోగసుజనగమ్యు నాదిదేవు నీశ్వరుం
బ్రస్తుతింతు రామనాథుఁ బార్వతీమనోహరున్. ‖ 41 ‖

వ. శరభుం డి ట్లనియె. ‖ 42 ‖

ఆ. పరమరేణు వాత్మపరమార్థ మనుచు నె
వ్వానిమోహశక్తివశముఁ జెంది

పల్కుదురు విరుద్ధభావు లప్పరమాత్ము
రామనాథు నమితధాము నెంతు. || 43 ||

వ. గంధమాదనుం డి ట్లనియె. || 43 ||అ

భుజంగప్రయాతము. సమస్తాఘసంఘాతశాంత్యర్థ మంబా
సమేతున్ గణాధీశుఁ జంద్రార్ధమౌళిన్
రమానాథబాణున్ సురత్రాణదక్షున్
సమస్తేవధిన్ రామనాథు న్భజింతున్. || 44 ||

వ. సుగ్రీవుం డి ట్లనియె. || 45 ||

సీ. జన్మజరామృత్యుసలిలప్రపూర్ణంబు
సంతాపబడబాగ్నిసంకులంబు
దారపుత్రక్షేత్రధనవీచినికరంబు
దుష్టరోగవ్యాళదుస్సహంబు
కామాదిపరిసంధిగణఘోరమకరంబు
విషయస్పృహాఫేనవిలసనంబు
బహుళదారుణవిపత్పారీనవారంబు
మజ్జదజాండకుంభవ్రజంబు

గీ. భవదుదారపదాంభోజభక్తి సార
మనఁగఁ దగు భవజలరాశియందు మునుఁగు
చున్నన న్నుద్ధరింపు మత్యూర్జితాంగ
వృషభరాజతురంగ రామేశలింగ. || 46 ||

వ. విభీషణుం డి ట్లనియె. || 47 ||

మ. జననవ్యాఘ్రము పాపసింహ మతిదుష్టవ్యాధిచోరంబు నా
శనసర్పాకుల మింద్రియాద్ధనగ మీర్ష్యాపర్ణముల్ బాల్యయౌ
వనకూపంబులభీతికంటకము దుర్వారోగ్రసంసారకా
ననముం జొచ్చితి ధర్మమార్గము జగన్నాథా కృపం జూపవే. || 48 ||

వ. సర్వవానరు లి ట్లనిరి. || 49 ||

శా. పాపం బెల్లెడఁ గూర్చి ఖేదము జనింపన్ యోనులం బుట్టి కుం
భీపాకాదిదురంతదుర్గతుల నొప్పిం జెంది యాపిమ్మటం
బాపోత్కృష్టనికృష్టయోనితతులం బల్మారు జన్మించి ని
త్యాపన్నత్వమునం గృశించితిమి దేవా మమ్ము రక్షింపవే. || 50 ||

గీ. ఘోరగంభీరసంసారకూపగతుల
జడుల వివశుల దీనుల చపలమతుల
కడుననాథుల మమ్ము నీవు కరుణఁ జూచి
కావవే యీశ రామేశ గగనకేశ. || 51 ||

స్రగ్విణీమిళితభుజంగప్రయాతము. హరా! భక్తమందార యాపన్నరక్షా
పరా ముక్తసంగాకృపా ముగ్ధచర్మాం
బరా శుక్తిముక్తాప్రభాశోభితాంగా
పరా వ్యక్తచినాత్రభావాపురీశా. || 52 ||

క. రక్షింపుము కరుణార్ణవ

రక్షింపుము దీనపాల రాజకిరిటీ
రక్షింపుము భువనేశ్వర
రక్షింపుము మమ్ము దేవ రామేశ శివా. ॥ 53 ॥

వ. బ్రహ్మ యి ట్లనియె. ॥ 54 ॥

గీ. కవిజనస్తుత యేణాంకకలితచూడ
యీశ లక్ష్మీశసఖ హరిదీశవంద్య
సదయకలిహరిహరలబ్ధసర్వకామ
సకలభవప్రణవాత్మక శరణు శరణు. ॥ 55 ॥

వ. ఇంద్రుం డి ట్లనియె ॥ 56 ॥

గీ. ఏమహాత్మునిశక్తిభ క్తిష్టధాత్రి
విశ్వమాత యుమాదేవి వేదమూర్తి
యతని జగదేశనాయకు నమితితేజు
శంకరుని రామనాథుని సంస్మరింతు. ॥ 57 ॥

వ. యముం డి ట్లనియె. ॥ 58 ॥

క. సూనులు గజముఖగుహు లె
వ్వానికి వృషభేశ్వరుండు వాహన మతనిన్
శ్రీనిధి రామేశ్వరు న
జ్ఞాననివృత్తికి భజింతు జగదేకగురున్. ॥ 59 ॥

వ. వరుణుం డి ట్లనియె. ॥ 60 ॥

క. పూని మృకండునిసుతుఁ డె
వ్వానిం బూజించి వైభవమునఁ గృతాంతా
ధీనుఁడు గాఁ డద్దేవు స
దానందునిఁ దలఁతు మృత్యుహరు రామేశున్. ॥ 61 ॥

వ. కుబేరుం డి ట్లనియె. ॥ 62 ॥

క. లాక్షారుణదేహునకుం
జక్షుశ్శ్రుతికుండలునకు సర్వేశునకున్
రక్షకునకు రామేశున
కక్షరునకుఁ బ్రణుతి సేతు నచలితభక్తిన్. ॥ 63 ॥

వ. ఆదిత్యుఁ డి ట్లనియె. ॥ 64 ॥

గీ. రామనాథ మహాదేవ సోమచూడ
దక్షయజ్ఞవినాశన ధర్మరూప
నీకు నంజలిఁ గావింతు నిష్ఠతోడఁ
గరుణఁ జూడుము భువనేశ కలుషనాశ. ॥ 65 ॥

వ. సోముం డి ట్లనియె. ॥ 66 ॥

క. శూలికి గుణశాలికి ఫణి
మాలికి శశిమౌళికి న్సమంచితభసితో
ద్ధూళితునకుఁ బాలితది

క్పాలకులకు రామనాథభవునకు జేజే. ॥ 67 ॥

వ. అగ్ని యి ట్లనియె. ॥ 68 ॥

మాలిని. హరిహయముఖదిక్పాలావళీభర్మమౌళి
స్ఫురదురుమణితేజఃపుంజనీరాజితాంఘ్రిన్
తరుణశిశిరభానూత్తంసు దిగ్వాసు నీశున్
నిరతము మది నుంతు న్నిష్ఠతో రామనాథు. ॥ 69 ॥

వ. వాయు వి ట్లనియె. ॥ 70 ॥

క. హరునకు హరిరూపునకుం
బరమాత్మకు వ్యాఘ్రచర్మపటునకు రామే
శ్వరునకు నీకుఁ బ్రణామం
బురుకృపతో నా కభీష్ట మొసఁగుము రుద్రా. ॥ 71 ॥

వ. బృహస్పతి యి ట్లనియె. ॥ 72 ॥

వ. చింతాతీతాత్మునకు న
హంతాసాక్షికినిఁ బ్రత్యగద్వయున కుమా
కాంతునకు వందనంబులు
భ్రాంతినివృత్తికి నొనర్తు రామేశునకున్. ॥ 73 ॥

కందమిళితమణిగణనికరవృత్తము. జలరుహభవనుతచరణకమల ని
ర్మలగుణమణిగణ మదనమదిహరా
వలయితవిషధర వరగిరినిలయా
నెలకొని కొలిచెద నిను మది నభవా. ॥ 74 ॥

లయగ్రాహి. కేశవ చతుర్ముఖ సురేశనుతపాద భవపాశహరవిష్ణుపద కేశరవినక్ష
త్రేశశిఖిలోచన గిరీశ కుసుమాయుధవినాశ మునిమానసనివేశ జననాది
క్లేశభయకాననహుతాశన జటీధరజితాశవలయీకృతబిలేశ యవతీరా
మేశ శరదిందుఘనకాశనిభదేహ పలలాశమదభంజననిరీశ నిను గొల్తున్. ॥ 75 ॥

వ. శుక్రుం డి ట్లనియె. ॥ 76 ॥

ఆ. సుకృతి యోగిలభ్యునకు మహామాత్రార్థ
రూపునకు సదాగృపావరునకు
ద్వైతహీనునకు గుణాతీతునకు రామ
నాథదేవునకు నొనర్తు నతులు. ॥ 77 ॥

వ. అశ్వినేయు లి ట్లనిరి. ॥ 78 ॥

ఆ. పరమయోగిహృదయపదముల నాత్మభా
వమున వెలుఁగుచున్నవాని శివుని
విభు ననన్యభాసవేద్యు నీశ్వరు రామ
నాథుఁ గొల్చెదము బ్రణామకలన. ॥ 79 ॥

వ. అగస్త్యు డి ట్లనియె. ॥ 80 ॥

గీ. ఆదిదేవ మహాదేవ యనఘ విశ్వ
నాథ యవ్యయ శివ రామనాథ దేవ

యంబికానాథ వృషభాంక హర క్షమింపు
మస్మదపరాధసాహస మమరవంద్య. ॥ 81 ॥

క. దారాపత్యక్షేత్రా
గారద్రవిణములయెడ నఖండితకరుణా
ధార యహంకారము మమ
కారము లేకుండ నాకుఁ గరుణింపఁగదే. ॥ 82 ॥

వ. సుతీక్ష్ణుం డి ట్లనియె. ॥ 83 ॥

చ. ధనములు రత్నసంతతులు ధాన్యములు న్సుతమిత్రవర్గముల్
వనితలు గోగణంబులును వస్త్రచయంబును క్షేత్రగేహముల్
గనుఁగొన మోక్షహేతువులు గా వటు గాన విరక్తిఁ గోరెదన్
ఘనకృప నా కొసంగుము జగచ్ఛుభదాయక రామనాయకా. ॥ 84 ॥

వ. విశ్వామిత్రుం డి ట్లనియె. ॥ 85 ॥

చ. మదిఁ జొర విన్నశాస్త్రమతమర్మములుం జదువంగబడ్డఁబ్రా
జదువులు నిష్ఫలంబు లగు సత్యము మర్త్యున కెల్లెడ న్భవ
త్పదజలజాతనిశ్చలితభక్తిమహత్వము లేనివానికిన్
సదమలబోధరూప శివ శర్వ మహేశ్వర రాఘవేశ్వరా. ॥ 86 ॥

వ. గంధర్వు లి ట్లనిరి. ॥ 87 ॥

శా. ఆనందాత్మక రామనాథ భవదీయాంఘ్రిద్వయీనందన
ధ్యానాసక్తులు గాని మానవులకుం దథ్యంబుగా నేరికిన్
దానంబుల్ మఖముల్ తపోనియమముల్ ధర్మంబులు న్నిష్ఠలు
న్స్నానాతీర్థనిమజ్జనప్రముఖపుణ్యంబు ల్కడు న్వ్యర్థముల్. ॥ 88 ॥

వ. వసిష్ఠుం డి ట్లనియె. ॥ 89 ॥

ఉ. పాపము లాచరించియును బాయక మర్త్యుఁడు రామనాథ ని'
న్నోపికఁ జేరి భక్తిభర ముల్లసిలం బ్రణమిల్లెనేని త
త్పాపసమూహ మంబురుహబాంధవబంధురదీప్తిపుంజని
ర్వాపితఘోరసంతమసరాశిగతిన్ లయ మొందు గొబ్బునన్ ॥ 90 ॥

వ. అత్రి యి ట్లనియె. ॥ 91 ॥

క. రామేశ నిన్నుఁ జూచి ప్ర
ణామముఁ గావించి కొలుచునరుఁ డురుబాధా
ధామ మగుమాతృగర్భగు/
హామధ్యము మగుడఁ జొరక నమృతము జెందున్. ॥ 92 ॥

గీ. జనుఁడు నినుఁ జేరి మ్రొక్కుడుఁ దనదుబంధు
వర్గముల నెవ్వఁడు దలంచు వారి దురిత
విరహితులఁ జేయు ననఁగ నన్నరుఁడు ధన్యుఁ
డగుట చిత్రమె రామేశ యభ్రకేశ. ॥ 93 ॥

వ. గౌతముం డి ట్లనియె. ॥ 94 ॥

మాలిని. ఇది పరమరహస్యం బెప్పుడుం దావకాంచ

త్పదకమలసపర్యాతత్పరుం డైనవానిం
జెదరనిదృఢభక్తిం జేరి సేవించువారుం
బొదలుదురు కృతార్థీభూతు లై రామనాథా. ‖ 95 ‖

గీ. ఎఱుఁగఁదగు నిన్ను నిర్మలహృదయు లైన
వివిధవేదాంతవాక్యార్థవిదులచేత
శ్రాంతి దేరంగ సర్వశాస్త్రములు విడిచి
కొల్వవలె నిన్ను రామేశ కుధరచాప. ‖ 96 ‖

వ. భృగుం డి ట్లనియె. ‖ 97 ‖

రథోద్ధతావృత్తము. దీనపాల భవదీయసత్పద
ధ్యానసంహృతసమస్తపాపుఁ డై
మానవుం డజు నుమాయుతు న్స్వయం
భానుఁ జెందు మునిభాదితు న్నినున్. ‖ 98 ‖

చ. వ్రతములు నోచనేల యుపావాసము లుండఁగనేల శాస్త్రప
ద్ధతు లెఱుఁగంగనేల నిరతంబును గంగ మునుంగనేల స
త్క్రతువులు సేయనేల ఫణిరాజవిభూషణ రామానాథశా
శ్వతునకు బోధకారణభవత్పదసేవకు లైనవారికిన్. ‖ 99 ‖

గీ. రమ్యభోగాపవర్గవరప్రదంబు
రౌరవాదినరకనివారకంబు
తారకం బిట్టి నీపదద్వంద్వభజన
మేల విడ వాఁడు రసికుఁ డహీనభూష. ‖ 100 ‖

వ. అంగదుం డి ట్లనియె. ‖ 101 ‖

గీ. విశ్వనాయక మత్ప్రాణవిలయవేళ
గౌరితోఁ గూడ నీవు శీఘ్రముగ వచ్చి
నన్నుఁ జేర్చుము సచ్చిదానందమయవి
రాజితనిజాంఘ్రికమలంబు రామనాథ. ‖ 102 ‖

వ. గంధర్వు లి ట్లనిరి. ‖ 103 ‖

గీ. దుఃఖకల్లోలమాలికాదుస్తరోగ్ర
పారరహితభవాంబుధి బడినమాకుఁ
దావకపదాంబురుహభక్తితరణి దక్క
నన్యగతి లేదు రామేశ హరనిరీష. ‖ 104 ‖

వ. కిన్నరు లి ట్లనిరి. ‖ 105 ‖

క. ఆమయశార్దూలభయో
ద్దామభవాట విని వెతలఁ దగిలినమాకున్
రామేశ్వరలింగ ముని
స్తోమార్చిత మంచిత్రోవఁ జూపుము కరుణన్. ‖ 106 ‖

వ. యక్షు లి ట్లనిరి. ‖ 107 ‖

గీ. రామనాథేశ యింద్రియారాతు లధిక
దర్పమున నేచుచున్నారు తాళలేము

వారి నణఁగించి జయ మొందవలయుఁ గానఁ
గరుణ దీపింప బాసట గమ్ము నీవు. ॥ 108 ॥

వ. నాగేంద్రులి ట్లనిరి. ॥ 109 ॥

గీ. నీమహత్వ మచింత్యంబు నీలకంఠ
యల్పమతులము మేము మహానుభావ
యెట్లు నుతి సేయఁగలము ని న్నిందు చూడ
ప్రణుతిఁ గావించెదము నీకు రామనాథ. ॥ 110 ॥

వ. కింపురుషు లి ట్లనిరి. ॥ 111 ॥

క. కట్టువడి వివిధయోనులఁ
బుట్టుచు గిట్టుచును వెతలఁ బొందితి మహహా
పుట్టువు చావును మాన్పుము
మట్టుగ రామేశలింగ మధితానంగా. ॥ 112 ॥

చతుర్విధకందము. శ్రీరామనాథ సరసవి
హారా కరుణాసముద్ర యాశ్రితవరదా
గౌరీశ సౌమ్యవదన పు
రారీవార శరణు శరణు హరినుతచరణా. l॥ 13 ॥

వ. విద్యాధరు లి ట్లనిరి. ॥ 114 ॥

క. శతధృతిసారథికి శివా
పతికి నసంగునకు వృషభపతికేతునకున్
శితికంధరునకు నీకును
నతు లొనరించెదము రామనాథ మహేశా. ॥ 115 ॥

వ. వసువు లి ట్లనిరి. ॥ 116 ॥

క. గణబృందపూజితాంఘ్రికి
గణనాథున కమర నిమ్నగాధరునకు ని
ర్గుణునకు రామేశ్వరునకుఁ
బ్రణామ మిదె నీకు మమ్ముఁ బాలింపు శివా. ॥ 117 ॥

వ. విశ్వదేవత లి ట్లనిరి. ॥ 118 ॥

గీ. జ్ఞప్తిమాత్రైకనిష్ఠు లౌ సంయములకుఁ
బునరుదయశూన్య మగునట్టి భూయ మిచ్చు
వానికి నిహంబునకు నీకు వందనంబు
ప్రేమమున మమ్ము రక్షింపు రామనాథ. ॥ 119 ॥

గీ. తత్త్వముల కెల్ల నుత్తమతత్త్వ మగుచు
వస్తుతత్త్వస్వరూపుఁ డౌ వానిసాధ|
నాంతరాపేక్ష లేక స్వయంప్రకాశుఁ
డైనరామేశుఁ గొల్చెద ననుదినంబు. ॥ 120 ॥

వ. సాధ్యు లి ట్లనిరి. ॥ 120 ॥

గీ. స్వాతిరిక్తవిహీను నాద్యంతరహితు

విశ్వసత్తాప్రదాయకు విగతమోహు
సేనకాజ్ఞానభేదను దేవు నభవు
స్వామి నర్చించెదము భక్తి రామనాథు. ॥ 121 ॥

విద్యున్మాలావృత్తము. శ్రీరామేశా చిన్మాత్రాత్మా
ధీరోపాశ్యా ధీమధ్యస్థా
గౌరీనాథా కంఠేకాలా
శ్రీరమ్యాంగా జేజే నీకున్. ॥ 122 ॥

వ. వానరు లి ట్లనిరి. ॥ 123 ॥

సీ. సచ్చిదానందు నిశ్చలు నద్వితీయు న
నంగుని బ్రహ్మాత్ము సంగశూన్యు
నవికారు నాదిమధ్యాంతవర్జితుఁ బరి
శుద్ధు సనాతను బుద్ధు నంత
రిక్షాదిజగదేకసాక్షి ననంతుఁ బ
రామృతరూపు స్వయంప్రకాశు
నప్రమేయు నచింత్యు ననఘు నావిర్భావ
సంకోచరహితు విజ్ఞానకరుని
గీ. నిత్యు నిర్లేపు నిష్కళు నిరుపమాను
విగతకర్ము భూమానందు విభు మహాత్ము
దేవు రామేశు నెపుడుఁ జింతించెదము స
మస్తపాపక్షితికి మానసాబ్జసీమ. ॥ 124 ॥

స్రగ్ధర. శ్రీరామేశున్ రమేశార్చితచరణుఁ గృపాసింధు బశ్యల్లలాటున్
గౌరీవక్షోజలిప్తాగరుసురభితవక్షస్థలున్ వ్యోమకేశున్
రారాజజ్జహ్నుకన్యాప్రవిమలకుసుమస్రఙ్మనోహారిమౌళిన్
క్షీరస్వచ్ఛాంగు నర్చించెదము హృదయరాజీవమధ్యోపవిష్టున్. ॥ 125 ॥

కందగర్భితగీతము. ధరణిరథ శైలకార్ముక పరమపురుష
నాగభూష పర్వతశరణా సురవద
సదయహృదయ మృగధర నిశ్చలగుణగణ
శశధరసుకిరీటా వృషస్వామితురగ. ॥ 126 ॥

మ. మునిహృత్పదవిహారహారశరదంభోదస్ఫురత్కాయకా
యనదైలేయవిఫాలఫాలశిఖినేస్త్రాక్షేషుకోదండదం
డనభీవర్జితభృత్యభృత్యధికరూఢస్వాంతరాజీవజీ
వనదాంచద్గళభానభాసముదయవ్యాప్తాఖిలాశాంతకా. ॥ 127 ॥

సీ. రామేశమేశనిరంతరపూజిత
జితపురాసురసురార్చితసుచరణ
రణభయంకరకరప్రవిలసత్సారంగ
రంగద్గవేంద్రతురంగరాజ
రాజశేఖరఖరారాతిదోషవిదార
దారసంత్యక్తశరీరభాగ
భాగమనీరుద్ధబహుసూర్యసూర్యబ్జ
దీనకరకరణికృత్తికృతవసన
గీ. సనకముఖమునిరంజనసజనవరహిత
హితసతాచారచారణస్తుతవిహార
హారదహిపాలపాలనాయత్తచిత్త

చిత్తభవభూతివిలసితసితనిజాంగ. ‖ 128 ‖

వ. దేవా! నీవు నిత్యముక్తుండవు నవిప్రియుండవు నద్వితీయుండ
వయ్యును నిజమాయాసమావేశంబున నవ్యాకృతాత్ముండ వయితివి
యిట్టి నీవలన శబ్దగుణకం బగునాకాశంబు పుట్టె నాకాశంబు
వలన శబ్దస్పర్శగుణకం బగువాయువు జనించె, వాయువువలన
శబ్దస్పర్శరూపగుణకం బగునగ్ని వొడమె, నగ్నివలన శబ్దస్పర్శ
రూపరసగుణకం బగుజలం బుదయించె, జలంబువలన శబ్దస్పర్శ
రూపరసబంధగుణకం బగుపృథివీభూతంబు జనించె నిట్టి పంచ
సూక్ష్మభూతంబుల సత్త్వగుణసమష్టిభావంబున మనోబుద్ధిచిత్తహం
కారాత్మకం బగునతఃకరణంబు సృజింపంబడియె సత్త్వగుణవ్య
ష్టిభావంబున శ్రోత్రత్వ్యక్చ్నయనజిహ్వాఘ్రాణంబు లన శబ్దస్పర్శ
రూపరసగంధగ్రాహకంబు లగుపంచజ్ఞానేంద్రియంబు లుద్భవించె.
రజోగుణసమష్టిభావంబులం బ్రాణాపానవ్యానోదానసమానంబు
లనఁ బంచప్రాణంబులు జనించె రజోగుణవ్యష్టిభావంబున
వాక్పాణిపాదపాయూపస్థంబు లన వచనాదానగమన
విసర్గానందవిషయకంబు లగుపంచకర్మేంద్రియంబులు సంభ
వించె నిట్టి జ్ఞానకర్మేంద్రియదశకంబును, ప్రాణపంచకం
బును, మనోబుద్ధిద్వయంబును, సప్తదశకం బగులింగశరీ
రం బయ్యె. సూక్ష్మభూతంబు లైదునుం బంచీకృతంబు లై
స్థూలంబు లనం బరగె నీస్థూలభూతపంచకంబువలన జతుర్దశలో
కసహితంబును, సమస్తద్వీపసమన్వితంబును, మేరుమందరహిమప
దాదిపర్వతసంయుక్తంబును, దేవదానవనరపశుపక్షిమృ
గాదిజంతుసమేతంబును, బహువిధస్థావరసంకులంబును, విచి
త్రంబును నగు బ్రహ్మాండంబు సంభవించె. రజోగుణంబున బ్రహ్మ వై
సృజియింతువు సత్త్వగుణంబున విష్ణుండ వై పాలింతువు త
మోగుణంబున రుద్రుండ వై హరింతువు. నీవ జాగ్రత్స్వప్నసుషు
ప్త్యవస్థాత్రయంబును, స్థూలసూక్ష్మకారణదేహాభిమానంబు వహిం
చి విశ్వతైజసప్రాజ్ఞానామంబులు ధరించి క్రీడింతువు. పారా
వారంబునం దరంగంబులచందంబున, గగనంబున మేఘంబులతె
రంగునఁ బతంగబింబంబునం బ్రభలకరణి ననేకనామరూపచరా
చరభూతంబులు నీయందు జన్మించి వెండియు నీయంద యేకీభా
వంబుఁ జెందు అణువుకంటె నణుతరుండవు మహత్తుకన్న మహ
త్తరుండవు. దూరంబు నడచు నపాదుండవు సర్వంబు గ్రహించు న
పాణివి. శబ్దంబు విను నకర్ణుండవు. రూపంబుఁ జూచు నచక్షుండవు.
సర్వతః పాణిపాదుండవు సర్వతోక్షిశిరోముఖుండవు సర్వత
శ్శ్రుతిమంతుఁడవు. సర్వంబు నావరించి యున్నవాఁడవు. నిత్యుం
డవు. సత్యుండవు నిష్కళుండవు. నిరంజనుండవు. నిర్లిప్తుండ
వు నిర్వికారుండవు నిర్వాణనిధివి నిస్తరంగబోధసముద్రుండ
వు. సచ్చిదానందఘనుండవు అమలుండ వజుండ వనఘుండవు.
సర్వభూతావయస్థితుండవు. గతివి. భర్తవు ప్రభుండవు సా
క్షిని నివాసంబవు. కర్తవు. ఘనుండవు. ఉన్నతుండవు. శరణం
బవు సుహృత్తవు నిర్హేతుకబంధుండవు దయాపరుండవు.
భూతభావనుండవు. సర్వవ్యాపివి సర్వాధ్యుండవు సర్వభూ
తాంతరాత్మవు. కేవలుండవు నిర్గుణుండవు. షడ్గుణైశ్వర్యసంప
న్నుండవు. సనాతనుండవు. యోగిధ్యేయుండవు ద్వితీయవస్తు
శూన్యుండవు. ప్రత్యగాత్మవు. శ్రోతవ్యుండవు, ద్రష్టవ్యుం
డవు, మంతవ్యుండవు, విధిధ్యాసితివ్యుండవు. ప్రణవగమ్యుం
డవు. నీతత్వంబు బ్రహ్మాదు లెఱుంగరు. సూర్యచంద్రాగ్నిప్ర

కాశకంబు నీతేజంబు. సమస్తప్రపంచంబు నీస్థూలశరీరంబు. నీనిశ్వాశంబులు వేదంబులు నీవు భూమియం దావేశించి భూతంబులు దాల్తువు. వైశ్వానరుండ వై ప్రాణంబ దేహం బాశ్రయించి ప్రాణాపానవాయుసమేతుండ వై చతుర్విధాన్నపచనంబు సేతువు. రసాత్మకుండ వై సోమరూపంబున నోషధులం బోషింతువు. సూర్యుడు జగంబులు వెలింగింపుచు ప్రజోత్పాదనార్థంబు వర్షింతువు. స్మృతిజ్ఞానాపోహనంబులు నీవలనం బొడము. నీవ సకలోపనిషద్వేద్యుండవు. వేదాంతకర్తవు. వేదవేత్తవు. నీవక్షరాక్షరపురుషులకన్న నుత్తమపురుషుండవు అమాయుండవు మాయివి సగుణుండ నగుణుండవు జీవుండ వీశ్వరుండవు కారణాత్మకుండవు కార్యరూపుండవు సులభుండవు. అసులభుండవు. దూరస్థుండవు. నికటవర్తివి ధ్యేయుండవు ధ్యాతవు. స్తవ్యుండవు స్తోతవు ఆవాఙ్మానసగోచరుండవు వేదాంతప్రతిష్ఠితంబును, ప్రకృతిలీనంబును నగుపరంబుకన్న బరుండవు మహేశ్వరుండవు. నీయాజ్ఞవలన నాదిత్యుం డుదయించు పవనుండు సంచరించు నింద్రాగ్నులు ప్రవర్తింతురు మృత్యువు బరుగులిడు. నీయాజ్ఞదక్క తృణంబును జలింపదు. నీవు సర్వనియామకుండవు. నీమాయాప్రభావం బచింత్యం బనిర్వాచ్యంబు. దురత్యయంబు. నీయందుఁ బ్రసన్నులగువారు నీమాయం గడుతురు. సర్వక్రతుభోక్తవు, సర్వకర్మఫలప్రదాతవు నగు నిన్ను యథార్థంబుగా నెఱుంగజాలక యన్యదేవోపాస్తి గావించునకృతాత్ము లగువార లపరిమితస్వర్గాదిభోగంబు లనుభవించి పునర్జననఖేదంబు నొందుదు రిది యెఱింగి భవద్భక్తులు ఫలాకాంక్షులు గాక కర్తుత్వాభిమానంబు విడిచి యజ్ఞదానతపఃకర్మంబు లాచరించి భవదారాధనంబు చేసి ముక్తి జెందుదురు. మహాత్ములు కొందఱు పూర్వజన్మకృతసుకృతపరిపాకంబువలన నిర్మలాంతఃకరణులై యాచార్యు నుపాసించి శ్రద్ధాళు లై యింద్రియముల నిరోధించి తాత్పర్యంబునం బొదలుచు మహావైరాగ్యంబు శోభిల్ల వివిక్తస్థలంబున సుఖాసీను లై సమాకాయశిరోగ్రీవు లై నాసాగ్రంబు విలోకింపుచు విరసంబు విశుద్ధంబు నగు హృత్పుండరీకంబున నచింత్యావ్యక్తవిశదామృతాదిమధ్యాంతరహితవిశోకప్రశాంతశివస్వరూపుండ వైననిన్ను దీర్ఘకాల్పనేరంతర్యంబులం జింతించి మహానందహ్రదనిమగ్నతం జెంది కృతార్థు లగుదురు. ధ్యానంబుల గొందఱు, జ్ఞానంబునం గొందఱు, కర్మయోగంబునం గొందఱు, సంకీర్తనస్మరణవదనపూజనదాస్యంబులం గొందఱు, ని న్నారాధించి నిత్యాభియుక్తు లై సిద్ధి పడయుదురు. సమలోష్టాశ్మకాంచనులు, శత్రుమిత్రసములు. నిందాస్తుతితుల్యులు, సంగవివర్జితులు, నిశ్చలచిత్తులు హర్షామర్షభయోద్వేగముక్తులు, యదృచ్ఛాలాభసంతుష్టులు, నిర్మత్సరులును నగుభక్తులు నీకుం బ్రియతము లై వెలుంగుదురు. ఫలజలపుష్పపత్త్రమాత్రసమర్పణంబునం దృప్తుండ వై దాసులం గృతార్థులఁ గావించు పరమకృపాసాదరుండవు నీవే యింద్రుడవు, చంద్రుండవు, బ్రహ్మావు, హరివి, శివుండవు, కాలుండవగ్నివి, విరాట్టువు, స్వరాట్టువు, అక్షరుండవు, మరుదశ్వవసురుద్రాదిత్యప్రజాపతిధనదవరుణాదిమూర్తివి, నీవ భూతభవ్యత్ప్రభుండవు, నీవ పరమగతివి, నీవు సర్వంబు నెఱుంగుదువు, ని న్నెవ్వ రెఱుంగరు. జపాకుసుమాదిసంయోగంబున శుద్ధస్ఫటికంబు నానాత్వంబు భజించుతెరంగునం బ్రకృతిసాంగత్యంబునం జేసి బహుబ్రకారంబులం గానంబడుదువు గాని నీ వొక్కరుండవు నీయంద సర్వంబు జనించె. నీయంద నిలిచె. నీయంద లీనం బగు. నీవ

సర్వబ్రహ్మంబవు గగనగతుం డగుతపనుండు పెక్కుజలఘటం
బులం బెక్కుమూర్తులు వహించి చూడంబడు వడువున నీ వొక్క
రుండ వయ్యు నభోవాతాగ్నిసలిలపృథ్వీదేవనరతిర్యగాదినానో
పాధుల ననేకప్రకారంబులం గనుంగొనంబడుదువు. నీవే సర్వ
క్షేత్రంబుల క్షేత్రజ్ఞసంజ్ఞ పూని వసింతువు నీవ షడ్వింశతముం
డ వై ప్రకృతివిలక్షణుండ వై ప్రకాశిందువు ప్రాణాయామ
పరాయణు లగుయోగులకు లభ్యుండ వై నాదబిందుకళా
తీతుండ వయి రాజిల్లుదువు. రజ్జువునందు సర్పంబును,
శుక్తియందు రజితంబును, మరుమరీచికయందు జలంబును,
మిథ్యాభూతం బై తోఁచుపగిది నీయందు విశ్వంబు భ్రాంతి
కల్పితం బయి తోఁచుట సత్యంబు గాదు. నేతి వేతీతి వాక్యంబుల
నిఖిలోపాధినిషేధం బొనరించి సర్వాధిష్ఠానంబ వగునిన్ను తత్త్వ
మప్యాదిమహావాక్యార్థవేత్తలు సోహంభావనాపరు లయి యె
ఱుంగుదురు. గురువేదాంతవిశ్వాసంబులు లేనివానికి నీతత్త్వంబు
తెలియ నలవి గాదు సర్వప్రకాశకుం డగుసూర్యుని విగతచక్షుండు
దర్శింప నేరనివిధంబున నవిద్యామోహితుండు సర్వవ్యాపకుండ
వయిన ని న్నెఱుంగనేరక పుట్టుచుం జచ్చుచు నుండు క్షణమాత్రం
బయిన నీవు తా నని తలంచు సుకృతికృతకృత్యుం డగు కృష్ణపిం
గళుండవు విరూపాక్షుండవు ఊర్ధ్వరేతసుండవు నీలకంఠుం
డవు ఉమాసహాయుండవు పరమేశ్వరుండవు నయి లోకసంర
క్షణంబుకొఱకు విశుద్ధోర్జితిదివ్యమంగళవిగ్రహంబు ధరించి కై
లాసశిఖరంబున విహరింతువు నీవ వటవిటపిమూలభాగంబున
వీరాసనస్థుండ వయి యువవేషధరుండ వయి పరమగురుండ వయి
వృద్ధు లగుశిష్యులకు నిస్సంశయంబుగా బ్రహ్మతత్త్వంబు మౌనము
ద్ర నుపదేశింతువు హరిహిరణ్యగర్భాదిదేవతలుచేతం బూజలు గొ
నుచు వారియభీష్టంబులు కృప సేతువు. భక్తులకు భక్తుండ వయి వి
నోదింతువు. దిగంబరుండ వయ్యు సర్వైశ్వర్యశాలివి ఉగ్రుండ
వయ్యుఁ బ్రశాంతుఁడవు, అర్ధనారీశ్వరుండ వయ్యు నిస్సంగుండ
వు, విషధరుండ వయ్యు నమృతప్రదుండవు. ఆద్వితీయండ వయ్యు
ననేకమూర్తివి, అత్యద్భుతప్రభావుండవు, నీతత్త్వంబు నీవె యెఱుం
గుదువు. నీగుణకథనంబు సేయ మే మెంతవారము. జడమతులము,
అజ్ఞులము, విషయాసక్తులము, చపలస్వభావులము. దుస్తరం బగు
సంసారసాగరంబున మునుంగుచుం దేలుచు దరి గానక బహుక్లే
శంబు లనుభవింపుచున్నారము. మమ్ము రక్షింపుము. ప్రసన్నుండ
వగుము. మాదుఃఖంబు నివారింపుము. మమ్ముం జేబట్టుము. నీ దాసు
లం గావించి కటాక్షింపుము. మా మొఱ లాసకింపుము మావిన్నపం
బుఁ జిత్తగింపుము మాకోర్కెలు ఫలింపంజేయుము మాయపరా
ధంబు సహింపుము. నీకు నమస్కారంబు. నీకు నంజలి, నీకు శరణా
ర్థి, నీకు వరివస్య, నీకుఁ బ్రపత్తి, నీకు సమారాధనంబు, నీకు నీరా
జనంబు. ॥ 129 ॥

వ. అని సూతుండు చెప్పిన విని శౌనకాదిమహర్షులు తదనంతరకథా
విధం బెట్టిదని యడిగిన. ॥ 130 ॥

క. పశ్యల్లలాటదురితా
వశ్యాయ సహస్రకిరణవర్షాకాలా
భ్రశ్యామలకందరదృ
గ్దృశ్యపరిజ్ఞానవేద్య దివ్యాకారా. ॥ 131 ॥

భుజంగప్రయాతము. ఫణిస్వామిమంజీరభాస్వత్పదాబ్జా
కణక్షోణినిర్ధూలరాత్రించరౌఘా
గణేశాదిశైవాగ్రగణ్యాభివంద్యా
గుణీభూతదృక్కర్ణగోత్రేంద్రచాపా. ‖ 132 ‖

గద్య. ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర
యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర తిమ్మయామాత్యపుత్ర
వివిధవిద్వజ్జనవిధేయ లక్ష్మణకవినామధేయప్రణీ
తం బయిన రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబను
మహాప్రబంధంబునందుఁ
జతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీరస్తు

రామేశ్వరమాహాత్మ్యము

పంచమాశ్వాసము

మద్భారద్వాజమ
హామునికులతిలక భీమయాగ్రతనూజ
క్షేమప్రదమల్లేశ్వర
స్వామీ గురుజానపల్లిసదనివిహారా. ‖ 1 ‖

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుం డి ట్లనియె. ‖ 2 ‖

క. శ్రీవిశ్రుతరామేశ్వర
దేవునివిఖ్యాతకథను ధీజనులారా
వివరింతు వినుం డని
భావంబున గురునిఁ దలఁచి పలుక దొడంగెన్. ‖ 2 ‖

క. సిరివిరిబోడికి నెళ వై
మరకతకురువిందవజ్రమయభవనం బై
నిరుపమవిభవం బై మణి
పుర మొప్పుం బాండ్యదేశభూషణ మగుచున్. ‖ 3 ‖

క. పరబలహృన్నిజనాయక
సురక్షితం బగుచు గురువ సువ్రజవిద్యా
ధరవిబుధసురమణీభా
సుర మై మణిపురము దనరు సురపురముగతిన్. ‖ 5 ‖

సీ. నిబిడవజ్రశిలావినిర్మితాభ్రంకష
ప్రాకారవలయవిభ్రాజితంబు
సలలిప్రపూరసంక్షాళితాతలలోక
గంభీరతరపరిఘాపయోధి
అనిమిషయువతిదివ్యవిమానమార్గాన
రోధకృద్విధుకాంతసౌధరాజి

ఘనగోపురాగ్రసంఘటితహాటకకుంభ
కలితహీరత్తారకాగణంబు
గీ. పద్మరాగోపలాబద్ధభవ్యవేది
బహుళసౌభాగ్యశోభితపుణ్యవీథి
రతిమనోభవనిభసతిపతియుతంబు
మహికి నూపుర మనఁ బొల్చు మణిపురంబు. ॥ 6 ॥

సీ. రంభోర్వశీముఖ్యరమణీవిలాసంబు
లంగనారత్నంబులందుఁ గూర్చి
ఘనవైజయంతవిఖ్యాతసౌభాగ్యంబు
ప్రాసాదపఙ్క్తుల పదిలపరచి
కమనీయసురదీర్ఘికాగభీరత్వంబు
పరిఘాపయోరాశి దిరము చేసి
దివిషద్ద్రుమాణిక్యధేనుదానవినోద
శైలి రాజులయందు సంగ్రహించి
గీ. పద్మభవుఁ డమరావతీపట్టణంబు
సారము హరించి యమ్మహిదారపురము
కౌశలం బొప్ప నిర్మించెఁ గాక యున్న
కలదె తాదృక్ప్రసిద్ధిశృంగారలక్ష్మి. ॥ 7 ॥

గీ. దిటముగా నిందు సుడిగట్టుతియ్యనీటి
కడలినివ్వలనవ్వలఁగా నొనర్చి
నలువ తననేర్పు నెగడంగ నిలిపె ననఁగ
వీటఁ గోటయు పరిఘయు వినుతిఁ గాంచు. ॥ 8 ॥

గీ. అరులు దిగులొందు తనపుత్త్రుఁ డైనరాజు
తమిని మిన్నంది చన నప్డు దాకుననుచు
నెట్టుకొని వార్ధి వెస కోట జుట్టుకొనియె
ననుచు జను లాడుకొన ఖేయ మమరుఁ బురిని. ॥ 9 ॥

గీ. పురము నెంతెయు నొకశిరంబున వహించె
జిత్ర మని చిల్వఱేని దర్శించువాంఛ
నడఁగి పాతాళమున కేగె ననఁగఁ బురిని
బహుళగంభీరనీర మై పరిఘ దనరు. ॥ 10 ॥

మ. జలఖేలత్ఫణికన్యకాకుచతటీసంఘట్టనోద్ధూతచం
చలకల్లోలవిధూతహాటకసరోజశ్రేణినిర్యద్రజః
కలితం బై విహరన్మరాళకులరంగత్కూజితోపేత మై
యలరుం దత్పురియందు ఖేయవలయం బంభోధిగంభీర మై. ॥ 11 ॥

గీ. అతులకలధౌతరత్ననిర్మితము లగుచు
మిన్నొరయుచున్న యప్పీటిమేడగములు
పద్మినీబాంధవునిఁ గ్రిందుపరచకున్నె
పూని మిత్త్రుం డని తలంచి మానెఁ గాక. ॥ 12 ॥

చ. అనిశము దత్పురంబునను హాటకనిర్మితహర్మ్యసీమలం
దనుపమకామసంగరభరాలసనీలసరోజలోచనా
జలముల సేద దీర్చు సురశైవలినీకనకారవిందభ్రాం
జనపరాగగంధసముదంచితమందమరుత్కిశోరముల్. ॥ 13 ॥

ఉ. కూరిమిఁ గిన్నరు ల్సభలఁ గూడి వియజ్ఝరతీరకుంజముల్
చేరి యనూనగానములు సేయఁగ వీణలు మేళవించి త
త్పౌరసువర్ణసౌధచరభామలముచ్చట లాలకించి వి
స్ఫారనిరోశముల్ మగుడి వైతుర వీణలమీద సిగ్గునన్. ॥ 13 ॥

గీ. సౌధవీథులనడుజాడఁ జనుచుఁ జంద్రుఁ
డప్పురస్త్రీలనగుమోము లరసి చూచి
జాలములవెంట కరములు సాచిసాచి
బిసరుహాక్షుల లావణ్యభిక్ష వేడు. ॥ 14 ॥

క. పురమరకతవరణశిఖో
త్కరరుచిత్పణ మనుచు మేయఁ గమకించు శా
కరమణి సౌధచ్ఛవిపు
ష్కరమని రవివారుల గ్రోలఁ జను నిజ మనుచుం. ॥ 15 ॥

క. చాలంబొడవగునప్పురి
సాలము వీక్షించి దాటఁ జాలమటంచున్
జాలుకొని చుక్క లిది యను
కూలం బని యేగుఁ గోటగుమ్మముదారిన్. ॥ 16 ॥

గీ. కావ్యపరిచితి లేనివాక్పతి కహీన
శాస్త్రనైపుణ్య మేరీతి సంభవించు
ననుచు జీవుని నిరసింతు రచటిభూసు
రేశ్వరు లచింత్యవిద్యాసమృద్ధివలన. ॥ 17 ॥

ఉ. అర్కవిభుప్రతాపులు శరాసనవేదవిచక్షణు ల్సమి
త్కర్కశు లింద్రవజ్రదృఢకాయు లజేయపరాక్రము ల్సభో
దర్కులు సాహసాంకులు మదాంధవిరోధిశిరోధిశాణసం
పర్కధగద్ధగచ్ఛితకృపాణులు తత్పురిరాజనందనుల్. ॥ 18 ॥

క. భాసురజితశరభసమా
ఖ్యాసముపేతులము గాన నలకేసరిమౌ
కేసరి విక్రమమున నని
రాసుతులు దరిర్తు రప్పురశ్రేష్ఠమునన్. ॥ 19 ॥

మ. అలవీట న్నెలకొన్నవైశ్యు లురులాభాపేక్ష ద్వీపాంతరం
బులకుం బోయి సువస్తురత్ననికరంబుల్ నావలం దెచ్చుచోఁ
జెలువొప్ప న్వెలిదీవి కేగికొని లక్ష్మిం దెచ్చుటం జేసి వా
రలయిండ్లం గమలావధూటితన మై రాజిల్లు నెల్లప్పుడున్. ॥ 20 ॥

ఉ. శ్రీయువతీపియాంఘ్రిసరసీజభవున్ జనరక్షణక్షమో
పాయవిచక్షణుల్ భువనపావనదేవనదీసహోదరుల్
న్యాయపథప్రవర్తనుల నారతభూసురపాదభక్తి శో
భాయుతు లుగ్రసత్త్వబలభద్రులు శూద్రులు బొల్తు రప్పురిన్. ॥ 21 ॥

క. సుడివడ బెడిదపుపిడుగుల
నడరుచుఁ బెడచేత నడఁతు రలమృడుఁబుడమిం
బడవైచినకవ్వడివడి
కడజడ నని నగుదు రందుఁ గల వీరభటుల్. ॥ 22 ॥

మ. కర మొప్పం బురి పద్మలోచనలు శంఖగ్రీవికల్ కుందబృం|
దరదల్ నీలకచావళుల్ మకరపత్రభ్రాజిగండస్థలుల్
వరమాలూరకుచల్ ముకుందపదభాస్వన్మధ్యమల్ దివ్యభా
స్వరశృంగారనిధుల్ దనర్తు రచట న్వారాంగనారత్నముల్. ॥ 23 ॥

చ. మరునిమదంపుటేనుఁగులు మారునిపెంపుడిలేండ్లు శంబరా
సురరిపుగేళికీరములు సూనకదంబుఁడు బ్రోది సేయుజం
గరునునుబువ్వుదీవలు జగన్నుతయానకటాక్షమాధురీ
పరిచితభాషణాంగరుచిభాసిను లప్పురిలో విలాసినుల్. ॥ 24 ॥

వ. అరయఁగ నారదభ్రమకరాలక లై శుకమోహనోక్తి బం
ధురత దనర్చి పర్వతమనోహరతుంగకుచావనమ్ర లై
పరగినవేశ్యలందు సిరి బర్వి యతిస్పృహణీయమూర్తు లై
కరము వసుంధర న్విమతిఁ గాంచుట చిత్రమె యెంచి చూచినన్. ॥ 25 ॥

సీ. వనిత నీదండకై వలసివచ్చినవాఁడ
విలు వెంత చెప్పిన వేగ నిత్తు
నిచ్చును విరిబంతు లిచ్చి మన్నింపుమీ
ననవద్దు మాకు నోవనజగంధి
మగువరో కొసరక మాన మమ్మెదె నర
య తనుసౌఖ్యవినోద మాచరించు
వదలక నే గొనవచ్చినప్పుడు నీవి
విడిపోకయుండునే విద్రుమోష్ఠి
గీ. యనుచుఁ దమతోడ నెరజాణతనము మీఱ
జాణశేఖరు లాడెడు సరసనర్మ
వచనరచనల కలరి భావజునితూఁపు
లమ్ముదురు పుష్పలావిక లప్పురమున. ॥ 26 ॥

గీ. స్తబకముల బొల్చి విస్ఫురధ్వనులఁ బొసఁగి
భ్రమరివిలసితవృత్తసంపదల బొదలి
యతులమృదుకలికామంజులతలఁ దనరి
చాటుకృతు లట్ల వీటఁ బూఁదోట లమరు. ॥ 27 ॥

గీ. వీట నీ టగుచున్నపూఁదోటలందుఁ
గ్రొవ్విరులతావి మిన్నందికొనఁగ నందుఁ
దిరుగుతెరగంటియన్ను లేతెంచి కాంచి
భళిభళీ యన నొప్పుచు నిలుతు రెపుడు. ॥ 28 ॥

మ. కరి ము న్నొక్కటి పూజ సేయఁగ నుమాకాంతుండు దా మెచ్చి త
త్పరతం దారును మెప్పుఁ గాంతు మని శుంభత్పౌరకుంభీంద్రముల్
హరుమూర్త్యంతరమర్కుఁ డౌ టెఱిఁగి పూజార్థంబు హరషంబునం
గరము ల్సాచి పెకల్చు నిర్జరసరిత్కంజాతపుంజంబులన్. ॥ 29 ॥

మ. నలు వొప్పన్ ద్విజరాజు గావు నను దా నందియ్య నోషట్పదీ
కలితాకాశతరంగిణీజజశంకం బట్టి తియ్యంగ నో
విలసత్పట్టణగంధసింధురపతు ల్వేమారు నేణాంకమం
డలపర్యంతము జాచు హస్తములు క్రీడాలంపటత్వంబునన్. ॥ 30 ॥

చ. అలపురరాజబృందముల కప్పవమానుఁ డమిత్రవృత్తు లై
బలసినవారివాహములఁ బాయఁగఁ దోలఁగ నేర్పి తా తదు

జ్వలజవవిద్య నేర్చుకొని సక్తిని సంతత మభ్యసింపుచున్
బలిమిఁ జరించ నాతనికి భవ్యసదాగతి సంజ్ఞ వర్తిలున్. ॥ 31 ॥

మ. హరిణోత్కృష్టగతిప్రభ న్వెలసి రాజాంచజ్జయశ్రీపద
స్ఫురదాత్మీయసులక్షణంబులు బురుస్తోమంబు లగ్గించి చూ
డ రహిన్ సింధువునందు దేవమణితోడం బుట్టి యుచ్చైశ్రవ
స్తురగశ్రేష్ఠముకన్నఁ బెద్దలవలెన్ శోభిల్లుఁ బౌరాశ్వముల్. ॥ 32 ॥

ఉ. ఏదెసఁ జూచినన్ గజము లేదెసఁ జూచిన వాజిమండలం
బేదెసఁ జూచినన్ రథము లేదెసఁ జూచిన సైనికవ్రజం
బేదెసఁ జూచినన్ రుచిరహేమధరాధరసార్వభౌమదా
యాదము లట్ల శోభిలు మహార్హహిరణ్మయరాసు లప్పురిన్. ॥ 33 ॥

చ. చిలువలు గట్టు హారములు దక్కఁగ వైచి మెఱుంగుమేనులం
గలపముఁ బూసి వాసనలు గ్రమ్ముసరుల్ సవరించి కస్తురిం
దిలకము దిద్ది యొద్దికల నెచ్చెలులం జత గూడి వేడ్క వే
శ్యలసొగసుల్ గణింపు చనయంబు విటుల్విహరింతు రప్పురిన్. ॥ 34 ॥

చ. మలయసమీరుఁ డన్నగరి మాపటివేళ విలాసదీర్ఘికా
జలముల నీదులాడి వికసన్నవపుష్పలతాంగనాళికిన్
మెలకువనట్టువల్ గరపి మేలుగ వచ్చి శ్రమంబుఁ దీర్చఁగాఁ
బలుమరు నివ్వటిల్లు నల పౌరులకున్ సురతప్రసంగముల్. ॥ 35 ॥

వ. మఱియు నప్పురంబు కప్పురంబువోలె సదా మోదజనకం బై, యు
ద్యానంబువోలె సుమనోమనోహరం బై, త్రిదివంబుఁబోలె సౌధో
త్కర్షవిశ్రుతం బై, కాసారంబువోలెఁ బద్మాకరం బై, రఘువంశంబు
వోలె రామాలంకృతం బయి, సముద్రంబువోలె వాహినీసంకులం
బయి, నృపసైన్యంబువోలె బహుళధార్మికం బై, రామాయణంబు
వోలె శోధనకాండం బయి, మహాప్రసాదంబువోలె బహువసుసం
పూర్ణం బయి, భారతంబువోలె సుశ్లోకం బయి, కుబేరదిగ్భాగంబు
వోలె సార్వభౌమనివాసం బయి, శంకరశరీరంబువోలె సర్వమం
గళాధారం బయి, ద్వారకాపురంబువోలె నచ్యుతాగ్రజసత్త్వ
కలితం బయి, వైకుంఠంబువోలెఁ బురుషోత్తమశోభితం బయి, శర
త్కాలంబువోలెఁ బ్రసన్నరాజరుచిరం బయి, సువర్ణశైలంబువో
లె లోకాద్యుషితం బయి, అంతరిక్షంబువోలె ననంతరత్నప్రభాం
చితం బయి, సత్కావ్యంబువోలె నలంకారప్రచురం బయి, పూర్ణి
మాచంద్రమండలంబువోలెఁ గళానిధి యయి, యొప్పు నప్పట్టణం
బున కధీశ్వరుండు. ॥ 36 ॥

సీ. తనమహావిమలచిత్తము పార్వతీమనో
హరునకుఁ గేళిమందిరము గాఁగఁ
దనధర్మమార్గవర్తనచరిత్రము క్షత్ర,
జాతి కమూల్యభూషణము గాఁగఁ
దనఘనాద్భుతనిరంతరదానవిభవంబు
కల్పభూజాదులగణన మాన్పఁ
దననితాంతసమృద్ధధనవిజృంభిత మైన
సిరి కుబేరునకైన సి గ్గొనర్పఁ
గీ. దనయశంబు దిగంతదంతావళీంద్ర
దంతకాంతుల నధికసాంద్రత ఘటింప
నమరు నిత్యప్రతాపనిరస్తకోటి

తరణివిభుఁ డైనశంకరధరణివిభుఁడు. ‖ 37 ‖

మ. దిగిభశ్రేణి దశావశత్వమున వర్తించె న్మహాశేషప
న్నగుఁ డిచ్చం దిరిగెం గులాద్రు లల మైనాకుం గనంబోయె నొ
ప్పుగ శ్రీదేవినిఁ గౌఁగిలించెఁ గుహనాపోత్రీశ్వరుం డాదటన్
జగతీభారము శంకరుం డురుభుజస్తంభంబునం దాల్చుటన్. ‖ 38 ‖

సీ. రాజమౌళి యనంగఁ బ్రఖ్యాతిచే మించి
జితకాముఁ డనఁగఁ బ్రసిద్ధిఁ జెంది
సర్వజ్ఞుఁ డితఁ డనఁ జాలగౌరవ మంది
సంతతంబును శివాశ్రయతఁ దనరి
అహితపురచ్ఛేదనాసక్తి విలసిల్లి
భూతదయాళుఁ డై పొగడు గాంచి
అక్షయతూణీరుఁ డై యాజి జయ మొంది
లోకపాలశ్రేణిలోన హెచ్చి
గీ. సామజాంతకవిక్రమశాలి యగుచు
భూతి నలరారు నమ్మహాపుణ్యమూర్తి
శంకరాహ్వయుఁ డగుట కాశ్చర్య మేల
నతనిఁ దలఁచినఁ బ్రజకు సౌఖ్యంబు గలుగు. ‖ 39 ‖

క. కురథుఁడు విషమేక్షణుఁ డ
ధ్వరహరుఁ డుగ్రుండు గాని ధన్యుం డాశం
కరుఁ డైశ్వర్యము శోభిలఁ
బరగెన్ భువి వెలితి లేని పౌరుషమహిమన్. ‖ 40 ‖

ఉ. మానుగ దియ్యవిల్లు విరిమచ్చికనారియుఁ దావితూఁపులుం
బూనినవాఁ డతండు మఱి పూననివాఁ డితఁ డింతమాత్రమే
కాని మ ఱెద్దియుం గొఱఁత గాదు మనోభవశంకరక్షమా
జానులకున్ జగత్త్రితయసన్నుతరూపవిలాససంపదన్. ‖ 41 ‖

చ. ఇలపయి శంకరక్షితితలేంద్రుఁడు కల్పతరుత్రపాకరో
జ్జ్వలదురుదానశీలత నజస్రము శోభిలుచుండఁ బైఁడిగు
బ్బలి వెరచున్ ధనార్థులకుఁ బంచి యిడుందను నంచు దేవతా
నిలయము గాన మాను నని నిర్భయవృత్తి వహించు వెండియున్. ‖ 42 ‖

ఉ. వేమరుఁ బుణ్యకాలముల వేడుక శంకరరాజు ప్రాజ్ఞుఁ డై
హేమమయాంబరంబులు మహేశుగురించి మహీసుపర్వను
త్రాముల కిచ్చుచుండఁగ నుదంచితవస్త్రసమృద్ధశాలి యై
కామవిరోధి మాన్చెఁ జిరకాలికనైజదిగంబరత్వమున్. ‖ 43 ‖

చ. అనిమొన వైరిరాజులు భయానకభూరితరానకధ్వనుల్
విని పరువెత్తి యెత్తి యట వీవధకంటకకుంఠితాంఘ్రు లై
పనిచెడి ఖిన్ను లై పతగభావము భావములందుఁ గోరుచున్
వనరుహసంభవుం బరుషవాక్కుల నింద యొనర్తు రెంతయున్. ‖ 44 ‖

గీ. అనృతవాదియుఁ బాపచింతానిలుండుఁ
బరధనాపేక్షియును నెవ్వఁబడినవాఁడు
రోగియును నెందు లే డొకరుండుఁ దలఁప
శంకరుం డేలునిఖిలరాజ్యంబునందు. ‖ 45 ‖

గీ. గోవు లెల్లప్పుడును బాలు గురియుచుండుఁ
బుష్పఫలసంపదల నొప్పు భూరుహములు
బహుళసస్యంబు ముక్కారు బండుచుండు
నతఁడు బాలింప ధాత్రి బుణ్యంబుకలిమి. ‖ 46 ‖

క. పానీయశాలికలు ను
ద్యానంబులు సలిలపూరితము లగుచెరువుల్
నానామణిమయదేవ
స్థానము లానృపుఁడు నిలిపె ధరఁ దగునెడలన్. ‖ 47 ‖

చ. ఫలఘృతశాకపంచవిధభక్ష్యసశర్కరపాయసాంచితో
జ్వలకలమాన్నదానమయసత్రసహస్రము లెల్లచోటుల
న్వలను దలిర్ప నిల్పి హిమవన్మలయాచలమధ్యతీరముల్
లలి భజియింప నేగుద్విజులం దనుపు న్నృపశంకరుం డొగిన్. ‖ 48 ‖

మ. చతురంబోధిపరీతభూతలపతు ల్సమ్యక్ప్రకారంబునన్
నుతిభద్రేభతురంగహేమమణిసందోహంబు లర్పించి యా
నతు లై కొల్వఁగ నేకహేళిని మహానందంబుతో శంకర
క్షితిపాలుండు ధరిత్రి యేలె విలసత్కీర్తిం బ్రతాపోన్నతిన్. ‖ 49 ‖

క. ఈవస్తు విపుడు తనకుం
గావలె ని మ్మనుచు నొరునిఁ గని వేఁడెడువాఁ
డేవంక లేఁడు శంకర
భూవరురాజ్యమునఁ బ్రజలు బొరిసిరిఁ గనుటన్. ‖ 50 ‖

గీ. ఆనృపాలుఁడు గావించునధ్వరముల
నిజహవిర్భాగభోగసంతృప్తు లగుచు
మనుగుడుపుపెండ్లికొడుకులమాడ్కిఁ బుషిత
గాత్రు లై రింద్రుఁడాదిగాఁ గలుగుసురలు. ‖ 51 ‖

క. దనుజుల హరివలె శాత్రవ
మనుజేంద్రుల గెలిచి విజయమహనీయుం డై
ఘనభూచక్రము దాల్చెను
తనసిరి బుధనుతము గానతండతులధృతిన్. ‖ 52 ‖

క. కావలసినయప్పుడ యా
భూవరపుంగవునిరాష్ట్రములఁ బర్జన్యుం
డావిర్భవ మొంది సుభి
క్షావహముగ వాన గురియు నంచితవృత్తిన్. ‖ 53 ‖

క. నగరంబులు రాష్ట్రంబులు
నగణితధనధాన్యయుతము లై యభయము లై
నెగడఁగఁ బ్రముదితమానసు
లగుమనుజుల్ దన్ను బొగడ నానృపుఁ డలరెన్. ‖ 54 ‖

వ. మఱియు నప్పుడమిఱేఁడు మూడుగన్నులవేల్పుం బ్రోడతోడం
గూడి పోరాడి యోడించి మించిన క్రీడియుం దమకు నీడు గా డని
వాడి మెరసి పలుకు విలుకాండ్రు దన్ను గొలువ బలువడిం బరిఢవిల్లి
యెల్లకడలు గెలిచి కొలిచి నిలిచిన రాచపట్టం జేపట్టి మట్టుబరచి బెట్టి
దం బగుకినుకం గనుపట్టి యని యొనరించిన ఁతేనిం దునిమి యెనిమిది

కడలు గడలుకొనునెలుంగుల బలుకంబంబుల గెలుపువ్రాలు వ్రా
యించి జింక నెక్కు నెక్కటితో మిక్కుటంబుగా వెకసక్కెం
బు లాడు వడిగలమేలుజక్కి పౌజులడెక్కలతెరవునం గ్రమ్మి ముమ్మ
రంబుగా నెగయునెలదుమ్ముకడలుంజడి యడుసు కొలుప దాడి యా
డి పుడమిచేడియకుఁ దాన యొడయం డై యడిగెడువారికోరిక కెక్కు
డుగా విడిముడి యిడుచుం గడుంబొడ వగుపొగడుఁ గాంచి పుడుకు
దొడుకుం దెగడి నెగడి కడలిరాయని నడుగుపరచి బుడుతనెలదారిం
గేరి పెట్టుచెట్టుచట్టుల రట్టుపాలు జేసి పాసిం బేర్చి నేర్చినవాఁ డై
జన్మంబు లెన్నేనియు నొనర్చి వెన్నుండు మొదలగు జన్నంపుతిండి
పిండులకుఁ బండుగ జేయుచు నక్కజం బగుచక్కదనంబునం జు
క్కలఱేనికిం జక్కెరవిలుకానికి నెక్కువ యై పక్కిజక్కిరాహత్తు
పెక్కురక్కసులం జక్కాడుకిరణి వెక్కసపుటక్కరుల నుక్క
డంచి ప్రజలయెడ నిక్కువంపుమక్కువ నెరపుచు మిక్కిలివన్నె కె
క్కి ముక్కంటిమెడకుం దొడ వగుపడగదారివడువున నుడువ వలం
తి యై తనయాన పూని కానినడకలు మాని మానికంబులు కానుక లొ
సంగి దొరలందరు శరణని మ్రొక్కుచుం గొలువ విలువలేనికలిమి
యుం బలిమియుం నెలకొని తనయందు నింపొంద చందమామచందం
బున నందఱికి విం దై యెందునుం గొఱంత లేక చెందొవవిందుతాల్ప
రియడుగుకెందమ్మిదోయి డెందంబునం బొందుపరచి హత్తుకొన్నబ
త్తిం బుత్తడివిరులగుత్తులుం దామరపువ్వుమొత్తంబు లిడి కొల్చుచు
నెత్తమ్మివిడిదిపడంతుకం దనవెడందరొమ్మున నిమ్ముగా నిడుకొన్న
క్రొన్ననవిలుకానితండ్రియుఁబోలె సిరుల నిరవొందుచు నొయ్యొ
న నయ్యేకిమీడు జగం బేలుచుండె నంత. ॥ 55 ॥

ఉ. కోకిలపంచమస్వరవిఘూర్ణితకర్ణవధూవియోగిహృ
ద్భీకరపుష్పగుచ్ఛమధుబిందుఝరీవిచరన్మధువ్రతా
స్తోకసుఝంక్రియానినదశోభితసర్వజనోత్సవప్రద
శ్రీకలితంబు వొల్చె వనసీమలయందు వసంత మెంతయున్. ॥ 56 ॥

గీ. జైత్రయాత్రోద్యతానంగసార్వభౌమ
సచివకృతరక్తరాంకవచటులపటకు
టీరము లనంగ వనుల నింపారె బాల
పల్లవాంచితభూరుహప్రతతు లపుడు. ॥ 57 ॥

క. అవనీచ్యుతపత్రము లై
నవపల్లవలక్ష్మిచేఁ గనందగె మహిరు
ణ్ణివహములు లేమి దొలఁగిన
భువిలో సిరిచేత వెలయుపురుషులకరణిన్. ॥ 58 ॥

క. శుకచంచూపుటనిభకిం
శుకముకుళవ్రజము లపుడు చూడఁగ నొప్పెన్
మకరధ్వజతేజోగ్ని
ప్రకటప్రభ లచటనచటఁ బర్వె ననంగన్. ॥ 59 ॥

గీ. కలితదక్షిణదిగ్వధూగర్భమున జ
నించిన సమీరశిశువు మన్నించి లతలు
చిగురుటుయ్యెల నుంచి పోషింపఁ బెరిగె
భీతి విరహుల కాత్మలోఁ బెరుగుచుండ. ॥ 60 ॥

సీ. సహకారమంజరీసౌరభ్యవిభవంబు

మాధవీమంటపమండితంబు
వ్యాకోచకేసరవాసనానిలయంబు
మల్లికాస్ఫుటదినాంతోల్లసితము
మలయమారుతపోతమానితభువనంబు
స్మరశరోల్లేహనసాధనంబు
డోలికాకేళీవిలోలబాలారత్న
మఖిలర్తుగణమస్తకాభరణము

గీ. కేళి వనవాసికాతీరఖేలనార్థ
మంజుకుంజగృహాంతరమదనకదన
పరవశాక్షీణసుఖవధూవరవిహార
కాంత మగుచు వసంతంబు ఘనతఁ జూపె. ‖ 61 ‖

గీ. సామవేదంబుఁ జదువుచు సాధువృత్తి
మాధవస్తుతిఁ గావించు మౌనులేమొ
పికము లటు గానిచో సంప్రియము లగుచు
సద్విజఖ్యాతిచే నెట్లు సంచరించు. ‖ 62 ‖

చ. ప్రమదము నంబికాంగనలు పాటలు పాడ మరుల్లసల్లతా
ప్రమదలు లాస్యము ల్సలుప భవ్యవనీవనితావివాహసం
భ్రమసమయబునం దలరి మాధవుఁ డో యన మాధవుండు తీ
వి మెరయ సత్ఫలంబులు సువిప్రకారంబుల కిచ్చె హెచ్చుగన్. ‖ 63 ‖

సీ. పృథులపల్లవితపుష్పితఫలితోర్వీజ
రాజరాజితవనభ్రాజితంబు
ప్రసవాసవానూనపానమాద్యద్భృంగ
సంఘఝుంఝుక్రియాసంక్రమంబు
సహకారభూమిహాంచలఫలాస్వాదనా
పేక్షాతిశయచలత్పక్షికులము
ఘనసమ్మదాకులకలకంఠకులకంఠ
కాకలీకలకలోత్కంఠితంబు

గీ. కుసుమమంజులపంజులకుంజపుంజ
మదనకదనపరిశ్రాంతమతపతిలక
ఫాలభవనారికణహారిబాలపవన
మగుచు నింపొందెఁ జైత్రసమాగమంబు. ‖ 64 ‖

సీ. తతము లై విభ్రమాంచితము లై మధుపాన
మదమున మిక్కిలి బొదలి రొదలు
గదుర నింపుల నింపు కొదమతుమ్మెదలచేఁ
దనరుచు ఘనరుచు లొనర గొరల
గురులతాగృహముల విరులతావులపాను
పులయందుఁ బతులతోఁ గలసి యతుల
రతుల డస్సినమదవతులచక్కనిచెక్కు
లను గ్రమ్ముజెమట లింపున హరించు
గీ. కమ్మశిసుదుమ్ములరజమ్ము గ్రుమ్మరించి
వలపు మొలపించి చలువయు మొలవఁజేసి
యలయిక లణంచి మెల్లగ మెలఁగి చెలఁగి
తెమ్మెరలు మధువేళ వనమ్ములందు. ‖ 65 ‖

వ. ఇవ్విధంబున మవ్వం బై నివ్వటిల్లు నవ్వసంతసమయంబున నవ్వసు
మతీశ్వరుం డొక్కనాడు మంజులసాలభంజికాశుంభన్మరకతస్తం
భసంభారంబును నత్యుత్తమచంద్రకాంతభిత్తివిరాజమానంబును
వజ్రకీలితలాలితద్వారచారుతరంబును నభినవస్ఫటికరత్ననిర్మిత
సోపానశ్రేణీరమణీయంబును పురుహూతనీలనిర్మితవాతాయన
స్ఫీతంబును పద్మరాగమణికుట్టిమంబును మృదులభాసురకౌస్తు
భాస్తరణసమంచితంబును నృపోపాయనద్విరదమదజలపంకిలాం
గణంబును అసాధారణసౌభాగ్యసాకల్యకల్యాణంబును విచిత్ర
విభవశేషవిలసితంబును నగు సభాభవనంబున నవరత్నమయసింహాస
నంబున నాసీనుం డై కాంతకాంతాకరతులస్ఫురన్మణీదండమం
డితచారుచామరమరుద్వీజ్యమానుం డగుచు వైదికమీమాంసకశాబ్ది
కనైయాయికవైశేషికాలంకారికజ్యోతిషకపౌరాణికసుకవీ
శ్వరమంత్రిసామంతపురోహితగాయకవిదూషకవైణిక
వాంశికమౌరటీకవందిమాగధవైతాళికనర్తకసైనికవ్యావహారిక
వారాంగనాదిజనులు యథాస్థానంబుల నుండి యుచితగతులం గొ
లువ కలువకుం జిలువదొరకైనం బలుకనలవిగాని చెలువంబునం గొలు
వు కలువరాయని పొడుపుతరిం బొలుపగు చెంగల్వకొలనువోలె
నిండుకొని కన్నులపండువ యై సొంపు సంపాదింప వేదంబులు చ
ర్చింపుచు శాస్త్రవాదంబులు పరీక్షింపుచు పురాణేతిహాసకథ లి
చ్ఛగింపును చంపూనాటకోదాహరణాదిచాటుప్రబంధంబు లా
లోచింపుచు సంగీతమాధుర్యరసప్రవాహంబులం దేలుచు నృత్యగీ
తిప్రకారంబులు విలోకించి మెచ్చుచు ప్రణతనరపాలులం గృపా
శీతలకటాక్షవీక్షణంబులఁ జూచుచు సకలవిద్యాప్రసంగగోష్ఠీవి
నోదంబుల నుల్లసిల్లుచు శంకరమహీవల్లభశేఖరుండు పేరోలగం
బున్నసమయంబున. ‖ 66 ‖

సీ. శార్దూలనఖములు చమరవాలంబులు
గోరోచనంబును జౌరపప్పు
సెలవిండ్లు పీలిపువ్వులఝల్లులును జున్ను
జవ్వాదిపిల్లులు శారికలును
కస్తూరిమృగములు కరటిదంతములును
నెరవైన డేగలు నెమ్మిపురులు
వేణుముక్తాఫలశ్రేణులు పునుఁగును
కలితకాలాగరుఖండతతులు
గీ. మఱియు నరపులు గలుగు సమస్తశస్త
వస్తువులు కాన్క లిచ్చి యవ్వసుమతీశ
సింహు నొయ్యనఁ బొడగాంచి చెంచుదొరలు
ముదము గదురంగ నట సాగి మ్రొక్కి రపుడు. ‖ 67 ‖

ఆ. మ్రొక్కి లేచి కేలుమోడ్పు నెన్నొసల ఘ
టించి పలికి రిట్లు చెంచుదొరలు
సామి చిత్తగించు చక్కగా మాసేయు
విన్నపంబు తప్పు లెన్న కీవు. ‖ 68 ‖

క. నిసుగులు మేమును నీదయ
నసి జొప్పడ నడవిఁ గడుపుచల్ల గదల కె
ద్దెసఁ బ్రొద్దు వొడుచుటెఱుఁగక
యొసపరిగీముల సుకించియుంటిమి సామీ. ‖ 69 ‖

క. నీ వేలిక లెంకల మై
కావలసినపనులు సేయఁగాఁ జాలుదు మో
దేవా నీయడుగులు గనఁ
గా వేడుక వొడమి వచ్చి కంటిమి నెమ్మిన్. ‖ 70 ‖

క. మాసత్తువ మావడి మా
చేసూటియు మాకడిందిసిరి వేటకు వి
చ్చేసి కనుంగొని వన్నెయు
వాసియు మా కబ్బఁజేయవలదే నీకున్. ‖ 71 ‖

క. కానల మెకాలుకన్నులఁ
గానవు కడుఁ బోతరించి కావర మనఁ గా
లూనవు రంకెలు వేయుచు
మానుగఁ బొద లీగుఁ బంటమానులు చెలుపున్. ‖ 72 ‖

క. కడువాడికోర లొరపులఁ
బొడి యై దట్టంపుటిసుకపోలిక రాలన్
గడుసుపడి యొక టొకటితో
బడిబడి పోరాడుఁ గ్రొవ్వి పందులు కినుకన్. ‖ 73 ‖

క. ఎల్లెడఁ జూచిన తార్రై
పెల్లుగ నట్టాడుమన్ను బిల్లులు డొంకల్
కే ళ్ళురుకుచు రొద సేయుచుఁ
ద్రుళ్ళుచుఁ ద్రెళ్ళుచును లేచి దుముకుచు నచటన్. ‖ 74 ‖

ఆ. మబ్బురొదలకంటె నిబ్బడి గొనుచు నా
గుబ్బతిల్ల నరిది బొబ్బ లిడుచు
సింగములు చెలంగి చంగున నురికి యే
నుంగుమొత్తముల నణంగి త్రుంచు. ‖ 75 ‖

వ. అనిమిషియు నన్యవన్యమృగమదోద్రిక్తవ్యాపారంబు లుగ్గడించి
అదకుం బద నై యున్న దిప్పుడు వేటకు విచ్చేయందగునని చెంచులు
విన్నవించిన నాకర్ణించి దుష్టమృగనిగ్రహంబు కర్తవ్యం బని నిశ్చ
యించి శంకరమహీపాలుండు ధనురస్త్రశస్త్రప్రవీణు లగుమృ
గయుల వేటకు రమ్మని చాటంబంచి యారాత్రి గడిపి ప్రభాతంబు
నం గాలోచితకరణీయంబులు నిర్వర్తించి రక్తోష్ణీషపరిచ్ఛదుఁడు
ను దిద్దగోధాంగుళిత్రాణుండును మహాకోదండపాణియు కచ్చా
బద్ధమండలాగ్రుండును మృగయావిహారసముచితవేషధారియుం
బాదుకాగూఢచరణకమలుండును సన్నద్ధుండు నై. ‖ 76 ‖

ఉ. మానసవైనతేయపవమానసమానసముజ్వలద్రయ
శ్రీనిలయంబు శారదశశిప్రతిభాదవిభాంచితంబు నౌ
మానితవాజి నెక్కి రిపుమర్దనుఁ డానృపమౌళి విక్రమా
నూనమహాపదాతిమృగయుల్ దను గొల్వఁగ నేగె వేటకున్. ‖ 77 ‖

సీ. వెంట మాణిక్యంబు విశ్వాసి జందిడు
పాలసంద్రంబు తుపాకిగుండు
భైరవి జోళంగి బలుబంతి జవ్వాది
వియ్యాలదాడి వివేకి జోగి
యురిగోల వలిచీమ గరుడ పైఁడిసలాక

భూతనాథుఁడు కూన బొడ్డుకంట
నీలమేఘము పైఁడినిగ్గు జేవురుగొండ
రాముబాణంబు వారణము సురటి
గీ. పుణ్యతీర్థము చేమంతి పోతురాజు
సాళువము నాగ బేర్వడ్డ జాగిలములు
సరభణులఁ బట్టికొని తెచ్చి సాగి నడచి
రవనిపతిమ్రోల మృగయు లయ్యవసరమున. ‖ 78 ‖

తరళ. వలలు బోనులుచిక్కముల్ పెనువాతికత్తులు బల్లెముల్
బలుతుపాకులు వాగురల్ మిడిబద్ద లీటెలు దీము లం
బులపొదుల్ తడవిళ్ళు నారసముల్ గుదె ల్గొని వేటకాం
డ్రెలమిఁ గొల్వఁగ వచ్చె భూమిత-లేంద్రుఁ డున్నతి మీఱఁగన్. ‖ 79 ‖

మ. అవనీశుం డనుయాయిసైనికసువీరాలాపవార్తాశ్రుతి
ప్రవణుం డై చని కాంచె దుర్మదనదద్భల్లూకవ్యాళోగ్రశ
ల్యవరాహద్విపఖడ్గసింహశరభవ్యాఘ్రాదినానామృగో
గ్రవిహారాకులభీకరం బగుమహారణ్యంబు దౌదవ్వులన్. ‖ 80 ‖

వ. వెండియు మందారమాకందమాలూరమాతులుంగమధూకమాధవీ
మాలతీమల్లికాసాలతమాలకృతమాలభూర్జరఖర్జూరసర్జకార్జునహరీ
తకిక్రముకామలకమాగధసింధువాదబదరికాకేసరకురువకకురంట
కాదిపాదపవిటపాగ్రనిరర్గళవిహరమాణకీరశారికాకోకిలపారా
వతప్రముఖనిఖిలశకునినికరనినాదపూరితంబును పథికజనశ్రవణ
రంధ్రనీరంధ్రమహోత్సవసంపాదనచతురసదాగతిపూరితకీచ
కధ్వానసంగతనిర్ఝరిణీసంజనితకమలఖేలద్రోలంబగానమృదుల
నిస్వనభాసురంబును సహస్రకిరణపరంపరాదురవగాహంబును
నగు నరణ్యంబు దరిసి మృగంబులు సంచరించితావుల రసిములు
తారు వేయించి పొంగు వారించి వలలు బరపించి తెర లెత్తించి బో
ను లొడ్డించి దీములు ఘటించి తెరవు లరికట్టించి వాకలు వంపిం
చి మచ్చుమందులు చల్లించి వాకట్టు కట్టించి. ‖ 81 ‖

శా. శాపం బెక్కిడి యర్గళోపమభుజాసారం బెలర్పన్ మహా
కూపారధ్వని ధిక్కరించు గుణనిర్ఘోషంబు గావించి యా
టోపం బొప్ప మృగంబు లుర్విఁ బడ నైష్ఠుర్యంబుగా నేసె నా
భూపాలేంద్రుడు చండకాండచయముల్ పుంఖానుపుంఖంబుగాన్. ‖ 82 ‖

క. నరపతి యీగతి నిష్ఠుర
శరములు బరపుటయు నచలసాధ్వసపరతన్
గిరికరికేసరికాసర
తరక్షుముఖమృగము లరచి ధరణిం ద్రెళ్ళెన్. ‖ 83 ‖

గీ. ధరణినాథపృషత్కనిర్దళితమృగని
కాయఘనకాయగళితరక్తప్రవాహ
చయము బ్రవహించె గైరికశైలసాను
భాగసంజాతనిర్ఝరపఙ్క్తిపగిది. ‖ 84 ‖

క. ఆనరనాథునియానతిఁ
బూని భటుల్ చెంచుదొరలు బొరిగుహలఁ బ్రతి
ధ్వానము లీనఁగ నార్చుచు
మానితశునకముల నే ర్పమర విడిచి రొగిన్. ‖ 85 ‖

ఆ. అవియు రూపవీర్యజవసత్త్వముల సింహ
శాబకములఁ బోలఁజాలుఁ గాన
నుగ్రమృగసమూహనిగ్రహం బొనరించె
నతులనఖరదంష్ట్రికాయుధముల. ‖ 86 ‖

ఉ. అంతట వారలున్ మృగపదాండము వెంబడి నేగి కుంజపుం
జాంతరసీమఁ బొంచినమృగావళిఁ ద్రుంచియు రజ్జుజాలసం
క్రాంతినిలోగి చిక్కిన మెకాల వధించియు దీము లొడ్డ వి
భ్రాంతి వహించి కేళ్ళురుకువానిని కూల్చియుఁ బెక్కుభంగులన్. ‖ 87 ‖

వ. ఇవ్విధంబున నాఖేటచాతుర్యపాటవనిరాఘాటచటులాటవి
కవీరభటశ్రేష్ఠులు గరిష్ఠవిక్రమాకుంతమృగయావినోదాయత్తచి
త్తు లై మత్తేభంబులఁ ద్రుంచియు లులాయంబుల మాయించియు
శార్దూలంబుల మర్దించియు గండకంబుల ఖండించియు శరభంబు
లం బరిమార్చియు శల్యంబులం ద్రెళ్ళించియు నన్యవన్యమృగ
నికరంబులం దెగటార్చియు తెరవేట గంటవేట మొదలయయిన వేట
లన్నియు ఘటియించియు తనడెందంబున కానందంబు సంపాదిం
పుచుఁ దోడం జనుదేర మఱియు నాధరణీశ్వరుండు ధనుర్ధరుం
డై కాంతారంబులం బర్వతంబులం గుహాంతరంబులం దగినయెడల
మృగంబుల నన్వేషింపుచు గిరిశిఖరనిర్గతనిర్ఝరిణీసంజనితకంజా
తపుంజమంజులపరాగభరితసౌరభ్యధురంధరగంధవాహకిశోర
ప్రసారమహితభారనిరస్తాయాసుం డగుచుఁ జని చని యొక్కవిపి
నోద్దేశంబున. ‖ 88 ‖

గీ. గిరిగుహామధ్యవాసునిఁ బరమశాంతు
వ్యాఘ్రచర్మావృతాంగు దయాంతరంగు
మౌని నొక్కని వ్యాఘ్రమన్ మతినిఁ దునిమె
మనుజనాయకుఁ డొకతీవ్రమార్గణమున. ‖ 89 ‖

గీ. శంకరనృపప్రయుక్త మాసాయకంబు
శీఘ్రగతితోడ వచ్చి యాచెంత నున్న
యమ్మునీంద్రునిపత్ని మహాపతివ్ర
తాళిరోమణి దెగటార్చె దైవగతిని. ‖ 90 ‖

వ. ఇట్లు శంకరనృపాలప్రయుక్తబాణనిహితు లైనజననీజనకుల జూచి
తత్సుతుండు జాంగలుం డనువాఁ డప్పుడు భృశదుఃఖితుం డగుచు
నెలుంగెత్తి రోదనంబు సేయుచు ని ట్లని విలపించె. ‖ 91 ‖

సీ. ఓ తాత యోమాత యోదయాంబుధులార
యిటు నన్ను విడిచి మీ రెచటి కిప్డు
డేగితి రెచ్చోటి కేగుదు నేను నా
కెవ్వాఁడు రక్షకుఁ డెన్ని చూడఁ
జదివించు నన్ను బ్రాఁజదువు లెవ్వాఁ డింక
పటుశాస్త్రములు పఠింపంగఁజేయు
నెవ్వఁ డాచారంబు లెల్ల శిక్షించు నో
తండ్రి నీ విట్లు దుర్దశ వహింప

గీ. అమ్మరో నాకు భోజనం బర్థితో నొ
సంగు నెవ్వతె యుపదంశసంగతముగ
జనని యెవ్వతె యిఁక బాల్యచాపలమునఁ

బోరు పెట్టెడినను౯ జేరి బుజ్జగించు. ‖ 92 ‖

గీ. జీర్ణపర్ణంబు పారణశిథిలతనుల
నిరపరాధుల దృఢతపోనిష్ఠ గలుగు
వారి మిముల నిపుడు నిష్కారణంబ
చంపె నెవ్వఁడు దారుణసాయకముల. ‖ 93 ‖

వ. అని పెక్కుభంగుల నమ్మునికుమారుండు పెద్దయెలంగెత్తి రోద
నంబు సేయుచుండె నంతం దత్ప్రలపితం బాలకించి శంకరభూపా
లుండు శబ్దంబున కభిముఖుం డై చని గుహాద్వారంబుఁ జేర నచ్చటి
మునులందఱు కయ్యాక్రందనంబు విని తదాశ్రమంబునకు సత్వరం
బుగా వచ్చి శరనిహతు లైన మునిదంపతులం గాంచి ధనుర్ధరుం డగు
రాజును విలోకించి విలపించుచున్న మునిపుత్త్రునిం గని భృశవి
హ్వలు లై భీతిచేతస్కుం డైనమునిపుత్త్రు నాశ్వాసింపుచు ని ట్లనిరి. ‖ 94 ‖

క. ధనియెడ నిస్వునియెడ న
జ్ఞునియెడఁ బండితునియెడఁ గృశునియెడలం దీ
మునియెడల నైన నంతకుఁ
డనఘా సమవర్తి సంశయము లేదు సుమీ. ‖ 95 ‖

క. వనమున నభమున గ్రామం
బున నగమున నెట్టిదేశమున నెచ్చట నుం
డినఁ గాని యమునివశతం
జనవలయు న్సకలజంతుసంతతి కనఘా. ‖ 96 ‖

గీ. బాలకులు వృద్ధు లగువారు బహ్మచారు
లరయ గృహమేధులుని విపినాలయులును
యతులును శరీరములు విడనాడి యముని
వీఁడు జొత్తురు కాలంబు గూడె నేని. ‖ 97 ‖

క. విప్రులు క్షత్త్రియులును వై
శ్యప్రవరులు శూద్రు లితరసంకరజాతుల్
విప్రకుమారక యమలో
కప్రాప్తికి నేగవలయుఁ గాలవశమునన్. ‖ 98 ‖

మ. సురలు న్సిద్ధులు సాధ్యులు న్మునులు యక్షుల్ నాగగంధర్వకిం
పురుషుల్ దైత్యులు మర్త్య లన్యులు జగత్పూజ్యాత్ము లై యొప్పువా
క్తరుణీనాథముకుందచంద్రధరులుం గాలక్రమప్రక్రియన్
విరతిం బొందెద రందఱున్ గుణనిధీ నీ కేల శోకింపఁగన్. ‖ 99 ‖

గీ. అద్వయము సచ్చిదానంద మప్రతర్క్య
ముపనిషద్గత మగుబ్రహ్మ మొకటి సూవె
చెడదు పుట్టదు పెరుగదు జీర్ణభావ
మందదు స్వయంప్రకాశ మై యమరుచుండు. ‖ 100 ‖

సీ. పాపకామక్రోధభయమోహమాత్సర్య
కారణం బత్యంతకష్టకరము
పరదారపరవిత్తహరణైకలోలంబు
కలబుద్బుదాకారవిలసనంబు
మలమూత్రదుర్గంధనిలయంబు సాంద్రపూ

యాసృగ్వసాపంకధూసరంబు
నవరంధ్రసహితంబు నానావిధక్రిమి
సంకులంబు జడం బశాశ్వతంబు

గీ. బహుతరక్లేశహింసాదిభాజనంబు
నిందితం బిట్టిదేహంబునందు నాత్మ
బుద్ధి గావించి తిరమని పొదలు నెవ్వఁ
డతఁడు మూఢుండు దుర్మతి యతఁడు సుమ్ము. ‖ 101 ‖

వ. బహుఛిద్రఘటాకారం బైనశరీరంబునం బ్రాణవాయువు చిరకా
లంబు నిలువనేరదు కావున జననీజనకులం గూర్చి శోకంబు సేయకు
ము. వారు స్వకర్మవశంబునం జేసి కళేబరంబులు విడిచి చనిరి నీవు
ను గర్మవశంబున భూతలంబున నున్నవాఁడవు కర్మక్షయం బగు నె
ప్పు డప్పుడ పరలోకంబునకుం జనఁగలవు శరీరావాసస్థానంబు కర్మా
ధీనంబు గావున శోకంబు వలదు. ధైర్యం బవలంబించి సమాహితుం
డ వై తల్లిదండ్రులకు బ్రేతకార్యంబులు వేదోక్తప్రకారంబున
నాచరింపుము. నీతల్లియుం దండ్రియు శరఘాతంబున
మృతిం బొందిరి గావున వారికి దుర్మరణదోషనివృత్తి
యగునట్లుగా రామేశ్వరక్షేత్రంబునకుం జని యంద పైతృ
కక్రియాకలాపంబు సర్వంబును గావింపుమని మహామును లుప
దేశించిన శాకల్యనందనుం డైనజాంగలుం డట్లు పితృదేహంబులు
సంస్కరించి మరునాడు రామేశ్వరక్షేత్రంబునకుం జని యొక్క
సంవత్సరంబు వసించి తదంతిమదివసంబున నిశాసమయంబునం
గలలోనం దల్లిదండ్రుల హరిసారూప్యంబు వహించినవారిం
జూచి సంతసిల్లి మునుల కావృత్తాంతంబు వినిపించి సుఖించు
చుండె నంత నమ్మహర్షు లారాజుం జూచి కోపించి పరుషభాషణం
బుల ని ట్లనిరి. ‖ 102 ‖

క. మోహాంధపాండ్యభూవర
బాహుబలోన్మత్త వంశపాంసన కుమతీ
స్త్రీహత్యయు ద్విజహత్యయు
సాహసి వై చేసితివి యసన్మార్గగతిన్. ‖ 103 ‖

ఆ. కాన వహ్నియందుఁ గాయసంత్యాగంబు
సేయు మిప్పు డిట్లు సేయ వేని
శుద్ధి నీకు లేదు సుమ్ము ప్రాయశ్చిత్త
కోటిచేతనైనఁ గుత్సితాత్మ. ‖ 104 ‖

క. దోషాధార భవత్సం
భాషణమాత్రమున వచ్చు బ్రాహ్మణహత్యా
దోషాయుతంబు దుష్టమ
నీషా మావంక నింక నిలువక చనుమీ. ‖ 105 ‖

సీ. నావుఁడు శంకరభూవిభుం డటువలె,
నగుఁ గాక హవ్యవాహనునియందు
విడిచెద నెమ్మేను విప్రహత్యాపాప
శాంతికి నై భవత్సవిధభూమిఁ
గాయపరిత్యాగకలనచే మత్కృత
దోషం బశేషంబుఁ దొలఁగునట్లు
ఘనులార నా కనుగ్రహము సేయుఁడు మీర

లని మునీంద్రులతోడ నాడి తనదు

గీ. సచివులను బిల్చి పల్కె విచార మెడలి
చేసితిని బ్రహ్మహత్య దుశ్శీలపరత
వెలఁదిఁ జంపితి గానఁ దత్కలుషశోధ
నార్థ మనలంబుఁ జొచ్చి దేహంబు విడుతు. ‖ 106 ‖

వ. ఇంధనంబులు శీఘ్రగతిం దెచ్చి వహ్ని దరికొల్పుండు. మత్పుత్త్రు
ని రాజ్యంబునం బ్రతిష్ఠింపుఁడు. శోకంబు మానుఁడు, దైవంబు
దురతిక్రమం బని యేలిక పలికిన పలుకుట విని దుఃఖింపుచు మంత్రు
లి ట్లనిరి. ‖ 107 ‖

ఉ. శత్రులకైన మే లెపుడు సల్పెడివాఁడవు పాండ్యభూప నీ
పుత్త్రులఁ బ్రోచినట్లు మముఁ బ్రోచితి నిత్యము నిన్నుఁ బాసి లో
కత్రియగణ్య యెట్లు చనగాఁగల ముజ్వలితాగ్నిఁ జొచ్చి మ
ద్గాత్రము లుజ్జగించెదము తథ్యము సు మ్మని పల్కు వారితోన్. ‖ 108 ‖

వ. రా జి ట్లనియె. ‖ 109 ‖

మత్తకోకిల. ఓమహామతులార చెప్పెద నొక్కమాఱు వినుండు నే
నేమి సేయుదు ఘోరపాతక మిట్లు చేసితి రాజ నై
భూమి యేలఁగ నాకుఁ జెల్లదు పొండు గొబ్బున వీటికిన్
మామకాత్మజు రాజుఁ జేయుఁడు మానుఁ డాత్మల శోకమున్. ‖ 110 ‖

వ. అని సాంత్వనపూర్వకంబుగాఁ బలికి మంత్రుల నొడంబరచి తదా
నీతచారుసమేధితం బై ప్రజ్వలింపుచున్న మహాజ్వలనంబుఁ గ
నుంగొని. ‖ 111 ‖

గీ. స్నాన మొనరించి యాచమనంబుఁ జేసి
శుద్ధిమతి యయి రోహితాస్యునకు మౌని
పుంగవులకు బ్రదక్షిణపూర్వకముగ
మ్రొక్కి మానసమున సాంబమూర్తి నిలిపి. ‖ 112 ‖

వ. ధైర్యం బవలంబించి శంకరవసుంధరావల్లభుండు వహ్నిలోన నురు
కం బ్రారంభించిన. ‖ 113 ‖

గీ. ప్రావృడంభోధరధ్వని ప్రతిమభయద
నాదము సెలంగ మౌనిబృందంబు వినంగఁ
బాండ్యకులరత్న మైనయాప్రభునిఁ గూర్చి
యప్పు డాకాశవాణి యి ట్లనుచుఁ బలికె. ‖ 114 ‖

సీ. శ్రీకంకరక్షమాధీశ వహ్నిప్రవే
శము నీ విపుడు సేయకుము మహీసు
పర్వహత్యాహేతుపాతకోగ్రభయం బ
దణగదు నీకు సుగుణాలవాల
చెప్పెద నవహితచిత్తత మదుపదే
శము నిను సద్వేదసమ్మితంబు
దక్షిణాంభోరాశితటమున గంధమా
దనమహాధారుణీధరమునందు
గీ. రామసేతువునందు శ్రీరామచంద్ర
సంప్రతిష్ఠితు రామేశు సర్వగురుని

శివుని గౌరిసనాథునిసేవ సేయు
మచట భక్తిని నీ వొక్కహాయనంబు. ‖ 115 ‖

వ. త్రికాలంబును బ్రదక్షిణనమస్కారంబులు సేయుము. ప్రత్యహం
బు రామేశ్వరస్వామికిఁ గవ్యఘృతిభారద్వయంబునను, ద్విభార
పరిసమ్మతంబు లైన గోక్షీరంబున ద్రోణపరిమాణం బగుమధురసం
బునను, మహాభిషేకం బాచరింపుము. ప్రతిదినంబు చందనాగరు
కుంకుమకర్పూరంబుల రామనాథునిం బూజింపుము. పాయసా
న్నాదివివిధపదార్థంబుల నైవేద్యంబు సమర్పింపుము. తిలతైలం
బునఁ బ్రతిదినంబు దీపారాధనం బొనర్చు మిట్లు రామేశ్వరుం
గొల్చిన యక్షణంబ నీకు స్త్రీహత్యయుం బ్రహ్మహత్యయు నశిం
చు రామనాథునిదర్శనంబున భ్రూణహత్యాయుతంబును, సురా
పానాయుతంబును, స్వర్ణస్తేయాయుతంబును, గురుస్త్రీగమనా
యుతంబును, తత్సంయోగదోషంబులును, సకలపాతకంబులును
దొలంగు. ‖ 116 ‖

గీ. ఎంచ రామేశుసేవ లభించెనేని
గంగచే గయచేఁ బ్రయాగంబుచేత
నేమి వివిధాధ్వరంబుల నేమిఘోర
తపముచే నేమి నరులకు ధరణినాథ. ‖ 117 ‖

క. కావున సేతువునకుఁ జను
మీవు శివున్ రామనాథు నీశ్వరు నభవున్
సేవింపు మిఁక విలంబము
గావింపకు మిపుడ చనుము గాఢవివేకా. ‖ 118 ‖

వ. ఇ ట్లాకాశవాణి పలికినపలుకులు విని. ‖ 119 ‖

క. మునులందఱు శంకరనృపుఁ
గనుఁగొని సేతువున కాశుగతి నేగుము నీ
వనఘా సేవకభవభం
జనుఁ గొల్వుము రామనాథు సదయస్వాంతున్. ‖ 120 ‖

వ. రామనాథేశ్వరస్వామిమాహాత్మ్యం బెఱుంగక మేము ని న్నగ్నిలో
జొరుమంటి మని యమ్మహర్షు లాడిన నట్ల వారిచే ననుజ్ఞాతుం డై యా
పాండ్యభూమండలాఖండలుండు. ‖ 121 ‖

క. కరితురగరథపదాతులఁ
బురమునకుం బంపి మునుల బొరి వలగొని మ్రొ
క్కి రభసమునఁ గతిపయబల
పరివృతుఁ డై తాను సేతుబంధంబునకున్. ‖ 122 ‖

సీ. చని సేతువున నొక్కసంవత్సరము నిల్చి
భక్తిపూర్వకముగఁ బ్రత్యహంబు
మూఁడుసంధ్యలయందు ముదమున బూజించి
రామనాథేశ్వరస్వామి నభవుఁ
గొనకొన యల ధనుష్కోటిని బ్రతివాస
రంబును మునిఁగె నిరంతరంబు
ధరణీసురల కన్నదానంబుఁ గావించి
యేకభుక్తము జేసి యింద్రియముల

గీ. గెలిచె నొప్పుగ దశభారములధనంబు
రామనాథుని కొసఁగె నీక్రమముచేత
నభ్రభారతి చెప్పినయట్ల పూజ
నంబు తగ సల్పె నప్పాండ్యనరవిభుండు. ‖ 123 ‖

క. అంతట శంకరనృపుఁ డ
భ్రాంతిమదివసమునఁ బ్రీతుఁ డై హైమవతీ
కాంతుని రామేశ్వరుని న
నంతుని బొగడంగఁదొడఁగె నచలితభక్తిన్. ‖ 124 ‖

శ్లో. నమామి రుద్ర మీశానం రామనాథ ముమాపతిం
పాహిమాం కృపయా దేవ బ్రహ్మహత్యాం దహాశు మే‖ ‖ 125 ‖

శ్లో. త్రిపురఘ్న మహాదేవ కాలకూటవిషాదన
రక్షమాం కరుణాసింధో స్త్రీహత్యాం మే విమోచయ‖ ‖ 126 ‖

శ్లో. గంగాధర విరూపాక్ష రామనాథ త్రిలోచన
మాం పాలయ కృపాదృష్ట్యా మత్పాపం ఛింది శంకరా‖ ‖ 127 ‖

శ్లో. కామారే కామసంధాయిన్ భక్తానాం రాఘవేశ్వర
కటాక్షపాతం కురుమే శుద్ధం మాం కురు ధూర్జటే‖ ‖ 128 ‖

శ్లో. మార్కండేయభయత్రాణ మృత్యుంజయ శివాస్యయ
నమస్తే గిరిజార్థాయ నిష్పాపం కురు సర్వదా‖ ‖ 129 ‖

శ్లో. రుద్రాక్షమాలాభరణ చంద్రశేఖర శంకర
వేదోక్తసమ్యగాచార యోగ్యమాం కురుతే నమః‖ ‖ 130 ‖

శ్లో. సూర్యదంతభిదేతుభ్యం భారతీనాసికాభిదే|
రామేశ్వరాయ దేవాయ నమోమే శుద్ధిదో భవ‖ ‖ 131 ‖

శ్లో. అనంతసచ్చిదానందం రామనాథం వృషధ్వజం
భూయో భూయో నమస్యామి పాతకం మే వివస్యతు‖ ‖ 132 ‖

గీ. ఇవ్విధంబున రామేశు నిందుధరుని
వినుతి సేయుచునున్న యమ్మనుజవిభుని
యాననంబున వెడలె మహాభయంక
రస్వరూపిణి యైనట్టి బ్రహ్మహత్య. ‖ 133 ‖

ఆ. అట్టిబ్రహ్మహత్య నతిఘోరమూర్తినిఁ
జూచి భైరవుండు శూలహతిని
సంహరించె రుద్రశాసనంబున నంత
రామనాథుఁ డనియె రాజుతోడ. ‖ 134 ‖

క. క్షితినాథ నీయథార్థ
స్తుతుల నతిప్రీతమానసుఁడు నైతి భవ
త్కృతపూజనమున ముద మొం
దితి నిచ్చెద వరము వేఁడు ధీరవరేణ్యా. ‖ 135 ‖

వ. స్త్రీహత్యాబహ్మహత్యలవలన నైన నీదోషంబు తొలంగె శుద్ధుండ వై
తివి. మున్నువోలె రాజ్యంబుఁ బాలింపుము. భక్తియుక్తం బగు

హృదయంబున నెవ్వారు న న్నిచ్చోట సేవింతురు వారిబ్రహ్మహ
త్యలు పదివేలైన నశింపంజేయుదు. మహాపాతకాయుతంబుల
నైన క్షణమాత్రంబున విదళింతు నన్ను సేవించుజనులు సంసరణ
క్లేశరహితు లై మత్సాయుజ్యంబు నొందుదురు. నీ చేసినస్తోత్రంబు
సభక్తికంబుగాఁ బఠించినవారికి మహాపాపసంచయంబు నశించు
నీభక్తితాత్పర్యవిశ్వాసస్తోత్రపూజావిధానంబులం బ్రసన్నుండ
నైతి. యథేష్టంబుగా వరంబు ప్రార్థింపుమని రామేశ్వరుం డాన
తిచ్చిన శంకరమహారా జి ట్లనియె. ॥ 136 ॥

ఉ. ఇందుకళావతంస పరమేశ నినుం గనుఁగొంటి ధన్యతం
జెందితి నింతకంటె సువిశేషవరస్థితి లేదు నాకు సా
నందమ్ము కండుపుత్త్రభయనాశకతారకపాదపద్మని
ష్యందసుభక్తిసంపద యొసంగుము పాతకతూలపావకా. ॥ 137 ॥

ఆ. జననిగర్భగోళమునఁ బునర్జని నాకుఁ
దప్పుఁ గాత మత్కృతస్తవంబుఁ
దగఁ బఠించునరుఁడు ధన్యుఁ డై నీసేవఁ
గలుగుపుణ్యఫలముఁ గాంచుఁగాత. ॥ 138 ॥

క. అని వేడిన నట్లగుఁ గా!
కని యతని ననుగ్రహించి యల రామేశుం
డనుపమలింగాకారం
బున నంతర్ధాన మొందె భూసురులారా. ॥ 139 ॥

క. నరపతియు రామనాథుని
గిరిజావల్లభునిఁ గొలిచి కృతకృత్యతచేఁ
గర మొప్పుచు నిజసేనా
పరివృతుఁ డై చనియె నాత్మపట్టణమునకున్. ॥ 140 ॥

గీ. అంత వనవాసు లైనమహామునులకుఁ
దనదువృత్తాంతమంతయు ధరణివిభుఁడు
విన్నవించిన వారు బ్రసన్ను లగుచుఁ
జెలఁగి పట్టాభిషిక్తునిఁ జేసి రతని. ॥ 141 ॥

మత్తకోకిల. పుత్రదారసమేతుఁ డై బహుభోగి యై గుణశాలి యై
శ్రోత్రియద్విజరక్షకుం డయి సూర్యసన్నిభతేజుఁ డై
శాత్రవక్షితినాథభూధరశక్రుఁ డై విజయంబునన్
ధాత్రి యేలెను బాండ్యశంకరధారుణీశ్వరుఁ డున్నతిన్. ॥ 142 ॥

మ. కురిసె న్వృష్టి ఫలించె సస్యవితతుల్ గోవు ల్బహుక్షీరముల్
గురిసె న్రోగభయాపమృత్యుజనితక్షోభం బడంగెం బ్రజల్
సిరిచే హెచ్చిరి యజ్ఞకర్మములు బొల్చె న్నాల్గుపాదంబులం
బరగెన్ ధర్మము పాండ్యశంకరుఁడు సామ్రాజ్యంబు గావింపఁగాన్. ॥ 143 ॥

వ. ఇవ్విధంబున సముద్రముద్రితమహీమండలంబు చిరకాలంబు పా
లించి పుత్త్రునకు రాజ్యం బొసంగి శంకరమహారాజు శరీరాంతం
బున రామేశ్వరమహాదేవునిం జింతింపుచుఁ దత్సాలోక్యముక్తి వడ
సె నీప్రకారంబున మీకు రామేశ్వరమాహాత్మ్యంబు వివరించితి
నీయుపాఖ్యానంబు పవిత్రంబు లక్ష్మీకరంబు పుణ్యంబు దుఃఖహ
రంబు దుస్స్వప్నదోషనివారణంబు మహాశాంతికరంబు సకలార్థ

కారణంబు దీనిం బఠించినవారికి విన్నవారికి స్వర్గాపవర్గంబులు సి
ద్ధించు జ్యోతిష్టోమాదియజ్ఞఫలంబును చతుర్వేదశతావృత్తిఫలంబు
ను సకలతీర్థస్నానఫంబును షోడశమహాదానఫలంబును లభించు
ను. బ్రహవిష్ణుమహేశ్వరలోకనివాసంబు దొరకు శివసాయు
జ్యంబు సంభవించు సకలకామంబులు ఫలించునని నిఖిలపురా
ణవ్యాఖ్యాసమేతుం డగుసూతుండు పలికిన విని నైమిశారణ్యని
వాసులు శౌనకాదిమహర్షులు సంతుష్టిం జెందిరి. సూతుండు కై
లాసంబునకుం జనియె నీమ్మహాప్రబంధంబు వ్రాసిన పుస్తకం బర్చన
జేసిన నారాధించిన శ్రీరామేశ్వరుం డాయురారోగ్యైశ్వర్యంబు
లు శాశ్వతమోక్షపదంబునుం గృప సేయు. ‖ 144 ‖

శా. భక్తారామవసంతశాంతమునిహృత్పద్మాంతరాసీవస
న్ముక్తాహారపటీరహీరశరదంభోభృద్వళక్షాంగ వే
దోక్తానంతగుణప్రభావ పరిపూర్ణోదారకారుణ్యాసం
సిక్తప్రేక్షణవిశ్వరక్షణచణశ్రీమత్త్రిశూలాయుధా. ‖ 145 ‖

క. గురుజానపల్లిపట్టట
పరిపాలశీలభక్త పరతంత్రమతీ!
గిరిరాయకన్యకాకుచ
పరిరంభణభోగసుఖితభాసురహృదయా. ‖ 146 ‖

మత్తకోకిల. భద్రిరాజుకులాబ్ధికైరవబంధు మల్లనమంత్రిరా
ట్ఛద్రదాయకపాదపంకజపంకజాననసారథీ
కాద్రవేయసుభూషణోజ్వలగాత్రగోత్రశరాసనా
సద్రయోక్షతురంగదైవతసార్వభౌమ మహేశ్వరా. ‖ 147 ‖

గద్య. ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర,
యేనుగ లచ్చయామాత్యపౌత్ర తిమ్మనామాత్యపుత్త్ర
వివిధవిద్వజ్జనవిధేయ, లక్ష్మణకవినామధేయప్రణీ
తం బయిన రామేశ్వరమాహాత్వంబను
మహాప్రబంధముందు సర్వంబును
బంచమాశ్వాసము
సంపూర్ణము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.